English-Hungarian

ST. LUKE

Furnished by
The Pacific Agency
AMERICAN BIBLE SOCIETY
224 McAllister St.
San Francisco.

DEPARTMENT OF RELIGIOUS STUDIES
117 SEARS HALL
UNIVERSITY OF THE PACIFIC
STOCKTON, CALIFORNIA 95204

DEPARTMENT OF EDUCATION
117 SEARS HALL
UNIVERSITY OF THE PACIFIC
STOCKTON, CALIFORNIA 95204

THE GOSPEL

ACCORDING TO

SAINT LUKE.

LONDON
BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY.
1913.

SZENT LUKÁCS

EVANGYÉLIOMA.

LONDON
Brit és Külföldi Bibliatársulat.
1913.

THE GOSPEL ACCORDING TO

ST. LUKE

CHAPTER I.

FORASMUCH as many have taken in hand to set forth in order a declaration of those things which are most surely believed among us,

2 Even as they delivered them unto us, which from the beginning were eyewitnesses, and ministers of the word;

3 It seemed good to me also, having had perfect understanding of all things from the very first, to write unto thee in order, most excellent Theophilus,

4 That thou mightest know the certainty of those things, wherein thou hast been instructed.

5 ¶ THERE was in the days of Herod, the king of Judæa, a certain priest named Zacharias, of the course of Abia: and his wife *was* of the daughters of Aaron, and her name *was* Elisabeth.

6 And they were both righteous before God, walking in all the commandments and ordinances of the Lord blameless.

7 And they had no child, because that Elisabeth was barren, and they both were *now* well stricken in years.

8 And it came to pass, that while

LUKÁCS

EVANGYÉLIOMA.

I. RÉSZ

MIVELHOGY sokan kezdették rendszerint megírni azoknak a dolgoknak elbeszélését, a melyek minálunk beteljesedtek,

2 A mint nékünk előnkbe adták, a kik kezdettől fogva szemtanúi és szolgái voltak az ígének:

3 Tetszék énnékem is, ki eleitől fogva mindeneknek szorgalmasan végére jártam, hogy azokról rendszerint írjak néked, jó Theofilus,

4 Hogy megtudhasd azoknak a dolgoknak bizonyosságát, a melyekre taníttattál.

5 HERODESNEK a Júdea királyának idejében vala egy Zakariás nevű pap az Abia rendjéből; az ő felesége pedig az Áron leányai közül való vala, és annak neve Erzsébet.

6 És mind a ketten igazak valának az Isten előtt, kik az Úrnak minden parancsolataiban és rendeléseiben feddhetetlenül jártak.

7 És nem volt nékik gyermekük, mert Erzsébet meddő vala, és mind a ketten immár idős emberek valának.

8 Lőn pedig, hogy mikor ő rend-

he executed the priest's office before God in the order of his course,

9 According to the custom of the priest's office, his lot was to burn incense when he went into the temple of the Lord.

10 And the whole multitude of the people were praying without at the time of incense.

11 And there appeared unto him an angel of the Lord standing on the right side of the altar of incense.

12 And when Zacharias saw *him*, he was troubled, and fear fell upon him.

13 But the angel said unto him, Fear not, Zacharias: for thy prayer is heard; and thy wife Elisabeth shall bear thee a son, and thou shalt call his name John.

14 And thou shalt have joy and gladness; and many shall rejoice at his birth.

15 For he shall be great in the sight of the Lord, and shall drink neither wine nor strong drink; and he shall be filled with the Holy Ghost, even from his mother's womb.

16 And many of the children of Israel shall he turn to the Lord their God.

17 And he shall go before him in the spirit and power of Elias, to turn the hearts of the fathers to the children, and the disobedient to the wisdom of the just; to make ready a people prepared for the Lord.

18 And Zacharias said unto the angel, Whereby shall I know this?

jének sorában papi szolgálatot végzett az Isten előtt,

9 A papi tiszt szokása szerint reá jutott a sor, hogy bemenvén az Úrnak templomába, jó illatot gerjeszszen.

10 És a népnek egész sokasága imádkozék kivül a jó illatozás idején;

11 Néki pedig megjelenék az Úrnak angyala, állván a füstölő oltár jobbja felől.

12 És láttára megrettene Zakariás, és félelem szállá meg őt.

13 Monda pedig az angyal néki: Ne félj Zakariás; mert meghallgattatott a te könyörgésed, és a te feleséged Erzsébet szül néked fiat, és nevezed az ő nevét Jánosnak.

14 És lészen tenéked örömödre és vigasságodra, és sokan fognak örvendezni az ő születésén;

15 Mert nagy lészen az Úr előtt, és bort és részegítő italt nem iszik; és betelik Szent Lékkel még az ő anyjának méhétől fogva.

16 És az Izrael fiai közül sokakat megtérít az Úrhoz, az ő Istenükhöz.

17 És ez Ő elötte fog járni az Illyés lelkével és erejével, hogy az atyák szívét a fiakhoz térítse, és az engedetleneket az igazak bölcseségére, hogy készítsen az Úrnak tökéletes népet.

18 És monda Zakariás az angyalnak: Miről tudhatom én ezt

for I am an old man, and my wife well stricken in years.

19 And the angel answering said unto him, I am Gabriel, that stand in the presence of God; and am sent to speak unto thee, and to shew thee these glad tidings.

20 And, behold, thou shalt be dumb, and not able to speak, until the day that these things shall be performed, because thou believest not my words, which shall be fulfilled in their season.

21 And the people waited for Zacharias, and marvelled that he tarried so long in the temple.

22 And when he came out, he could not speak unto them: and they perceived that he had seen a vision in the temple: for he beckoned unto them, and remained speechless.

23 And it came to pass, that, as soon as the days of his ministration were accomplished, he departed to his own house.

24 And after those days his wife Elisabeth conceived, and hid herself five months, saying,

25 Thus hath the Lord dealt with me in the days wherein he looked on *me*, to take away my reproach among men.

26 And in the sixth month the angel Gabriel was sent from God unto a city of Galilee, named Nazareth,

27 To a virgin espoused to a man whose name was Joseph, of the house of David; and the virgin's name *was* Mary.

28 And the angel came in unto her, and said, Hail, *thou that art*

meg? mert én vén vagyok, és az én feleségem is igen idős.

19 És felelvén az angyal, monda néki: Én Gábriel vagyok, ki az Isten előtt állok; és küldettem, hogy szóljak veled, és ez örvendetes dolgokat jelentsem néked.

20 És ímé megnémulsz és nem szólhatsz mindama napig, a melyen ezek meglesznek: mivelhogy nem hittél az én beszédimnek, a melyek beteljesednek az ő idejökben.

21 A nép pedig várja vala Zakariást, és csodálkozék, hogy a templomban késik.

22 És kijövén, nem szólhata nékik; eszökbe vevék azért, hogy látást látott a templomban; mert ő csak integetett nékik, és néma maradt.

23 És lőn, hogy mikor leteltek az ő szolgálatának napjai, elméne haza.

24 E napok után pedig fogada méhében Erzsébet az ő felesége, és elrejtőzék öt hónapig, mondván:

25 Igy cselekedett velem az Úr a napokban, a melyekben reám tekinte, hogy elvegye az én gyalázatomat az emberek között.

26 A hatodik hónapban pedig elküldeték Gábriel angyal Istentől Galileának városába, a melynek neve Názáreth,

27 Egy szűzhöz, a ki a Dávid házából való József nevű férfiúnak volt eljegyezve. A szűznek neve pedig Mária.

28 És bemenvén az angyal ő hozzá, monda néki: Örülj, kegyelem-

highly favoured, the Lord *is* with thee: blessed *art* thou among women.

29 And when she saw *him*, she was troubled at his saying, and cast in her mind what manner of salutation this should be.

30 And the angel said unto her, Fear not, Mary: for thou hast found favour with God.

31 And, behold, thou shalt conceive in thy womb, and bring forth a son, and shalt call his name JESUS.

32 He shall be great, and shall be called the Son of the Highest: and the Lord God shall give unto him the throne of his father David:

33 And he shall reign over the house of Jacob for ever; and of his kingdom there shall be no end.

34 Then said Mary unto the angel, How shall this be, seeing I know not a man?

35 And the angel answered and said unto her, The Holy Ghost shall come upon thee, and the power of the Highest shall overshadow thee: therefore also that holy thing which shall be born of thee shall be called the Son of God.

36 And, behold, thy cousin Elisabeth, she hath also conceived a son in her old age: and this is the sixth month with her, who was called barren.

37 For with God nothing shall be impossible.

38 And Mary said, Behold the handmaid of the Lord; be it unto me according to thy word. And the angel departed from her.

be fogadott! Az Úr veled van, áldott vagy te az asszonyok között.

29 Az pedig látván, megdöbbene az ő beszédén, és elgondolkodék, hogy micsoda köszöntés ez?!

30 És monda néki az angyal: Ne félj Mária, mert kegyelmet találtál az Istennél.

31 És ímé fogansz a te méhedben, és szülsz fiat, és nevezed az ő nevét Jézusnak.

32 Ez nagy lészen, és a Magasságos Fiának hivattatik; és néki adja az Úr Isten a Dávidnak, az ő atyjának, királyi székét;

33 És uralkodik a Jákob házán mindörökké; és az ő királyságának vége nem lészen!

34 Monda pedig Mária az angyalnak: Mimódon lesz ez, holott én férfiat nem ismerek?

35 És felelvén az angyal, monda néki: A Szent Lélek száll te reád, és a Magasságosnak ereje árnyékoz meg téged; azért a mi születik is szentnek hivatik, Isten Fiának.

36 És ímé Erzsébet, a te rokonod, ő is fogant fiat az ö vénségében; és ez már a hatodik hónapja néki, a kit meddőnek hívtak:

37 Mert az Istennél semmi sem lehetetlen.

38 Monda pedig Mária: Imhol az Úrnak szolgálója; legyen nekem a te beszéded szerint. És elméne ő tőle az angyal.

39 And Mary arose in those days, and went into the hill country with haste, into a city of Juda;
40 And entered into the house of Zacharias, and saluted Elisabeth.
41 And it came to pass, that, when Elisabeth heard the salutation of Mary, the babe leaped in her womb; and Elisabeth was filled with the Holy Ghost:
42 And she spake out with a loud voice, and said, Blessed *art* thou among women, and blessed *is* the fruit of thy womb.
43 And whence *is* this to me, that the mother of my Lord should come to me?
44 For, lo, as soon as the voice of thy salutation sounded in mine ears, the babe leaped in my womb for joy.
45 And blessed *is* she that believed: for there shall be a performance of those things which were told her from the Lord.
46 And Mary said, My soul doth magnify the Lord,
47 And my spirit hath rejoiced in God my Saviour.
48 For he hath regarded the low estate of his handmaiden: for, behold, from henceforth all generations shall call me blessed.

49 For he that is mighty hath done to me great things; and holy *is* his name.
50 And his mercy *is* on them that fear him from generation to generation.
51 He hath shewed strength with his arm; he hath scattered the proud in the imagination of their hearts.

39 Fölkelvén pedig Mária azokban, nagy sietséggel méne a hegységbe, Júdának városába;
40 És beméne Zakariásnak házába, és köszönté Erzsébetet.
41 És lőn, mikor hallotta Erzsébet Mária köszöntését, a magzat repese az ő méhében; és betelék Erzsébet Szent Lélekkel;
42 És fennszóval kiálta, mondván: Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse
43 És honnét van ez nékem, hogy az én Uramnak anyja jön én hozzám?
44 Mert ímé mihelyt a te köszöntésednek szava füleimbe hatolt, a magzat örvendezéssel kezde repesni az én méhemben.
45 És boldog az, a ki hitt; mert beteljesednek azok, a miket az Úr néki mondott.

46 Akkor monda Mária: Magasztalja az én lelkem az Urat,
47 És övrendez az én lelkem az én megtartó Istenemben.
48 Mert reá tekintett az ő szolgáló leányának alázatos állapotjára; mert ímé mostantól fogva boldognak mondanak engem minden nemzetségek.
49 Mert nagy dolgokat cselekedék velem a Hatalmas; és szent az ő neve!
50 És az ő irgalmassága nemzetségről nemzetségre vagyon azokon, a kik őt félik.
51 Hatalmas dolgot cselekedék karjának ereje által; elszéleszté az ő szívök gondolatában felfuvalkodottakat.

52 He hath put down the mighty from *their* seats, and exalted them of low degree.
53 He hath filled the hungry with good things; and the rich he hath sent empty away.
54 He hath holpen his servant Israel, in remembrance of *his* mercy;
55 As he spake to our fathers, to Abraham, and to his seed for ever.
56 And Mary abode with her about three months, and returned to her own house.
57 Now Elisabeth's full time came that she should be delivered; and she brought forth a son.
58 And her neighbours and her cousins heard how the Lord had shewed great mercy upon her; and they rejoiced with her.
59 And it came to pass, that on the eighth day they came to circumcise the child; and they called him Zacharias, after the name of his father.
60 And his mother answered and said, Not *so;* but he shall be called John.
61 And they said unto her, There is none of thy kindred that is called by this name.
62 And they made signs to his father, how he would have him called.
63 And he asked for a writing table, and wrote, saying, His name is John. And they marvelled all.
64 And his mouth was opened immediately, and his tongue *loosed*, and he spake, and praised God.
65 And fear came on all that

52 Hatalmasokat dönte le trónjaikról, és alázatosakat magasztalt fel.
53 Éhezőket töltött be javakkal, és gazdagokat küldött el üresen.
54 Felvevé Izráelnek, az ő szolgájának ügyét, hogy megemlékezzék az ő irgalmasságáról
55 (A miképen szólott volt a mi atyáinknak), Ábrahám iránt és az ő magva iránt mindörökké!
56 Marada pedig Mária Erzsébettel mintegy három hónapig; azután haza téré.
57 Erzsébetnek pedig betelék az ő szülésének ideje, és szüle fiat.
58 És meghallák az ő szomszédai és rokonai, hogy az Úr nagy kegyelmességet cselekedett ő vele; és együtt örülének vele.
59 És lőn nyolczad napon, eljövének, hogy körülmetéljék a gyermeket; és az ő atyja nevéről Zakariásnak akarák őt nevezni.
60 És felelvén az ő anyja, monda: Nem; hanem Jánosnak neveztessék.
61 És mondának néki: Senki sincs a te rokonságodban, a ki ezen a néven neveztetnék.
62 És intének az ő atyjának, hogy minek akarja neveztetni?
63 Az pedig táblát kérvén, ezt írá, mondván: János a neve. És elcsodálkozának mindnyájan.
64 És feloldódék az ő szája és nyelve azonnal, és szóla, áldván az Istent.
65 És éleflem szállott minden ő

dwelt round about them: and all these sayings were noised abroad throughout all the hill country of Judæa.

66 And all they that heard *them* laid *them* up in their hearts, saying, What manner of child shall this be! And the hand of the Lord was with him.

67 And his father Zacharias was filled with the Holy Ghost, and prophesied, saying,

68 Blessed *be* the Lord God of Israel; for he hath visited and redeemed his people,

69 And hath raised up an horn of salvation for us in the house of his servant David;

70 As he spake by the mouth of his holy prophets, which have been since the world began:

71 That we should be saved from our enemies, and from the hand of all that hate us;

72 To perform the mercy *promised* to our fathers, and to remember his holy covenant;

73 The oath which he sware to our father Abraham,

74 That he would grant unto us, that we being delivered out of the hand of our enemies might serve him without fear,

75 In holiness and righteousness before him, all the days of our life.

76 And thou, child, shalt be called the prophet of the Highest: for thou shalt go before the face of the Lord to prepare his ways;

77 To give knowledge of salvation unto his people by the remission of their sins,

78 Through the tender mercy of

szomszédaikra; és Júdeának egész hegyes tartományában elhirdettetének mind e dolgok.

66 És szívökre vevék mindenek, a kik hallák, mondván: Vajjon mi lesz e gyermekből? És az Úrnak keze vala ő vele.

67 És Zakariás, az ő atyja beteljesedék Szent Lélekkel, és prófétála, mondván:

68 Áldott az Úr, Izráel Istene, hogy meglátogatta és megváltotta az ő népét,

69 És felemelte az üdvösségnek szarvát nékünk az ő gyermekének, Dávidnak házában,

70 A mint szólott az ő szent prófétáinak szája által, kik eleitől fogva voltak,

71 Hogy a mi elenségeinktől megszabadít, és mindazoknak kezéből, a kik minket gyűlölnek;

72 Hogy irgalmasságot cselekedjék a mi atyáinkkal, és megemlékezzék az ő szent szövetségéről,

73 Az esküvésről, a melylyel megesküdt Ábrahámnak, a mi atyánknak, hogy ő megadja nékünk,

74 Hogy megszabadulván a mi ellenségeink kezéből, félelem nélkül szolgáljunk néki.

75 Szentségben és igazságban ő előtte a mi életünknek minden napjaiban.

76 Te pedig kis gyermek, a magasságos Isten prófétájának hivattatol; mert az Úr előtt jársz, hogy az ő útait megkészítsed;

77 És az üdvösség ismeretére megtanítsad az ő népét, a bűnöknek bocsánatjában.

78 A mi Istenünk nagy irgal-

our God; whereby the dayspring from on high hath visited us,

79 To give light to them that sit in darkness and *in* the shadow of death, to guide our feet into the way of peace.

80 And the child grew, and waxed strong in spirit, and was in the deserts till the day of his shewing unto Israel.

CHAPTER II.

AND it came to pass in those days, that there went out a decree from Cæsar Augustus, that all the world should be taxed.

2 (*And* this taxing was first made when Cyrenius was governor of Syria.)

3 And all went to be taxed, every one into his own city.

4 And Joseph also went up from Galilee, out of the city of Nazareth, into Judæa, unto the city of David, which is called Bethlehem; (because he was of the house and lineage of David :)

5 To be taxed with Mary his espoused wife, being great with child.

6 And so it was, that, while they were there, the days were accomplished that she should be delivered.

7 And she brought forth her firstborn son, and wrapped him in swaddling clothes, and laid him in a manger; because there was no room for them in the inn.

8 And there were in the same country shepherds abiding in the field, keeping watch over their flock by night.

masságáért, a melylyel meglátogatott minket a naptámadat a magasságból,

79 Hogy megjelenjék azoknak, a kik a sötétségben és a halálnak árnyékában ülnek; hogy igazgassa a mi lábainkat a békességnek útjára!

80 A kis gyermek pedig nevekedik és erősödik vala lélekben; és a pusztában vala mind ama napig, a melyen megmutatta magát az Izráelnek.

II. RÉSZ.

ÉS lőn azokban a napokban, Augusztus császártól parancsolat adaték ki, hogy mind az egész föld összeirattassék.

2 Ez az összeírás először akkor történt, mikor Siriában Czirénius volt a helytartó.

3 Mennek vala azért mindenek, hogy beirattassanak, kiki a maga városába.

4 Felméne pedig József is Galileából, Názáret városából Júdeába, a Dávid városába, mely Bethlehemnek neveztetik, mivelhogy a Dávid házából és háznépe közül való volt;

5 Hogy beirattassék Máriával, a ki néki jegyeztetett feleségül, és várandós vala.

6 És lőn, hogy mikor ott valának, betelének az ő szülésének napjai.

7 És szülé az ő első szülött fiát; és bepólyálá őt, és helyhezteté őt a jászolba, mivelhogy nem vala nékik helyök a vendégfogadó háznál.

8 Valának pedig pásztorok azon a vidéken, a kik künn a mezőn tanyáztak és vigyáztak éjszakán az ő nyájok mellett,

9 And, lo, the angel of the Lord came upon them, and the glory of the Lord shone round about them: and they were sore afraid.

10 And the angel said unto them, Fear not: for, behold, I bring you good tidings of great joy, which shall be to all people.

11 For unto you is born this day in the city of David a Saviour, which is Christ the Lord.

12 And this *shall be* a sign unto you; Ye shall find the babe wrapped in swaddling clothes, lying in a manger.

13 And suddenly there was with the angel a multitude of the heavenly host praising God, and saying,

14 Glory to God in the highest, and on earth peace, good will toward men.

15 And it came to pass, as the angels were gone away from them into heaven, the shepherds said one to another, Let us now go even unto Bethlehem, and see this thing which is come to pass, which the Lord hath made known unto us.

16 And they came with haste, and found Mary, and Joseph, and the babe lying in a manger.

17 And when they had seen *it*, they made known abroad the saying which was told them concerning this child.

18 And all they that heard *it* wondered at those things which were told them by the shepherds.

19 But Mary kept all these things, and pondered *them* in her heart.

9 És ímé az Úrnak angyala hozzájuk jöve, és az Úrnak dicsősége körülvevé őket: és nagy félelemmel megfélemlének.

10 És monda az angyal nékik: Ne féljetek, mert ímé hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lészen:

11 Mert született néktek ma a Megtartó, ki a Úr Krisztus, a Dávid városában.

12 Ez pedig néktek a jele: találtok egy kis gyermeket bepólyálva feküdni a jászolban.

13 És hirtelenséggel jelenék az angyallal mennyei seregek sokasága, a kik az Istent dícsérik és ezt mondják vala:

14 Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és e földön békesség, és az emberekhez jó akarat!

15 És lőn, hogy mikor elmentek az angyalok ő tőlük a mennybe, mondának a pásztoremberek egymásnak: Menjünk el mind Bethlehemig, és lássuk meg e dolgot, a melyet az Úr megjelentett nékünk.

16 Elmenének azért sietséggel, és megtalálák Máriát és Józsefet, és a kis gyermeket, ki a jászolban fekszik vala.

17 És ezt látván, elhirdeték, a mi nékik a gyermek felöl mondatott vala.

18 És mindenek, a kik hallák, elcsodálkozának azokon, a miket a pásztorok nékik mondottak.

19 Mária pedig mind ez ígéket megtartja, és szívében forgatja vala.

20 And the shepherds returned, glorifying and praising God for all the things that they had heard and seen, as it was told unto them.

21 And when eight days were accomplished for the circumcising of the child, his name was called JESUS, which was so named of the angel before he was conceived in the womb.

22 And when the days of her purification according to the law of Moses were accomplished, they brought him to Jerusalem, to present *him* to the Lord;

23 (As it is written in the law of the Lord, Every male that openeth the womb shall be called holy to the Lord;)

24 And to offer a sacrifice according to that which is said in the law of the Lord, A pair of turtledoves, or two young pigeons.

25 And, behold, there was a man in Jerusalem, whose name *was* Simeon; and the same man *was* just and devout, waiting for the consolation of Israel: and the Holy Ghost was upon him.

26 And it was revealed unto him by the Holy Ghost, that he should not see death, before he had seen the Lord's Christ.

27 And he came by the Spirit into the temple: and when the parents brought in the child Jesus, to do for him after the custom of the law,

28 Then took he him up in his arms, and blessed God, and said,

29 Lord, now lettest thou thy servant depart in peace, according to thy word:

20 A pásztorok pedig visszatérének, dicsőítvén és dícsérvén az Istent mind azok felől, a miket hallottak és láttak, a mint nékik megmondatott.

21 És mikor betölt a nyolcz nap, hogy a kis gyermeket körülmetéljék, nevezék az ő nevét Jézusnak, a mint őt az angyal nevezte, mielőtt fogantatott volna anyja méhében.

22 Mikor pedig betöltek Mária tisztulásának napjai a Mózes törvénye szerint, felvivék őt Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak.

23 (A mint megiratott az Úr törvényében, hogy: Minden elsőszülött fiú az Úrnak szenteltessék),

24 És hogy áldozatot adjanak, a szerint a mint megmondatott az Úr törvényében: Egy pár gerliczét, vagy két galambfiat.

25 És ímé vala Jeruzsálemben egy ember, a kinek neve Simeon volt, és ez az ember igaz és istenfélő vala, a ki várta az Izráel vigasztalását, és a Szent Lélek vala ő rajta.

26 És kijelentetett néki a Szent Lélek által, hogy addig halált nem lát, a míg meg nem látja az Úrnak Krisztusát.

27 És ő a Lélek indításából a templomba méne, és mikor a gyermek Jézust bevivék szülői, hogy ő érette a törvény szokása szerint cselekedjenek,

28 Akkor ő karjaiba vevé őt, és áldá az Istent, és monda:

29 Mostan bocsátod el, Uram, a te szolgádat, a te beszéded szerint, békességben:

30 For mine eyes have seen thy salvation,
31 Which thou hast prepared before the face of all people;
32 A light to lighten the Gentiles, and the glory of thy people Israel.

33 And Joseph and his mother marvelled at those things which were spoken of him.
34 And Simeon blessed them, and said unto Mary his mother, Behold, this *child* is set for the fall and rising again of many in Israel; and for a sign which shall be spoken against;
35 (Yea, a sword shall pierce through thy own soul also,) that the thoughts of many hearts may be revealed.
36 And there was one Anna, a prophetess, the daughter of Phanuel, of the tribe of Aser: she was of a great age, and had lived with an husband seven years from her virginity;
37 And she *was* a widow of about fourscore and four years, which departed not from the temple, but served *God* with fastings and prayers night and day.
38 And she coming in that instant gave thanks likewise unto the Lord, and spake of him to all them that looked for redemption in Jerusalem.
39 And when they had performed all things according to the law of the Lord, they returned into Galilee, to their own city Nazareth.
40 And the child grew, and waxed strong in spirit, filled with wisdom: and the grace of God was upon him.
41 Now his parents went to Jeru-

30 Mert látták az én szemeim a te üdvösségedet,
31 A melyet készítettél minden népeknek szeme láttára;
32 Világosságul a pogányok megvilágosítására, és a te népednek, az Izráelnek, dicsőségére.
33 József pedig és az ő anyja csodálkozának azokon, a miket ő felőle mondottak.
34 És megáldá őket Simeon, és monda Máriának, az ő anyjának: Ímé ez vettetett sokaknak elestére és feltámadására az Izráelben; és jegyül, a kinek sokan ellene mondanak;
35 Sőt a te lelkedet is általhatja az éles tőr; hogy sok szív gondolatai nyilvánvalókká legyenek.

36 És vala egy, prófétaasszony, Anna, a Fánuel leánya, az Áser nemzetségéből (ez sok időt élt, miután az ő szűzességétől fogva hét esztendeig élt férjével,
37 És ez mintegy nyolczvannégy esztendős özvegy vala), a ki nem távozék el a templomból, hanem bőjtölésekkel és imádkozásokkal szolgál vala éjjel és nappal.
38 Ez is ugyanazon órában oda állván, hálát adott az Úrnak, és szóla ő felőle mindeneknek, a kik Jeruzsálemben a váltságot várták.

39 És mikor mindent elvégeztek az Úr törvénye szerint, visszatérének Galileába, az ő városukba, Názáretbe.
40 A kis gyermek pedig növekedék, és erősödék lélekben, teljesedve bölcsességgel; és az Istennek kegyelme vala ő rajta.
41 Az ő szülei pedig évenként

salem every year at the feast of the passover.

42 And when he was twelve years old, they went up to Jerusalem after the custom of the feast.

43 And when they had fulfilled the days, as they returned, the child Jesus tarried behind in Jerusalem; and Joseph and his mother knew not *of it*.

44 But they, supposing him to have been in the company, went a day's journey; and they sought him among *their* kinsfolk and acquaintance.

45 And when they found him not, they turned back again to Jerusalem, seeking him.

46 And it came to pass, that after three days they found him in the temple, sitting in the midst of the doctors, both hearing them, and asking them questions.

47 And all that heard him were astonished at his understanding and answers.

48 And when they saw him, they were amazed: and his mother said unto him, Son, why hast thou thus dealt with us? behold, thy father and I have sought thee sorrowing.

49 And he said unto them, How is it that ye sought me? wist ye not that I must be about my Father's business?

50 And they understood not the saying which he spake unto them.

51 And he went down with them, and came to Nazareth, and was subject unto them: but his mother kept all these sayings in her heart.

feljártak Jeruzsálembe a húsvét ünnepére.

42 És mikor tizenkét esztendős lett, fölmenének Jeruzsálembe az ünnep szokása szerint;

43 És mikor eltelének a napok, mikor ők visszatérének, a gyermek Jézus visszamarada Jeruzsálemben és nem vevé észre sem József, sem az ő anyja;

44 Hanem azt gondolván, hogy az úti társaságban van, egy napi járó földet menének és keresék őt a rokonok és az ismerősök között;

45 És mikor nem találák őt, visszamenének Jeruzsálembe, hogy megkeressék.

46 És lőn, hogy harmadnapra megtalálták őt a templomban, a doktorok között ülve, a mint őket hallgatta, és kérdezgette őket.

47 És midnyájan, a kik őt hallgatták, elálmélkodának az ő értelmén és az ő feleletein.

48 És meglátván őt, elcsodálkozának, és monda néki az ő anyja: Fiam, miért cselekedted ezt velünk? Imé atyád és én nagy bánattal kerestünk téged.

49 Ő pedig monda nékik: Mi dolog, hogy engem kerestetek? Avagy nem tudjátok-é, hogy nékem azokban kell foglalatosnak lennem, a melyek az én Atyámnak dolgai?

50 De ők nem érték e beszédét, a mit ő nékik szóla.

51 És alámene velök, és méne Názáretbe; és engedelmes vala nékik. És az ő anyja szívében tartá mind ezeket a dolgokat.

52 And Jesus increased in wisdom and stature, and in favour with God and man.

CHAPTER III.

NOW in the fifteenth year of the reign of Tiberius Cæsar, Pontius Pilate being governor of Judæa, and Herod being tetrarch of Galilee, and his brother Philip tetrarch of Ituræa and of the region of Trachonitis, and Lysanias the tetrarch of Abilene,

2 Annas and Caiaphas being the high priests, the word of God came unto John the son of Zacharias in the wilderness.

3 And he came into all the country about Jordan, preaching the baptism of repentance for the remission of sins;

4 As it is written in the book of the words of Esaias the prophet, saying, The voice of one crying in the wilderness, Prepare ye the way of the Lord, make his paths straight.

5 Every valley shall be filled, and every mountain and hill shall be brought low; and the crooked shall be made straight, and the rough ways *shall be* made smooth;

6 And all flesh shall see the salvation of God.

7 Then said he to the multitude that came forth to be baptized of him, O generation of vipers, who hath warned you to flee from the wrath to come?

8 Bring forth therefore fruits worthy of repentance, and begin not to say within yourselves, We

52 Jézus pedig gyarapodék bölcsességben és testének állapotjában, és az Isten és emberek előtt való kedvességben.

III. RÉSZ

TIBÉRIUS császár uralkodásának tizenötödik esztendejében pedig, mikor Júdeában Ponczius Pilátus volt a helytartó, és Galileának negyedes fejedelme Heródes, Iturea és Trakhónitis tartományának pedig negyedes fejedelme az ő testvére Filep, Abiléné negyedes fejedelme meg Lisániás,

2 Annás és Kajafás főpapsága alatt, lőn az Úrnak szava Jánoshoz, a Zakariás fiához, a pusztában.

3 És méne a Jordán mellett lévő minden tartományba prédikálván a megtérés keresztségét a bűnöknek bocsánatjára;

4 A mint meg van írva Ésaiás próféta beszédeinek könyvében, ki ezt mondja: Kiáltónak szava a pusztában: Készítsétek meg az Úrnak útját, egyengessétek az ő ösvényeit.

5 Minden völgy betöltetik, minden hegy és halom megalacsonyíttatik; és az egyenetlenek egyenesekké, és a göröngyös útak símákká lesznek;

6 És meglátja minden test az Istennek szabadítását.

7 Monda azért a sokaságnak, a mely kiméne hozzá, hogy általa megkereszteltessék: Viperák fajzati, kicsoda intett meg titeket, hogy a bekövetkező harag elől meneküljetek?

8 Teremjetek azért megtéréshez méltó gyümölcsöket, és ne mondogassátok magatokban: Ábrahám a

have Abraham to *our* father: for I say unto you, That God is able of these stones to raise up children unto Abraham.

9 And now also the axe is laid unto the root of the trees: every tree therefore which bringeth not forth good fruit is hewn down, and cast into the fire.

10 And the people asked him, saying, What shall we do then?

11 He answereth and saith unto them, He that hath two coats, let him impart to him that hath none; and he that hath meat, let him do likewise.

12 Then came also publicans to be baptized, and said unto him, Master, what shall we do?

13 And he said unto them, Exact no more than that which is appointed you.

14 And the soldiers likewise demanded of him, saying, And what shall we do? And he said unto them, Do violence to no man, neither accuse *any* falsely; and be content with your wages.

15 And as the people were in expectation, and all men mused in their hearts of John, whether he were the Christ, or not;

16 John answered, saying unto *them* all, I indeed baptize you with water; but one mightier than I cometh, the latchet of whose shoes I am not worthy to unloose: he shall baptize you with the Holy Ghost and with fire:

17 Whose fan *is* in his hand, and he will throughly purge his floor, and will gather the wheat into his garner; but the chaff he will burn with fire unquenchable.

mi atyánk! mert mondom néktek, hogy az Isten ezekből a a kövekből is támaszthat fiakat Ábrahámnak.

9 Immár pedig a fejsze is rávettetett a fák gyökerére: minden fa azért, a mely jó gyümölcsöt nem terem, kivágattatik és a tüzre vettetik.

10 És megkérdé őt a sokaság, mondván: Mit cselekedjünk tehát?

11 Ő pedig felelvén, monda nékik: A kinek két köntöse van, egyiket adja annak, a kinek nincs; és a kinek van eledele, hasonlókép cselekedjék.

12 És eljövének a vámszedők is, hogy megkeresztelkedjenek, és mondának néki: Mester, mit cselekedjünk?

13 Ő pedig monda nékik: Semmi többet ne követeljetek, mint a mi előtökbe rendeltetett.

14 És megkérdék őt a vitézek is, mondván: Hát mi mit cselekedjünk? És monda nékik: Senkit se háborítsatok, se ne patvarkodjatok; és elégedjetek meg zsoldotokkal.

15 Mikor pedig a nép várt és szívökben mind azon gondolkoztak János felől, hogy vajjon nem ő-é a Krisztus:

16 Felele János mindeneknek, mondván: Én ugyan keresztellek titeket vízzel; de eljő, a ki nálamnál erősebb, a kinek nem vagyok méltó, hogy sarujának kötőjét megoldjam: az majd keresztel titeket Szent Lélekkel és tűzzel;

17 Kinek szórólapátja kezében van, és megtisztítja szérűjét; és a gabonát az ő csűrébe takarja, a polyvát pedig megégeti olthatatlan tűzzel.

18 And many other things in his exhortation preached he unto the people.

19 But Herod the tetrarch, being reproved by him for Herodias his brother Philip's wife, and for all the evils which Herod had done,

20 Added yet this above all, that he shut up John in prison.

21 Now when all the people were baptized, it came to pass, that Jesus also being baptized, and praying, the heaven was opened,

22 And the Holy Ghost descended in a bodily shape like a dove upon him, and a voice came from heaven, which said, Thou art my beloved Son; in thee I am well pleased.

23 And Jesus himself began to be about thirty years of age, being (as was supposed) the son of Joseph, which was *the son* of Heli,

24 Which was *the son* of Matthat, which was *the son* of Levi, which was *the son* of Melchi, which was *the son* of Janna, which was *the son* of Joseph,

25 Which was *the son* of Mattathias, which was *the son* of Amos, which was *the son* of Naum, which was *the son* of Esli, which was *the son* of Nagge,

26 Which was *the son* of Maath, which was *the son* of Mattathias, which was *the son* of Semei, which was *the son* of Joseph, which was *the son* of Juda,

27 Which was *the son* of Joanna, which was *the son* of Rhesa, which was *the son* of Zorobabel, which was *the son* of Salathiel, which was *the son* of Neri,

18 És még sok egyebekre is intvén őket, hirdeté az evangyéliomot a népnek.

19 Mikor pedig Heródes, a negyedes fejedelem, megfeddetett ő tőle Heródiásért, az ő testvérének, Filepnek feleségéért és mindama gonoszságokért, a miket Heródes cselekedett,

20 Ez még azzal tetézte mindezeket, hogy Jánost tömlöczbe vetteté.

21 Lőn pedig, hogy mikor az egész nép megkeresztelkedett, és Jézus is megkereszteltetett és imádkozott, megnyilatkozék az ég

22 És leszálla ő reá a Szent Lélek testi ábrázatban mint egy galamb, és szózat lőn mennyből, ezt mondván: Te vagy amaz én szerelmes Fiam, te benned gyönyörködöm!

23 Maga Jézus pedig mintegy harmincz esztendős volt, mikor tanítani kezdett, ki, a mint állítják vala, a József fia vala, ez pedig a Hélié,

24 Ez Mattáté, ez Lévié, ez Melkié, ez Jannáé, ez Józsefé,

25 Ez Matthatiásé, ez Ámosé, ez Naumé, ez Eslié, ez Naggaié,

26 Ez Maáté, ez Matthatiásé, ez Sémeié, ez Józsefé, ez Júdáé,

27 Ez Joannáé, ez Rhésáé, ez Zorobábelé, ez Saláthielé, ez Nérié,

28 Which was *the son* of Melchi, which was *the son* of Addi, which was *the son* of Cosam, which was *the son* of Elmodam, which was *the son* of Er,

28 Ez Melkié, ez Addié, ez Hosámè, ez Elmodámé, ez Éré,

29 Which was *the son* of Jose, which was *the son* of Eliezer, which was *the son* of Jorim, which was *the son* of Matthat, which was *the son* of Levi,

29 Ez Jóséé, ez Eliézeré, ez Jórimé, ez Mattáté, ez Lévié,

30 Which was *the son* of Simeon, which was *the son* of Juda, which was *the son* of Joseph, which was *the son* of Jonan, which was *the son* of Eliakim,

30 Ez Simeoné, ez Júdáé, ez Józsefé, ez Jónáné, ez Eliákimé,

31 Which was *the son* of Melea, which was *the son* of Menan, which was *the son* of Mattatha, which was *the son* of Nathan, which was *the son* of David,

31 Ez Méleáé, ez Mainéné, ez Mattátáé, ez Nátáné, ez Dávidé,

32 Which was *the son* of Jesse, which was *the son* of Obed, which was *the son* of Booz, which was *the son* of Salmon, which was *the son* of Naasson,

32 Ez Jesséé, ez Obedé, ez Boázé, ez Sálmoné, ez Naássoné,

33 Which was *the son* of Aminadab, which was *the son* of Aram, which was *the son* of Esrom, which was *the son* of Phares, which was *the son* of Juda,

33 Ez Aminádábé, ez Arámé, ez Esroné, ez Fáresé, ez Júdáé,

34 Which was *the son* of Jacob, which was *the son* of Isaac, which was *the son* of Abraham, which was *the son* of Thara, which was *the son* of Nachor,

34 Ez Jákóbé, ez Izsáké, ez Ábrahámé, ez Táréé, ez Nákhoré,

35 Which was *the son* of Saruch, which was *the son* of Ragau, which was *the son* of Phalec, which was *the son* of Heber, which was *the son* of Sala,

35 Ez Sárukhé, ez Ragávé, ez Fáleké, ez Eberé, ez Saláé,

36 Which was *the son* of Cainan, which was *the son* of Arphaxad, which was *the son* of Sem, which was *the son* of Noe, which was *the son* of Lamech,

36 Ez Arfaksádé, ez Semé, ez Noéé, ez Lámékhé,

37 Which was *the son* of Mathusala, which was *the son* of Enoch, which was *the son* of Jared, which was *the son* of Maleleel, which was *the son* of Cainan,

38 Which was *the son* of Enos, which was *the son* of Seth, which was *the son* of Adam, which was *the son* of God.

37 Ez Mathuséláé, ez Énokhé, ez Járedé, ez Mahalaléelé, ez Kajnáné,

38 Ez Énósé, ez Sethé, ez Adámé, ez pedig az Istené.

CHAPTER IV.

AND Jesus being full of the Holy Ghost returned from Jordan, and was led by the Spirit into the wilderness,

2 Being forty days tempted of the devil. And in those days he did eat nothing : and when they were ended, he afterward hungered.

3 And the devil said unto him, If thou be the Son of God, command this stone that it be made bread.

4 And Jesus answered him, saying, It is written, That man shall not live by bread alone, but by every word of God.

5 And the devil, taking him up into an high mountain, shewed unto him all the kingdoms of the world in a moment of time.

6 And the devil said unto him, All this power will I give thee, and the glory of them : for that is delivered unto me; and to whomsoever I will I give it.

7 If thou therefore wilt worship me, all shall be thine.

8 And Jesus answered and said unto him, Get thee behind me, Satan : for it is written, Thou shalt worship the Lord thy God, and him only shalt thou serve.

9 And he brought him to Jerusalem, and set him on a pinnacle

IV. RÉSZ.

JÉZUS pedig Szent Lélekkel telve, visszatére a Jordántól, és viteték a Lélektől a pusztába

2 Negyven napig, kísértetvén az ördög által. És nem evék semmit azokban a napokban; de mikor azok elmúltak, végre megéhezék.

3 És monda néki az ördög: Ha Isten Fia vagy, mondd e kőnek, hogy változzék kenyérré.

4 Jézus pedig felele néki, mondván: Meg van írva, hogy nemcsak kenyérrel él az ember, hanem az Istennek minden ígéjével.

5 Majd felvivén őt az ördög egy nagy magas hegyre, megmutatá néki e föld minden országait egy szempillantásban.

6 És monda néki az ördög: Néked adom mindezt a hatalmat és ezeknek dicsőségét; mert nékem adatott, és annak adom, a kinek akarom;

7 Azért, ha te engem imádsz, mindez a tied lesz.

8 Felelvén pedig Jézus, monda néki: Távozz tőlem, Sátán; mert meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak néki szolgálj.

9 Azután Jeruzsálembe vivé őt, és a templom ormára állítván,

of the temple, and said unto him, If thou be the Son of God, cast thyself down from hence :

10 For it is written, He shall give his angels charge over thee, to keep thee :

11 And in *their* hands they shall bear thee up, lest at any time thou dash thy foot against a stone.

12 And Jesus answering said unto him, It is said, Thou shalt not tempt the Lord thy God.

13 And when the devil had ended all the temptation, he departed from him for a season.

14 ¶ And Jesus returned in the power of the Spirit into Galilee : and there went out a fame of him through all the region round about.

15 And he taught in their synagogues, being glorified of all.

16 ¶ And he came to Nazareth, where he had been brought up : and, as his custom was, he went into the synagogue on the sabbath day, and stood up for to read.

17 And there was delivered unto him the book of the prophet Esaias. And when he had opened the book, he found the place where it was written,

18 The Spirit of the Lord *is* upon me, because he hath anointed me to preach the gospel to the poor; he hath sent me to heal the brokenhearted, to preach deliverance to the captives, and recovering of sight to the blind, to set at liberty them that are bruised,

19 To preach the acceptable year of the Lord.

20 And he closed the book, and he gave *it* again to the minister,

monda néki: Ha Isten Fia vagy, vesd alá magad innét;

10 Mert meg van írva: Az ő angyalinak parancsol te felőled, hogy megőrizzenek téged;

11 És: Kezökben hordoznak téged, hogy valamikép meg ne üssed lábadat a kőbe.

12 Felelvén pedig Jézus, monda néki: Megmondatott: Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet.

13 És elvégezvén minden kísértést az ördög, eltávozék tőle egy időre.

14 Jézus pedig megtére a Léleknek erejével Galileába; és híre méne néki az egész környéken.

15 És ő taníta azoknak zsinagógáiban, dicsőíttetvén mindenektől.

16 És méne Názáretbe, a hol felneveltetett: és beméne, szokása szerint, szombatnapon a zsinagógába, és felálla olvasni.

17 És adák néki az Ésaiás próféta könyvét; és a könyvet feltárván, arra a helyre nyita, a hol ez vala írva:

18 Az Úrnak Lelke van én rajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangyéliomot hirdessem, elküldött, hogy a töredelmes szívüeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szemeinek megnyilását, hogy szabadon bocsássam a lesujtottakat,

19 Hogy hirdessem az Úrnak kedves esztendejét.

20 És behajtván a könyvet, átadá a szolgának, és leüle. És a

and sat down. And the eyes of all them that were in the synagogue were fastened on him.

21 And he began to say unto them, This day is this scripture fulfilled in your ears.

22 And all bare him witness, and wondered at the gracious words which proceeded out of his mouth. And they said, Is not this Joseph's son?

23 And he said unto them, Ye will surely say unto me this proverb, Physician, heal thyself: whatsoever we have heard done in Capernaum, do also here in thy country.

24 And he said, Verily I say unto you, No prophet is accepted in his own country.

25 But I tell you of a truth, many widows were in Israel in the days of Elias, when the heaven was shut up three years and six months, when great famine was throughout all the land;

26 But unto none of them was Elias sent, save unto Sarepta, *a city* of Sidon, unto a woman *that was* a widow.

27 And many lepers were in Israel in the time of Eliseus the prophet; and none of them was cleansed, saving Naaman the Syrian.

28 And all they in the synagogue, when they heard these things, were filled with wrath,

29 And rose up, and thrust him out of the city, and led him unto the brow of the hill whereon their city was built, that they might cast him down headlong.

30 But he passing through the midst of them went his way,

zsinagógában mindenek szemei ő reá valának függesztve.

21 Ő pedig kezde hozzájuk szólani: Ma teljesedett be ez az Írás a ti hallástokra.

22 És mindnyájan bizonyságot tőnek felőle, és elálmélkodának kedves beszédein, a melyek szájából származtak, és mondának: Avagy nem a József fia-é ez?

23 És monda nékik: Bizonyára azt a példabeszédet mondjátok nékem: Orvos, gyógyítsd meg magadat! A miket hallottunk, hogy Kapernaumban történtek, itt a te hazádban is cselekedd meg azokat.

24 Monda pedig: Bizony mondom néktek: Egy próféta sem kedves az ő hazájában.

25 És igazán mondom néktek, hogy Illyés idejében sok özvegy asszony volt Izráelben, mikor az ég három esztendeig és hat hónapig be volt zárva, úgy hogy az egész tartományban nagy éhség volt;

26 Mégis azok közül senkihez nem küldetett Illyés, hanem csak Sidonnak Sareptájába az özvegy asszonyhoz.

27 És az Elizeus prófétа idejében sok bélpoklos volt Izráelben; de azok közül egy sem tisztult meg, csak a Siriából való Naámán.

28 És betelének mindnyájan haraggal a zsinagógában, mikor ezeket hallották.

29 És felkelvén, kiűzék őt a városon kívül és vivék őt annak a hegynek szélére, a melyen az ő városuk épült, hogy onnan letaszítsák.

30 Ő azonban közöttük átmenve, eltávozék.

31 And came down to Capernaum, a city of Galilee, and taught them on the sabbath days.

31 És leméne Kapernaumba, Galilea városába; és tanítja vala azokat szombatnapokon.

32 And they were astonished at his doctrine: for his word was with power.

32 És csodálkozának az ő tudományán, mert beszéde hatalmas vala.

33 ¶ And in the synagogue there was a man, which had a spirit of an unclean devil, and cried out with a loud voice,

33 És a zsinagógában vala egy tisztátalan ördögi lélektől megszállt ember, a ki fennhangon kiálta,

34 Saying, Let *us* alone; what have we to do with thee, *thou* Jesus of Nazareth? art thou come to destroy us? I know thee who thou art; the Holy One of God.

34 Mondván: Ah, mi közünk hozzád názáreti Jézus? Jöttél, hogy elveszíts minket? Ismerlek téged ki vagy: az Istennek ama Szentje!

35 And Jesus rebuked him, saying, Hold thy peace, and come out of him. And when the devil had thrown him in the midst, he came out of him, and hurt him not.

35 És megdorgálá őt Jézus, mondván: Némulj meg és menj ki ez emberből! És az ördög azt a középre vetvén, kiméne belőle, és nem árta néki semmit.

36 And they were all amazed, and spake among themselves, saying, What a word *is* this! for with authority and power he commandeth the unclean spirits, and they come out.

36 És támada félelem mindenekben, és egymással szólnak és beszélnek vala, mondván: Mi dolog ez, hogy nagy méltósággal és hatalommal parancsol a tisztátalan lelkeknek, és kimennek?

37 And the fame of him went out into every place of the country round about.

37 És elterjede a hír ő felőle a környék minden helyén.

38 ¶ And he arose out of the synagogue, and entered into Simon's house. And Simon's wife's mother was taken with a great fever; and they besought him for her.

38 Azután a zsinagógából eltávozván, a Simon házába méne. A Simon napa pedig nagy hideglelésben feküdt, és könyörögtek néki érette.

39 And he stood over her, and rebuked the fever; and it left her: and immediately she arose and ministered unto them.

39 És Jézus mellé állván, megdorgálá a hideglelést, és az elhagyá őt; és ő azonnal felkelvén, szolgála nékik.

40 ¶ Now when the sun was setting, all they that had any sick with divers diseases brought them

40 A nap lementével pedig, mindenek, a kiknek különféle betegeik valának, ő hozzá vivék azo-

unto him; and he laid his hands on every one of them, and healed them.

41 And devils also came out of many, crying out, and saying, Thou are Christ the Son of God. And he rebuking *them* suffered them not to speak: for they knew that he was Christ.

42 And when it was day, he departed and went into a desert place: and the people sought him, and came unto him, and stayed him, that he should not depart from them.

43 And he said unto them, I must preach the kingdom of God to other cities also: for therefore am I sent.

44 And he preached in the synagogues of Galilee.

CHAPTER V.

AND it came to pass, that, as the people pressed upon him to hear the word of God, he stood by the lake of Gennesaret,

2 And saw two ships standing by the lake: but the fishermen were gone out of them, and were washing *their* nets.

3 And he entered into one of the ships, which was Simon's, and prayed him that he would thrust out a little from the land. And he sat down and taught the people out of the ship.

4 Now when he had left speaking, he said unto Simon, Launch out into the deep, and let down your nets for a draught.

5 And Simon answering said unto him, Master, we have toiled all the night, and have taken nothing: nevertheless at thy word I will let down the net.

kat; Ő pedig mindegyikőjükre reávetvén kezeit, meggyógyítá őket.

41 Sokakból pedig ördögök is mentek ki, kiáltozván és mondván: Te vagy ama Krisztus, az Isten Fia! De ő megdorgálván, nem engedé őket szólani, mivelhogy tudták, hogy ő a Krisztus.

42 A nap fölkeltekor pedig kimenvén, puszta helyre méne; de a sokaság felkeresé őt, és hozzámenének, és tartóztaták őt, hogy ne menjen el tőlök.

43 Ő pedig monda nékik: Egyéb városoknak is hirdetnem kell nékem az Istennek országát; mert azért küldettem.

44 És prédikál vala Galilea zsinagógáiban.

V. RÉSZ.

ÉS lőn, hogy mikor a sokaság hozzá tódult, hogy hallgassa az Isten beszédét, ő a Genezáret tavánál áll vala;

2 És láta két hajót állani a vizen: a halászok pedig, miután azokból kiszállottak, mossák vala az ő hálóikat.

3 És Ő bemenvén az egyik hajóba, a mely a Simoné vala, kéré őt, hogy vigye egy kissé beljebb a földtől: és mikor leült, a hajóból tanítá a sokaságot.

4 Mikor pedig megszünt beszélni, monda Simonnak: Evezz a mélyre, és vessétek ki hálóitokat fogásra.

5 És felelvén Simon, monda néki: Mester, jóllehet az egész éjszaka fáradtunk, még sem fogtunk semmit: mindazáltal a te parancsolatodra levetem a hálót.

6 And when they had this done, they inclosed a great multitude of fishes: and their net brake.

7 And they beckoned unto *their* partners, which were in the other ship, that they should come and help them. And they came, and filled both the ships, so that they began to sink.

8 When Simon Peter saw *it*, he fell down at Jesus' knees, saying, Depart from me; for I am a sinful man, O Lord.

9 For he was astonished, and all that were with him, at the draught of the fishes which they had taken:

10 And so *was* also James, and John, the sons of Zebedee, which were partners with Simon. And Jesus said unto Simon, Fear not; from henceforth thou shalt catch men.

11 And when they had brought their ships to land, they forsook all, and followed him.

12 ¶ And it came to pass, when he was in a certain city, behold a man full of leprosy: who seeing Jesus fell on *his* face, and besought him, saying, Lord, if thou wilt, thou canst make me clean.

13 And he put forth *his* hand, and touched him, saying, I will: be thou clean. And immediately the leprosy departed from him.

14 And he charged him to tell no man: but go, and shew thyself to the priest, and offer for thy cleansing, according as Moses commanded, for a testimony unto them.

15 But so much the more went there a fame abroad of him: and

6 És ezt megtévén, halaknak nagy sokaságát kerítéék be; szakadoz vala pedig az ő hálójuk.

7 Intének azért társaiknak, a kik a másik hajóban valának, hogy jőjenek és segítsenek nékik. És eljövén, megtölték mind a két hajót, annyira, hogy csaknem elsülyedének.

8 Látván pedig ezt Simon Péter, Jézusnak lábai elé esék, mondván: Eredj el én tőlem, mert én bűnös ember vagyok, Uram!

9 Mert félelem fogta körül őt és mindazokat, a kik ő vele valának, a halfogás miatt, a melyet fogtak;

10 Hasonlóképen Jakabot és Jánost is, a Zebedeus fiait, a kik Simonnak társai valának. És monda Simonnak Jézus: Ne félj; mostantól fogva embereket fogsz.

11 És a hajókat a szárazra vonván, elhagyák mindenöket és követék őt.

12 És lőn, hogy mikor az egyik városban vala, ímé vala ott egy poklossággal teljes ember: és mikor meglátta Jézust, arczra borulva kéré őt, mondván: Uram, ha akorod, megtisztithatsz engem!

13 Jézus pedig kinyújtván kezét, illeté ezt, mondván: Akarom, tisztulj meg. És azonnal eltávozék tőle a bélpoklosság.

14 És ő megparancsolá néki, hogy azt senkinek se mondja el; hanem eredj el, úgymond, mutasd meg magad a papnak, és vigy áldozatot a te megtisztulásodért, a mint Mózes parancsolta, bizonyságul ő nékik.

15 A hír azonban annál inkább terjedt ő felőle; és nagy sokaság

great multitudes came together to hear, and to be healed by him of their infirmities.

16 ¶ And he withdrew himself into the wilderness, and prayed.

17 And it came to pass on a certain day, as he was teaching, that there were Pharisees and doctors of the law sitting by, which were come out of every town of Galilee, and Judæa, and Jerusalem: and the power of the Lord was *present* to heal them.

18 ¶ And, behold, men brought in a bed a man which was taken with a palsy: and they sought *means* to bring him in, and to lay *him* before him.

19 And when they could not find by what *way* they might bring him in because of the multitude, they went upon the housetop, and let him down through the tiling with *his* couch into the midst before Jesus.

20 And when he saw their faith, he said unto him, Man, thy sins are forgiven thee.

21 And the scribes and the Pharisees began to reason, saying, Who is this which speaketh blasphemies? Who can forgive sins, but God alone?

22 But when Jesus perceived their thoughts, he answering said unto them, What reason ye in your hearts?

23 Whether is easier to say, Thy sins be forgiven thee; or to say, Rise up and walk?

24 But that ye may know that the Son of man hath power upon earth to forgive sins, (he said unto the sick of the palsy,) I say unto

gyűle egybe, hogy őt hallgassák, és hogy általa meggyógyuljanak az ő betegségeikből.

16 De ő félrevonula a pusztákba, és imádkozék.

17 És lőn egy napon, hogy ő tanít vala; és ott ülének a farizeusok és a törvénynek tanítói, a kik jöttek Galileának és Júdeának minden faluiból és Jeruzsálemből: és az Úrnak hatalma vala ő vele, hogy gyógyítson.

18 És ímé valami férfiak ágyon egy embert hozának, a ki gutaütött vala; és igyekezének azt bevinni és ő elébe tenni.

19 De nem találván módot, hogy a sokaság miatt mikép vigyék őt be, felhágának a háztetőre, és a cserép héjazaton át bocsáták őt alá ágyastól Jézus elé a középre.

20 És látván azoknak hitét, monda: Ember, megbocsáttattak néked a te bűneid.

21 Az írástudók pedig és a farizeusok elkezdének tanakodni, mondván: Kicsoda ez, a ki ily káromlást szól? Ki bocsáthatja meg a bűnt, hanemha egyedül az Isten?

22 Jézus pedig észrevévén az ő tanakodásukat, felelvén, monda nékik: Mit tanakodtok a ti szívetekben?

23 Melyik könnyebb, azt mondani: Megbocsáttattak néked a te bűneid; vagy azt mondani: Kelj fel és járj?

24 Hogy pedig megtudjátok, hogy az ember Fiának van hatalma e földön megbocsátani a bűnöket, (monda a gutaütöttnek): Néked

thee, Arise, and take up thy couch, and go into thine house.

25 And immediately he rose up before them, and took up that whereon he lay, and departed to his own house, glorifying God.

26 And they were all amazed, and they glorified God, and were filled with fear, saying, We have seen strange things to day.

27 ¶ And after these things he went forth, and saw a publican, named Levi, sitting at the receipt of custom: and he said unto him, Follow me.

28 And he left all, rose up, and followed him.

29 And Levi made him a great feast in his own house: and there was a great company of publicans and of others that sat down with them.

30 But their scribes and Pharisees murmured against his disciples, saying, Why do ye eat and drink with publicans and sinners?

31 And Jesus answering said unto them, They that are whole need not a physician; but they that are sick.

32 I came not to call the righteous, but sinners to repentance.

33 ¶ And they said unto him, Why do the disciples of John fast often, and make prayers, and likewise *the disciples* of the Pharisees; but thine eat and drink?

34 And he said unto them, Can ye make the children of the bridechamber fast, while the bridegroom is with them?

35 But the days will come, when

mondom, kelj fel, és fölvévén nyoszolyádat, eredj haza!

25 És az rögtön felkelvén azok szemeláttára, fölvevé a min feküdt, és elméne haza, dicsőítvén az Istent.

26 És az álmélkodás elfogá mindnyájukat, és dicsőíték az Istent, és betelének félelemmel, mondván: Bizony csodadolgokat láttunk ma!

27 Ezek után pedig kiméne, és láta egy Lévi nevű vámszedőt, a ki a vámnál ül vala, és monda néki: Kövess engem!

28 És az mindeneket elhagyván. felkele és követé őt.

29 És Lévi nagy lakomát készíte néki az ő házánál; és vala ott nagy sokasága a vámszedőknek és egyebeknek, a kik ő velök letelepedtek volt.

30 És köztük az írástudók és farizeusok zúgolódának az ő tanítványai ellen, mondván: Miért esztek és isztok a vámszedőkkel és a bűnösökkel?

31 És felelvén Jézus, monda nékik: Az egészségeseknek nincs szükségük orvosra, hanem a betegeknek.

32 Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket a megtérésre.

33 Azok pedig mondának néki: Mi az oka, hogy a János tanítványai gyakorta bőjtölnek és imádkoznak, valamint a farizeusokéi is; a te tanítványaid pedig esznek és isznak?

34 Ő pedig monda nékik: Avagy mívelhetitek-é azt, hogy a lakodalmasok bőjtöljenek, a míg a vőlegény velök van?

35 De eljőnek a napok; és mi-

the bridegroom shall be taken away from them, and then shall they fast in those days.

36 ¶ And he spake also a parable unto them; No man putteth a piece of a new garment upon an old; if otherwise, then both the new maketh a rent, and the piece that was *taken* out of the new agreeth not with the old.

37 And no man putteth new wine into old bottles; else the new wine will burst the bottles, and be spilled, and the bottles shall perish.

38 But new wine must be put into new bottles; and both are preserved.

39 No man also having drunk old *wine* straightway desireth new: for he saith, The old is better.

CHAPTER VI.

AND it came to pass on the second sabbath after the first, that he went through the corn fields; and his disciples plucked the ears of corn, and did eat, rubbing *them* in *their* hands.

2 And certain of the Pharisees said unto them, Why do ye that which is not lawful to do on the sabbath days?

3 And Jesus answering them said, Have ye not read so much as this, what David did, when himself was an hungred, and they which were with him;

4 How he went into the house of God, and did take and eat the shewbread, and gave also to them that were with him; which it is not lawful to eat but for the priests alone?

kor a vőlegény elvétetik ő tőlök, akkor majd bőjtölnek azokban a napokban.

36 És monda nékik példabeszédet is: Senki nem toldja az új posztó foltot az ó posztóhoz; mert különben az újat is megszakasztja és az ó posztóhoz nem illik az újból való folt.

37 És senki sem tölti az új bort ó tömlőkbe; mert különben az új bor megszakasztja a tömlőket, és a bor kiömöl, és a tömlők is elvesznek.

38 Hanem az új bort új tömlőkbe kell tölteni, és mind a kettő megmarad.

39 És senki, a ki ó bort iszik, mindjárt újat nem kíván, mert azt mondja: Jobb az ó.

VI. RÉSZ.

LŐN pedig a húsvét szombatját követő második szombaton, hogy a vetések között méne által és az ő tanítványai gabonafejeket szaggatván és azokat kezeikkel kimorzsolván, ettek.

2 Némelyek pedig a farizeusok közül mondának nékik: Miért cselekszitek azt, a mit szombatnapokon nem szabad cselekedni?

3 És felelvén Jézus, monda nékik: Nem olvastátok-é, mit cselekedett Dávid, mikor megéhezett ő és a kik vele voltak?

4 Mi módon ment be az Úrnak házába és vette el a szent kenyereket és ette meg és adott azoknak is, a kik vele voltak, a melyeket pedig nem szabad megenni, hanem csak a papoknak?

5 And he said unto them, That the Son of man is Lord also of the sabbath.

6 And it came to pass also on another sabbath, that he entered into the synagogue and taught: and there was a man whose right hand was withered.

7 And the scribes and Pharisees watched him, whether he would heal on the sabbath day; that they might find an accusation against him.

8 But he knew their thoughts, and said to the man which had the withered hand, Rise up, and stand forth in the midst. And he arose and stood forth.

9 Then said Jesus unto them, I will ask you one thing; Is it lawful on the sabbath days to do good, or to do evil? to save life, or to destroy *it?*

10 And looking round about upon them all, he said unto the man, Stretch forth thy hand. And he did so: and his hand was restored whole as the other.

11 And they were filled with madness; and communed one with another what they might do to Jesus.

12 And it came to pass in those days, that he went out into a mountain to pray, and continued all night in prayer to God.

13 ¶ And when it was day, he called *unto him* his disciples: and of them he chose twelve, whom also he named apostles;

14 Simon, (whom he also named Peter,) and Andrew his brother, James and John, Philip and Bartholomew,

15 Matthew and Thomas, James

5 És monda nékik: Az Embernek Fia ura a szombatnak is.

6 Lőn pedig más szombaton is, hogy ő a zsinagógába méne és tanita, és vala ott egy ember, a kinek a jobb keze száradt volt.

7 Az írástudók és farizeusok pedig leselkedének ő utána, ha vajjon gyógyít-e majd szombatnapon, hogy vádat találjanak ellene.

8 Ő pedig tudván azoknak gondolatait, monda a száradt kezű embernek: Kelj fel és állj elő! És felkelvén, előálla.

9 Monda azért nékik Jézus: Valamit kérdek tőletek: Szabad-é szombaton jót tenni, vagy rosszat tenni? az életet megtartani, vagy elveszteni?

10 És körültekintve mindnyájokon, monda az embernek: Nyújtsd ki a kezedet! Az pedig úgy cselekedék, és keze oly éppé lőn, mint a másik.

11 Azok pedig eltelének esztelenséggel és beszélgetnek vala egymás közt, hogy mit cselekedjenek Jézussal?

12 És lön azokban a napokban, kiméne a hegyre imádkozni, és az éjszakát az Istenhez való imádkozásban tölté el.

13 És mikor megvirrada, előszólítá az ő tanítványait és kiválaszta azok közül tizenkettőt, a kiket apostoloknak is neveze:

14 Simont, a kit Péternek is neveze, és Andrást, annak testvérét, Jakabot és Jánost, Filepet és Bertalant,

15 Mátét és Tamást, Jakabot, az

the *son* of Alphæus, and Simon called Zelotes,

16 And Judas *the brother* of James, and Judas Iscariot, which also was the traitor.

17 ¶ And he came down with them, and stood in the plain, and the company of his disciples, and a great multitude of people out of all Judæa and Jerusalem, and from the sea coast of Tyre and Sidon, which came to hear him, and to be healed of their diseases;

18 And they that were vexed with unclean spirits: and they were healed.

19 And the whole multitude sought to touch him: for there went virtue out of him, and healed *them* all.

20 ¶ And he lifted up his eyes on his disciples, and said, Blessed *be ye* poor: for your's is the kingdom of God.

21 Blessed *are ye* that hunger now: for ye shall be filled. Blessed *are ye* that weep now: for ye shall laugh.

22 Blessed are ye, when men shall hate you, and when they shall separate you *from their company*, and shall reproach *you*, and cast out your name as evil, for the Son of man's sake.

23 Rejoice ye in that day, and leap for joy: for, behold, your reward *is* great in heaven: for in the like manner did their fathers unto the prophets.

24 But woe unto you that are rich! for ye have received your consolation.

25 Woe unto you that are full! for ye shall hunger. Woe unto

Alfeus fiát, és Simont, a ki Zelotesnek nevezteték.

16 Júdást, a Jakab fiát és Iskariotes Júdást, a ki árulóvá is lőn;

17 És alámenvén ő velök, megálla a síkságon, és az ő tanítványainak serege és a népnek nagy sokasága egész Júdeából és Jerusalemből és Tírusnak és Sídonnak tengermelléki határából, a kik jöttek, hogy hallgassák őt és meggyógyíttassanak betegségeikből.

18 És a kik tisztátalan lelkektől gyötrettek, meggyógyulának.

19 És az egész sokaság igyekezik vala őt illetni: mert erő származék belőle, és mindeneket meggyógyíta.

20 Ő pedig felemelvén szemeit az ő tanítványaira, monda: Boldogok vagytok ti szegények: mert tiétek az Isten országa.

21 Boldogok ti, kik most éheztek: mert megelégíttettek. Boldogok ti, kik most sírtok: mert nevetni fogtok.

22 Boldogok lesztek, mikor titeket az emberek gyűlölnek, és kirekesztenek, és szidalmaznak titeket és kivetik a ti neveteket, mint gonoszt, az embernek Fiáért.

23 Örüljetek azon a napon és örvendezzetek; mert ímé a ti jutalmatok bőséges a mennyben; hiszen hasonlóképen cselekedtek a prófétákkal az ő atyáik.

24 De jaj néktek, gazdagoknak, mert elvettétek a ti vigasztalástokat.

25 Jaj néktek, kik beteltetek; mert éhezni fogtok. Jaj néktek,

you that laugh now! for ye shall mourn and weep.

26 Woe unto you, when all men shall speak well of you! for so did their fathers to the false prophets.

27 ¶ But I say unto you which hear, Love your enemies, do good to them which hate you,

28 Bless them that curse you, and pray for them which despitefully use you.

29 And unto him that smiteth thee on the *one* cheek offer also the other; and him that taketh away thy cloke forbid not *to take thy* coat also.

30 Give to every man that asketh of thee; and of him that taketh away thy goods ask *them* not again.

31 And as ye would that men should do to you, do ye also to them likewise.

32 For if ye love them which love you, what thank have ye? for sinners also love those that love them.

33 And if ye do good to them which do good to you, what thank have ye? for sinners also do even the same.

34 And if ye lend *to them* of whom ye hope to receive, what thank have ye? for sinners also lend to sinners, to receive as much again.

35 But love ye your enemies, and do good, and lend, hoping for nothing again; and your reward shall be great, and ye shall be the children of the Highest: for he is

kik most nevettek; mert sírni és jajgatni fogtok.

26 Jaj néktek, mikor minden ember jót mond felőletek; mert épen így cselekedtek a hamis prófétákkal az ő atyáik.

27 De néktek mondom, kik engem hallgattok: Szeressétek ellenségeiteket, jól tegyetek azokkal, a kik titeket gyűlölnek,

28 Áldjátok azokat, a kik titeket átkoznak, és imádkozzatok azokért, a kik titeket háborgatnak.

29 A ki egyik arczodat megüti, fordítsd néki a másikat is; és attól, a ki felső ruhádat elveszi, ne vond meg alsó ruhádat se.

30 Mindennek pedig, a ki tőled kér, adj; és attól, a ki elveszi a tiédet, ne kérd vissza.

31 És a mint akarjátok, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is akképen cselekedjetek azok kal.

32 Mert ha csak azokat szeretitek, a kik titeket szeretnek, mi jutalmatok van? Hiszen a bűnösök is szeretik azokat, a kik őket szeretik.

33 És ha csak azokkal tesztek jól, a kik veletek jól tesznek, mi jutalmatok van? Hiszen a bűnösök is ugyanazt cselekszik.

34 És ha csak azoknak adtok kölcsönt, a kiktől reménylitek, hogy visszakapjátok, mi jutalmatok van? Hiszen a bűnösök is adnak kölcsönt a bűnösöknek, hogy ugyanannyit kapjanak vissza.

35 Hanem szeressétek ellenségeiteket, és jól tegyetek, és adjatok kölcsönt, semmit érte nem várván; és a ti jutalmatok sok lesz, és ama magasságos Istennek fiai lesz-

kind unto the unthankful and *to* the evil.

36 Be ye therefore merciful, as your Father also is merciful.

37 Judge not, and ye shall not be judged: condemn not, and ye shall not be condemned: forgive, and ye shall be forgiven:

38 Give, and it shall be given unto you; good measure, pressed down, and shaken together, and running over, shall men give into your bosom. For with the same measure that ye mete withal it shall be measured to you again.

39 And he spake a parable unto them, Can the blind lead the blind? shall they not both fall into the ditch?

40 The disciple is not above his master: but every one that is perfect shall be as his master.

41 And why beholdest thou the mote that is in thy brother's eye, but perceivest not the beam that is in thine own eye?

42 Either how canst thou say to thy brother, Brother, let me pull out the mote that is in thine eye, when thou thyself beholdest not the beam that is in thine own eye? Thou hypocrite, cast out first the beam out of thine own eye, and then shalt thou see clearly to pull out the mote that is in thy brother's eye.

43 For a good tree bringeth not forth corrupt fruit; neither doth a corrupt tree bring forth good fruit.

44 For every tree is known by his own fruit. For of thorns men do not gather figs, nor of a bramble bush gather they grapes.

tek: mert ő jóltévő a háládatlanokkal és gonoszokkal.

36 Legyetek azért irgalmasok, mint a ti Atyátok is irgalmas.

37 Ne ítéljetek és nem ítéltetnek; ne kárhoztassatok és nem kárhoztattok; megbocsássatok, néktek is megbocsáttatik;

38 Adjatok, néktek is adatik; jó mértéket, megnyomottat és megrázottat, színig teltet adnak a ti öletekbe. Mert azzal a mértékkel mérnek néktek, a melylyel ti mértek.

39 Példabeszédet is monda nékik: vajjon a vak vezetheti-é a világtalant? avagy nem mindketten a verembe esnek-é?

40 Nem feljebb való a tanítvány az ő mesterénél; hanem mikor tökéletes lesz, mindenki olyan lesz, mint a mestere.

41 Miért nézed pedig a szálkát, a mely a te atyádfia szemében van, a gerendát pedig, mely a te saját szemedben van, nem veszed észre?

42 Avagy mi módon mondhatod a te atyádfiának: Atyámfia, hadd vessem ki a szálkát a te szemedből, holott te a te szemedben lévő gerendát nem látod. Te képmutató vesd ki először a gerendát a te szemedből és azután gondolj arra, hogy kivesd a szálkát, a mely a te atyádfia szemében van.

43 Nem jó fa az, a mely romlott gyümölcsöt terem; és nem romlott fa az, a mely jó gyümölcsöt terem.

44 Mert minden fa az ő tulajdon gyümölcséről ismertetik meg; mert a tövisről nem szednek fügét, sem a szederindáról nem szednek szőlőt.

45 A good man out of the good treasure of his heart bringeth forth that which is good; and an evil man out of the evil treasure of his heart bringeth forth that which is evil: for of the abundance of the heart his mouth speaketh.

46 ¶ And why call ye me, Lord, Lord, and do not the things which I say?

47 Whosoever cometh to me, and heareth my sayings, and doeth them, I will shew you to whom he is like:

48 He is like a man which built an house, and digged deep, and laid the foundation on a rock: and when the flood arose, the stream beat vehemently upon that house, and could not shake it: for it was founded upon a rock.

49 But he that heareth, and doeth not, is like a man that without a foundation built an house upon the earth; against which the stream did beat vehemently, and immediately it fell; and the ruin of that house was great.

CHAPTER VII.

NOW when he had ended all his sayings in the audience of the people, he entered into Capernaum.

2 And a certain centurion's servant, who was dear unto him, was sick, and ready to die.

3 And when he heard of Jesus, he sent unto him the elders of the Jews, beseeching him that he would come and heal his servant.

4 And when they came to Jesus,

45 A jó ember az ő szívének jó kincséből hoz elő jót; és a gonosz ember az ő szívének gonosz kincséből hoz elő gonoszt: mert a szívnek teljességéből szól az ő szája.

46 Miért mondjátok pedig nékem: Uram! Uram! ha nem mívelitek, a miket mondok?

47 Valaki én hozzám jő és hallgatja az én beszédimet és azokat megtartja, megmondom néktek, mihez hasonló.

48 Hasonló valamely házépítő emberhez, a ki leásott és mélyre hatolt, és kősziklára vetett fundamentomot: mikor aztán árvíz lett beleütközött a folyóvíz abba a házba, de azt meg nem mozdíthatta: mert kösziklán épült.

49 A ki pedig hallgatja, de nem tartja meg, hasonló ahhoz az emberhez, a ki csak a földön építette házát fundamentom nélkül: a melybe beleütközvén a folyóvíz, azonnal összeomlott; és nagy lett annak a háznak romlása.

VII. RÉSZ.

MIKOR pedig minden ő beszédeit a nép hallatára elvégezte, beméne Kapernaumba.

2 Egy századosnak szolgája pedig, a ki annál nagy becsületben volt, igen rosszul lévén, már halófélben vala.

3 Az pedig, mikor hallott Jézus felől, hozzá küldé a zsidók véneit, kérvén őt, hogy jőjön el és gyógyítsa meg az ő szolgáját.

4 Azok pedig Jézushoz menvén,

they besought him instantly, saying, That he was worthy for whom he should do this :

5 For he loveth our nation, and he hath built us a synagogue.

6 Then Jesus went with them. And when he was now not far from the house, the centurion sent friends to him, saying unto him, Lord, trouble not thyself : for I am not worthy that thou shouldest enter under my roof :

7 Wherefore neither thought I myself worthy to come unto thee : but say in a word, and my servant shall be healed.

8 For I also am a man set under authority, having under me soldiers, and I say unto one, Go, and he goeth; and to another, Come, and he cometh; and to my servant, Do this, and he doeth *it*.

9 When Jesus heard these things, he marvelled at him, and turned him about, and said unto the people that followed him, I say unto you, I have not found so great faith, no, not in Israel.

10 And they that were sent, returning to the house, found the servant whole that had been sick.

11 ¶ And it came to pass the day after, that he went into a city called Nain; and many of his disciples went with him, and much people.

12 Now when he came nigh to the gate of the city, behold, there was a dead man carried out, the only son of his mother, and she was a widow : and much people of the city was with her.

13 And when the Lord saw her,

igen kérék őt, mondván: Méltó, hogy megtedd néki;

5 Mert szereti a mi nemzetünket, és a zsinagógát is ő építtette nékünk.

6 Jézus tehát elméne velök. Mikor azonban már nem messze volt a háztól, eléje küldé a százados néhány jó barátját, izenvén néki: Uram. ne fáraszd magad; mert nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jőjj:

7 A miért is magamat sem tartottam érdemesnek arra, hogy hozzád menjek: hanem csak szóval mondd, és meggyógyul az én szolgám.

8 Mert én is hatalom alá vetett ember vagyok, és vitézek vannak alattam; és ha az egyiknek azt mondom: Eredj el, elmegy; vagy a másiknak: Jövel, eljő; és ha szolgámnak szólok: Tedd ezt, azt teszi:

9 Jézus pedig ezeket hallván, elcsudálkozék ő rajta; és hátrafordulván monda az őt követő sokaságnak: Mondom néktek, ilyen hitet Izráelben sem találtam!

10 És a küldöttek visszatérvén a házhoz, a beteg szolgát már egészségben találák.

11 És lőn másnap, hogy méne Nain nevű városba; és az ő tanítványai sokan menének ő vele, és nagy sokaság.

12 Mikor pedig a város kapujához közelített, ímé egy halottat hoznak vala ki, egyetlen egy fiát az anyjának, és az özvegy asszony vala; és a városból nagy sokaság volt ő vele.

13 És látván őt az Úr, megkön-

he had compassion on her, and said unto her, Weep not.

14 And he came and touched the bier: and they that bare *him* stood still. And he said, Young man, I say unto thee, Arise.

15 And he that was dead sat up, and began to speak. And he delivered him to his mother.

16 And there came a fear on all: and they glorified God, saying, That a great prophet is risen up among us; and, That God hath visited his people.

17 And this rumour of him went forth throughout all Judæa, and throughout all the region round about.

18 And the disciples of John shewed him of all these things.

19 ¶ And John calling *unto him* two of his disciples sent *them* to Jesus, saying, Art thou he that should come? or look we for another?

20 When the men were come unto him, they said, John Baptist hath sent us unto thee, saying, Art thou he that should come? or look we for another?

21 And in that same hour he cured many of *their* infirmities and plagues, and of evil spirits; and unto many *that were* blind he gave sight.

22 Then Jesus answering said unto them, Go your way, and tell John what things ye have seen and heard; how that the blind see, the lame walk, the lepers are cleansed, the deaf hear, the dead are raised, to the poor the gospel is preached.

örüle rajta, és monda néki: Ne sírj.

14 És oda menvén, illeté a koporsót; a vivők pedig megállának. És monda: Ifjú, néked mondom, kelj föl!

15 És felüle a megholt, és kezde szólni; és adá őt az ő anyjának.

16 És elfogá mind azokat a félelem, és dicsőíték az Istent, mondván: Nagy próféta támadt mi köztünk; és: Az Isten megtekintette az ő népét.

17 És kiméne ő felőle e hír az egész Júdeába, és a körül való minden tartományba.

18 És Jánosnak mind ezeket elmondák a tanítványai. És János az ő tanítványai közül kettőt előszólítván,

19 Elküldé Jézushoz, mondván: Te vagy-é az, a ki eljövendő vala vagy mást várjunk?

20 Mikor azért azok a férfiak hozzámentek, mondának: Keresztelő János küldött minket te hozzád, mondván: Te vagy-é az, a ki eljövendő vala, vagy mást várjunk?

21 Azon órában pedig sokakat gyógyíta meg betegségekből, csapásokból, tisztátalan lelkektől, és sok vaknak adá meg szeme világát.

22 És felelvén Jézus, monda nékik: Elmenvén mondjátok meg Jánosnak, a miket láttatok és hallottatok: hogy a vakok szemeik világát veszik, a sánták járnak, a poklosok megtisztulnak, a siketek hallanak, a halottak feltámadnak, a szegényeknek az evangyéliom prédikáltatik.

23 And blessed is *he*, whosoever shall not be offended in me.

24 ¶ And when the messengers of John were departed, he began to speak unto the people concerning John, What went ye out into the wilderness for to see? A reed shaken with the wind?

25 But what went ye out for to see? A man clothed in soft raiment? Behold, they which are gorgeously apparelled, and live delicately, are in kings' courts.

26 But what went ye out for to see? A prophet? Yea, I say unto you, and much more than a prophet.

27 This is *he*, of whom it is written, Behold, I send my messenger before thy face, which shall prepare thy way before thee.

28 For I say unto you, Among those that are born of women there is not a greater prophet than John the Baptist: but he that is least in the kingdom of God is greater than he.

29 And all the people that heard *him*, and the publicans, justified God, being baptized with the baptism of John.

30 But the Pharisees and lawyers rejected the counsel of God against themselves, being not baptized of him.

31 ¶ And the Lord said, Whereunto then shall I liken the men of this generation? and to what are they like?

32 They are like unto children sitting in the marketplace, and calling one to another, and saying, We have piped unto you, and

23 És boldog, valaki én bennem meg nem botránkozik.

24 Mikor pedig elmentek a János követei, kezdé mondani a sokaságnak János felől: Mit látni mentetek ki a pusztába? szélingatta nádszálat-é?

25 Hát mit látni mentetek ki? puha ruhákba öltözött embert-é? Ímé a kik drága öltözetben és gyönyörűségben vannak, a királyok palotáiban vannak.

26 Hát mit látni mentetek ki! Prófétát-é? Bizony mondom néktek prófétánál is nagyobbat.

27 Ez az, a ki felől meg van írva: Imé én elküldöm az én követemet a te orczád előtt, ki elkészíti elötted a te útadat.

28 Mert mondom néktek, hogy azok között, a kik asszonytól születtek, egy sincs nagyobb próféta Keresztelő Jánosnál; de a ki kisebb az Isten országában, nagyobb ő nála.

29 És mikor ezt hallotta az egész nép és a vámszedők, igazat adának az Istennek, megkeresztelkedvén a János keresztségével;

30 A farizeusok pedig és a törvénytudók az Isten tanácsát megveték ő magokra nézve, nem keresztelkedvén meg ő tőle.

31 Monda pedig az Úr: Mihez hasonlítsam azért e nemzetségnek embereit? és mihez hasonlók?

32 Hasonlók a piaczon ülő gyermekekhez, kik egymásnak kiáltanak, és ezt mondják: Sípoltunk néktek, és nem tánczoltatok; si-

ye have not danced; we have mourned to you, and ye have not wept.

33 For John the Baptist came neither eating bread nor drinking wine; and ye say, He hath a devil.

34 The Son of man is come eating and drinking; and ye say, Behold a gluttonous man, and a winebibber, a friend of publicans and sinners!

35 But wisdom is justified of all her children.

36 ¶ And one of the Pharisees desired him that he would eat with him. And he went into the Pharisee's house, and sat down to meat.

37 And, behold, a woman in the city, which was a sinner, when she knew that *Jesus* sat at meat in the Pharisee's house, brought an alabaster box of ointment,

38 And stood at his feet behind *him* weeping, and began to wash his feet with tears, and did wipe *them* with the hairs of her head, and kissed his feet, and anointed *them* with the ointment.

39 Now when the Pharisee which had bidden him saw *it*, he spake within himself, saying, This man, if he were a prophet, would have known who and what manner of woman *this is* that toucheth him: for she is a sinner.

40 And Jesus answering said unto him, Simon, I have somewhat to say unto thee. And he saith, Master, say on.

41 There was a certain creditor which had two debtors: the one owed five hundred pence, and the other fifty.

42 And when they had nothing

ralmas énekeket énekeltünk néktek, és nem sírtatok.

33 Mert eljött Keresztelő János, a ki kenyeret sem eszik, bort sem iszik, és ezt mondjátok: Ördög van benne.

34 Eljött az embernek Fia, a ki eszik és iszik és ezt mondjátok: Imé a falánk és borivó ember, a vámszedők és bűnösök barátja.

35 És igazoltatik a bölcsesség minden ő fiaitól.

36 Kéré pedig őt egy a farizeusok közül, hogy ő vele egyék; annakokáért bemenvén a farizeus házába, leüle enni.

37 És ímé a városban egy asszony, a ki bűnös vala, mikor megtudta, hogy ő a farizeus házában leült enni, hoza egy alabástrom szelencze drága kenetet.

38 És megállván hátul az ő lábainál sírva, hogy könnyeivel kezdé öntözni az ő lábait, és fejének hajával törlé meg, és csókolgatá az ő lábait, és megkené drága kenettel.

39 Mikor pedig ezt látta a farizeus, a ki őt meghívta, monda magában: Ez, ha próféta volna, tudná ki és miféle asszony az, a ki őt illeti: hogy bűnös.

40 És felelvén Jézus, monda néki: Simon, van valami mondanim valóm néked. És az monda: Mester, mondjad.

41 Egy hitelezőnek két adósa vala: az egyik adós vala ötszáz pénzzel, a másik pedig ötvennel.

42 És mikor nem volt nékik

to pay, he frankly forgave them both. Tell me therefore, which of them will love him most?

43 Simon answered and said, I suppose that *he*, to whom he forgave most. And he said unto him, Thou hast rightly judged.

44 And he turned to the woman, and said unto Simon, Seest thou this woman? I entered into thine house, thou gavest me no water for my feet: but she hath washed my feet with tears, and wiped *them* with the hairs of her head.

45 Thou gavest me no kiss: but this woman since the time I came in hath not ceased to kiss my feet.

46 My head with oil thou didst not anoint: but this woman hath anointed my feet with ointment.

47 Wherefore, I say unto thee, Her sins, which are many, are forgiven; for she loved much: but to whom little is forgiven, *the same* loveth little.

48 And he said unto her, Thy sins are forgiven.

49 And they that sat at meat with him began to say within themselves, Who is this that forgiveth sins also?

50 And he said to the woman, Thy faith hath saved thee; go in peace.

CHAPTER VIII.

AND it came to pass afterward, that he went throughout every city and village, preaching and shewing the glad tidings of the kingdom of God: and the twelve *were* with him,

2 And certain women, which had

miből megadni, mind a kettőnek elengedé. E kettő közül azért mondd meg, melyik szereti őt jobban?

43 Felelvén pedig Simon, monda: Azt gondolom, hogy az, a kinek többet engedett el. És Jézus monda néki: Igazán ítéltél.

44 És az asszonyhoz fordulván, monda Simonnak: Látod-é ez asszonyt? Bejövék a te házadba, az én lábaimnak vizet nem adál: ez pedig könyeivel öntözé az én lábaimat, és fejének hajával törlé meg.

45 Engem meg nem csókolál: ez pedig az időtől fogva, hogy bejöttem, nem szünt meg az én lábaimat csókolgatni.

46 Olajjal az én fejemet meg nem kented: ez pedig drága kenettel kené meg az én lábaimat.

47 Minekokáért mondom néked: Néki sok bűne bocsáttatott meg; mert igen szerettet; a kinek pedig kevés bocsáttatik meg, kevésbbé szeret.

48 És monda annak: Megbocsáttattak néked a te bűneid.

49 És a kik együtt ülének vele az asztalnál, kezdék magukban mondani: Ki ez, hogy a bűnöket is megbocsátja?

50 Monda pedig az asszonynak: A te hited megtartott téged. Eredj el békességgel!

VIII. RÉSZ.

ÉS lőn ezután, hogy ő jár vala városonkét és falunként, prédikálván és hirdetvén az Isten országát, és vele a tizenkettő.

2 És némely asszonyok, a kiket

been healed of evil spirits and infirmities, Mary called Magdalene, out of whom went seven devils,

3 And Joanna the wife of Chuza Herod's steward, and Susanna, and many others, which ministered unto him of their substance.

4 ¶ And when much people were gathered together, and were come to him out of every city, he spake by a parable:

5 A sower went out to sow his seed: and as he sowed, some fell by the way side; and it was trodden down, and the fowls of the air devoured it.

6 And some fell upon a rock; and as soon as it was sprung up, it withered away, because it lacked moisture.

7 And some fell among thorns; and the thorns sprang up with it, and choked it.

8 And other fell on good ground, and sprang up, and bare fruit an hundredfold. And when he had said these things, he cried, He that hath ears to hear, let him hear.

9 And his disciples asked him, saying, What might this parable be?

10 And he said, Unto you it is given to know the mysteries of the kingdom of God: but to others in parables; that seeing they might not see, and hearing they might not understand.

11 Now the parable is this: The seed is the word of God.

12 Those by the way side are they that hear; then cometh the devil, and taketh away the word

tisztátalan lelkektől és betegségekből gyógyított meg, Mária, a ki Magdalénának neveztetik, kiből hét ördög ment ki,

3 És Johanna, Khúzának, a Heródes gondviselőjének felesége, Zsuzsánna és sok más asszony, kik az ő vagyonukból szolgálának néki.

4 Mikor pedig nagy sokaság gyűlt egybe, és minden városból mentek vala ő hozzá, monda példázat által:

5 Kiméne a magvető, hogy elvesse az ő magvát: és magvetés közben némely esék az útfélre; és eltapostaték, és az égi madarak megevék azt.

6 És némely esék a kősziklákra; és mikor kikelt, elszárada, mert nem vala nedvessége.

7 Némely esék a tövis közé; és a tövisek vele együtt növekedvén, megfojták azt.

8 Némely pedig esék a jó földbe; és mikor kikelt, százannyi hasznot hoza. Ezeket mondván, kiált vala: A kinek van füle a hallásra, hallja.

9 És megkérdék őt az ő tanítványai, mondván: Mit jelent e példázat?

10 Ő pedig monda nékik: Néktek adatott, hogy az Isten országának titkait értsétek; egyebeknek példázatokban, hogy látván ne lássanak, és hallván ne értsenek.

11 A példázat pedig ez: A mag az Isten beszéde.

12 Az útfélen valók pedig azok, a kik hallják; aztán eljő az ördög és kikapja az igét az ő szivökből,

out of their hearts, lest they should believe and be saved.

13 They on the rock *are they*, which, when they hear, receive the word with joy; and these have no root, which for a while believe, and in time of temptation fall away.

14 And that which fell among thorns are they, which, when they have heard, go forth, and are choked with cares and riches and pleasures of *this* life, and bring no fruit to perfection.

15 But that on the good ground are they, which in an honest and good heart, having heard the word, keep *it*, and bring forth fruit with patience.

16 ¶ No man, when he hath lighted a candle, covereth it with a vessel, or putteth *it* under a bed; but setteth *it* on a candlestick, that they which enter in may see the light.

17 For nothing is secret, that shall not be made manifest; neither *any thing* hid, that shall not be known and come abroad.

18 Take heed therefore how ye hear: for whosoever hath, to him shall be given; and whosoever hath not, from him shall be taken even that which he seemeth to have.

19 ¶ Then came to him *his* mother and his brethren, and could not come at him for the press.

20 And it was told him *by certain* which said, Thy mother and thy brethren stand without, desiring to see thee.

21 And he answered and said unto them, My mother and my

hogy ne higyjenek és ne idvezüljenek.

13 És a kősziklán valók azok, a kik, mikor hallják, örömmel veszik az ígét; de ezeknek nincs gyökerük, a kik egy ideig hisznek, a kísértés idején pedig elszakadnak.

14 És a melyik a tövis közé esett, ezek azok, a kik hallották, de elmenvén, az élet gondjaitól, és gazdagságától és gyönyörűségeitől megfojtatnak, és gyümölcsöt nem teremnek.

15 A melyik pedig a jó földbe esett, ezek azok, a kik a hallott ígét tiszta és jó szívvel megtartják, és gyümölcsöt teremnek béketűréssel.

16 Senki pedig, ha gyertyát gyújt, be nem fedi azt valami edénynyel, sem az ágy alá nem rejti; hanem a gyertyatartóba teszi, hogy a kik bemennek, lássák a világot.

17 Mert nincs oly titok, mely nyilvánvalóvá ne lenne, és nincs oly elrejtett dolog, mely ki ne tudódnék, és világosságra ne jőne.

18 Meglássátok azért, mimódon hallgatjátok: mert a kinek van, annak adatik; és a kinek nincs, még a mijét gondolja is, hogy van, elvétetik tőle.

19 Jövének pedig hozzá az ő anyja és atyjafiai, de nem tudtak hozzá jutni a sokaság miatt.

20 És tudtára adák néki, mondván: A te anyád és atyádfiai künn állnak, téged akarván látni.

21 Ő pedig felelvén, monda nékik: Az én anyám és az én

brethren are these which hear the word of God, and do it.

22 ¶ Now it came to pass on a certain day, that he went into a ship with his disciples: and he said unto them, Let us go over unto the other side of the lake. And they launched forth.

23 But as they sailed he fell asleep: and there came down a storm of wind on the lake; and they were filled *with water*, and were in jeopardy.

24 And they came to him, and awoke him, saying, Master, master, we perish. Then he arose, and rebuked the wind and the raging of the water: and they ceased, and there was a calm.

25 And he said unto them, Where is your faith? And they being afraid wondered, saying one to another, What manner of man is this! for he commandeth even the winds and water, and they obey him.

26 ¶ And they arrived at the country of the Gadarenes, which is over against Galilee.

27 And when he went forth to land, there met him out of the city a certain man, which had devils long time, and ware no clothes, neither abode in *any* house, but in the tombs.

28 When he saw Jesus, he cried out, and fell down before him, and with a loud voice said, What have I to do with thee, Jesus, *thou* Son of God most high? I beseech thee, torment me not.

29 (For he had commanded the unclean spirit to come out of the man. For oftentimes it had

atyámfiai ezek, a kik az Isten beszédét hallgatják, és megcselekszik azt.

22 Lőn pedig egy napon, hogy beméne a hajóba ő és az ő tanítványai; és monda nékik; Menjünk a tónak túlsó partjára. És elindulának.

23 De hajózásuk közben elszenderedék: és szélvész csapott le a tóra, és megmerülének, és veszedelemben valának.

24 És hozzá menvén, felkölték őt, mondván: Mester, Mester, elveszünk Ő pedig felserkenvén, megdorgálá a szelet és a víznek habjait; és megszünének, és lőn csendesség.

25 És monda nékik: Hol van a ti hitetek? És félelemmel csodálkoznak vala, mondván egymásnak: Ugyan ki ez, hogy a szeleknek is a víznek is parancsol, és engednek néki?

26 És evezének a Gadarénusok tartományaiba, mely Galileával átellenben van.

27 És mikor ő kiment a földre, jöve elébe a városból egy ember, kiben ördögök voltak sok időtől fogva. sem ruhába nem öltözött, sem házban nem lakott, hanem a sírboltokban.

28 És mikor meglátta Jézus, felkiálta és lábai elé esék néki, és fenszóval monda: Mi közöm van nékem te vded Jézus felséges Istennek Fia? kérlek téged, ne gyötörj engem.

29 Mert azt parancsolá annak a tisztátalan léleknek, hogy menjen ki az emberből. Mert gyakran

caught him: and he was kept bound with chains and in fetters; and he brake the bands, and was driven of the devil into the wilderness.)

30 And Jesus asked him, saying, What is thy name? And he said, Legion: because many devils were entered into him.

31 And they besought him that he would not command them to go out into the deep.

32 And there was there an herd of many swine feeding on the mountain: and they besought him that he would suffer them to enter into them. And he suffered them.

33 Then went the devils out of the man, and entered into the swine: and the herd ran violently down a steep place into the lake, and were choked.

34 When they that fed *them* saw what was done, they fled, and went and told *it* in the city and in the country.

35 Then they went out to see what was done; and came to Jesus, and found the man, out of whom the devils were departed, sitting at the feet of Jesus, clothed, and in his right mind: and they were afraid.

36 They also which saw *it* told them by what means he that was possessed of the devils was healed.

37 ¶ Then the whole multitude of the country of the Gadarenes round about besought him to depart from them; for they were taken with great fear: and he went up into the ship, and returned back again.

elragadá őt: annakokáért lánczokkal és békókkal megkötözve őrizteték; de a kötelékeket elszaggatván, az ördögtől a pusztákba hajtaték.

30 Megkérdé pedig őt Jézus, mondván: Mi a neved? És ő monda: Légió; mert sok ördög ment vala bele.

31 És kérék őt, hogy ne parancsolja nékik, hogy a mélységbe menjenek.

32 Vala pedig ott egy nagy disznónyáj, legelészve a hegyen; és kérék őt, hogy engedje meg nékik, hogy azokba menjenek. És megengedé nékik.

33 És minekutána kimentek az ördögök az emberből, bemenének a disznókba; és a disznónyáj a meredekről a tóba rohana, és megfúlada.

34 A pásztorok pedig látván mi történt, elfutának, és elmenvén, hírré adák a városban és a falukban.

35 Kimenének azért megnézni mi történt; és menének Jézushoz, és ülve találák az embert, kiből az ördögök kimentek, felöltözve és eszénél, a Jézus lábainál; és megfélemlének.

36 Elbeszélék pedig nékik azok is, kik látták, mimódon szabadúlt meg az ördöngős.

37 És kéré őt a Gadarénusok körül való tartományok egész sokasága, hogy ő közülök menjen el, mert felette igen félnek vala: ő pedig beülvén a hajóba, visszatére.

38 Now the man out of whom the devils were departed besought him that he might be with him: but Jesus sent him away, saying,

39 Return to thine own house, and shew how great things God hath done unto thee. And he went his way, and published throughout the whole city how great things Jesus had done unto him.

40 And it came to pass, that, when Jesus was returned, the people *gladly* received him: for they were all waiting for him.

41 ¶ And, behold, there came a man named Jairus, and he was a ruler of the synagogue: and he fell down at Jesus' feet, and besought him that he would come into his house:

42 For he had one only daughter, about twelve years of age, and she lay a dying. But as he went the people thronged him.

43 ¶ And a woman having an issue of blood twelve years, which had spent all her living upon physicians, neither could be healed of any,

44 Came behind *him*, and touched the border of his garment: and immediately her issue of blood stanched.

45 And Jesus said, Who touched me? When all denied, Peter and they that were with him said, Master, the multitude throng thee and press *thee*, and sayest thou, Who touched me?

46 And Jesus said, Somebody hath touched me: for I perceive that virtue is gone out of me.

47 And when the woman saw that she was not hid, she came

38 Kéré pedig őt az az ember, a kiből az ördögök kimentek, hogy ő vele lehessen; de Jézus elbocsátá őt, mondván:

39 Térj vissza házadhoz, és beszéld el, mely nagy dolgokat tett az Isten veled. Elméne azért, hirdetvén az egész városban, mely nagy dolkogat cselekedett Jézus ő vele.

40 És lőn, hogy mikor Jézus visszatért, a nép örömmel fogadá őt; mert mindnyájan várják vala őt.

41 És ímé eljöve egy ember, kinek Jairus vala neve, ki a zsinagógának feje volt; és Jézus lábai előtt leesvén, kéré őt, hogy menjen be az ő házába;

42 Mert vala néki egy egyetlen leánya, mintegy tizenkét esztendős, és az halálán volt. Mikor pedig ő méne, a sokaság szorongatá őt.

43 És egy asszony, ki vérfolyásban volt tizenkét esztentőtől fogva, és bár minden vagyonát az orvosokra költötte, senki meg nem tudta gyógyítani,

44 Hátulról hozzá járúlván, illeté az ő ruhájának peremét: és azonnal elálla vérének folyása.

45 És monda Jézus: Ki az, a ki engem illete? És mikor mindnyájan tagadták, monda Péter és a kik ő vele valának: Mester, a sokaság nyom és szorongat téged, és azt mondod: Ki az, a ki engem illete?

46 Jézus pedig monda: Illete engem valaki; mert én észrevettem, hogy erő származék ki tőlem.

47 Mikor pedig látta az asszony hogy nem maradt titokban, resz-

trembling, and falling down before him, she declared unto him before all the people for what cause she had touched him, and how she was healed immediately.

48 And he said unto her, Daughter, be of good comfort: thy faith hath made thee whole; go in peace.

49 ¶ While he yet spake, there cometh one from the ruler of the synagogue's *house*, saying to him, Thy daughter is dead; trouble not the Master.

50 But when Jesus heard *it*, he answered him, saying, Fear not: believe only, and she shall be made whole.

51 And when he came into the house, he suffered no man to go in, save Peter, and James, and John, and the father and the mother of the maiden.

52 And all wept, and bewailed her: but he said, Weep not; she is not dead, but sleepeth.

53 And they laughed him to scorn, knowing that she was dead.

54 And he put them all out, and took her by the hand, and called, saying, Maid, arise.

55 And her spirit came again, and she arose straightway: and he commanded to give her meat.

56 And her parents were astonished: but he charged them that they should tell no man what was done.

CHAPTER IX.

THEN he called his twelve disciples together, and gave them power and authority over all devils, and to cure diseases.

ketve elöjöve és előtte leesvén, megjelenté néki az egész sokaság előtt, miért illette őt, és hogy azonnal meggyógyult.

48 És ő monda néki: Bízzál leányom, a te hited megtartott téged; eredj el békességgel!

49 Mikor még a szó szájában vala, eljöve egy ember a zsinagóga fejének házától, mondván néki: Meghalt a leányod; ne fáraszd a Mestert!

50 Jézus pedig mikor ezt hallotta, felele néki, mondván: Ne félj; csak higyj, és megtartatik.

51 Bemenvén pedig a házba senkit nem bocsáta be, csak Pétert, Jakabot, Jánost, és a leányzó atyját és anyját.

52 Sírának pedig mindnyájan, és gyászolák azt; ő pedig monda: Ne sirjatok; nem halt meg, hanem aluszik.

53 És kineveték őt, tudván, hogy meghalt.

54 Ő pedig mindenkit kiküldvén, és a leányzó kezét megfogván, kiálta, mondván: Leányzó, kelj fel!

55 És visszatére annak lelke, és azonnal fölkele; és ő parancsolá, hogy adjanak néki enni.

56 És elálmélkodának annak szülei; ő pedig megparancsolá, hogy senkinek ne mondják, a mi történt.

IX. RÉSZ.

MINEKUTÁNA pedig összehívta Jézus az ő tizenkét tanítványát, ada nékik erőt és hatalmat minden ördögök ellen és betegségek gyógyítására.

2 And he sent them to preach the kingdom of God, and to heal the sick.

3 And he said unto them, Take nothing for *your* journey, neither staves, nor scrip, neither bread, neither money; neither have two coats apiece.

4 And whatsoever house ye enter into, there abide, and thence depart.

5 And whosoever will not receive you, when ye go out of that city, shake off the very dust from your feet for a testimony against them.

6 And they departed, and went through the towns, preaching the gospel, and healing everywhere.

7 ¶ Now Herod the tetrarch heard of all that was done by him: and he was perplexed, because that it was said of some, that John was risen from the dead;

8 And of some, that Elias had appeared; and of others, that one of the old prophets was risen again.

9 And Herod said, John have I beheaded: but who is this, of whom I hear such things? And he desired to see him.

10 ¶ And the apostles, when they were returned, told him all that they had done. And he took them, and went aside privately into a desert place belonging to the city called Bethsaida.

11 And the people, when they knew *it*, followed him: and he received them, and spake unto them of the kingdom of God, and healed them that had need of healing.

12 And when the day began to

2 És elküldé őket, hogy prédikálják az Isten országát, és betegeket gyógyítsanak.

3 És monda nékik: Semmit az útra ne vigyetek, se pálczákat se táskát, se kenyeret, se pénzt; se két-két ruhátok ne legyen.

4 És valamely házba bementek, ott maradjatok. és onnét induljatok tovább.

5 És valakik be nem fogadnak titeket, kimenvén abból a városból, még a port is verjétek le lábaitokról, bizonyságúl ő ellenök.

6 Kimenvén annakokáért, bejárák a falukat, hirdetvén az evangyéliomot, és gyógyítván mindenütt.

7 Meghallá pedig Heródes a negyedes fejedelem, mindazokat, a mik ő általa történtek: és zavarban volt, mivelhogy némelyek azt mondák, hogy János támadt fel a halálból;

8 Némelyek pedig, hogy Illyés jelent meg; mások meg, hogy a régi próféták közül támadt fel valamelyik.

9 És monda Heródes: Jánosnak én vettem fejét: kicsoda hát ez, a ki felől én ilyen dolgokat hallok? És igyekezik vala őt látni.

10 Visszatérvén pedig az apostolok, el elbeszélének néki mindent, a mit cselekedtek. És azokat maga mellé vévén, elvonúla magánosan a Bethsaida nevű városnak pusztra helyére.

11 A sokaság pedig ezt megtudván. követé, őt: és ő örömmel fogadván őket: szóla nékik az Isten országáról, és a kiknek gyógyulásra volt szükségök, azokat meggyógyítá.

12 A nap pedig hanyatlani kez-

wear away, then came the twelve, and said unto him, Send the multitude away, that they may go into the towns and country round about, and lodge, and get victuals: for we are here in a desert place.

13 But he said unto them, Give ye them to eat. And they said, We have no more but five loaves and two fishes; except we should go and buy meat for all this people.

14 For they were about five thousand men. And he said to his disciples, Make them sit down by fifties in a company.

15 And they did so, and made them all sit down.

16 Then he took the five loaves and the two fishes, and looking up to heaven, he blessed them, and brake, and gave to the disciples to set before the multitude.

17 And they did eat, and were all filled: and there was taken up of fragments that remained to them twelve baskets.

18 ¶ And it came to pass, as he was alone praying, his disciples were with him: and he asked them, saying, Whom say the people that I am?

19 They answering said, John the Baptist; but some *say*, Elias; and others *say*, that one of the old prophets is risen again.

20 He said unto them, But whom say ye that I am? Peter answering said, The Christ of God.

21 And he straitly charged them, and commanded *them* to tell no man that thing;

dett; és a tizenkettő ő hozzá járulván, monda néki: Bocsásd el a sokaságot, hogy elmenvén a körülvaló falvakba és majorokba megszálljanak, és eledelt találjanak, mert itt puszta helyen vagyunk.

13 Ő pedig monda nékik: Adjatok nékik ti enni. Azok pedig mondának: Nincs nékünk több öt kenyerünkknél és két halunknál; hanem ha elmegyünk és mi veszünk eledelt az egész sokaságnak.

14 Mert valának ott mintegy ötezeren férfiak. Monda pedig az ő tanítványainak: Ültessétek le őket csoportokba ötvenével.

15 És a képen cselekedének és leülteték valamennyit.

16 Minekutána pedig vette az öt kenyeret és a két halat, a mennybe emelvén szemeit, megáldá azokat, és megszegé; és adá a tanítványoknak, hogy a sokaság elé tegyék.

17 Evének azért és megelégedének mindnyájan; és felszedék a mi darabok maradtak tőlük, tizenkét kosárral.

18 És lőn, mikor ő magában imádkozék, vele valának a tanítványok; és megkérdé őket, mondván: Kinek mond engem a sokaság?

19 Ők pedig felelvén, mondának: Keresztelő Jánosnak; némelyek pedig Illyésnek; némelyek pedig hogy a régi próféták közül támadt fel valamelyik.

20 És monda nékik: Hát ti kinek mondotok engem? Felelvén pedig Péter, monda: Az Isten ama Krisztusának.

21 Ő pedig reájuk parancsolván, meghagyá, hogy ezt senkinek ne mondják;

22 Saying, The Son of man must suffer many things, and be rejected of the elders and chief priests and scribes, and be slain, and be raised the third day.

23 ¶ And he said to *them* all, If any *man* will come after me, let him deny himself, and take up his cross daily, and follow me.

24 For whosoever will save his life shall lose it: but whosoever will lose his life for my sake, the same shall save it.

25 For what is a man advantaged, if he gain the whole world, and lose himself, or be cast away?

26 For whosoever shall be ashamed of me and of my words, of him shall the Son of man be ashamed, when he shall come in his own glory, and *in his* Father's, and of the holy angels.

27 But I tell you of a truth, there be some standing here, which shall not taste of death, till they see the kingdom of God.

28 ¶ And it came to pass about an eight days after these sayings, he took Peter and John and James, and went up into a mountain to pray.

29 And as he prayed, the fashion of his countenance was altered, and his raiment *was* white *and* glistering.

30 And, behold, there talked with him two men, which were Moses and Elias:

31 Who appeared in glory, and spake of his decease which he should accomplish at Jerusalem.

22 Ezt mondván: Szükség az ember Fiának sokat szenvedni és megvettetni a vénektől, a főpapoktól és írástudóktól, és megöletni, és harmadnapon feltámadni.

23 Mondja vala pedig mindeneknek: Ha valaki én utánam akar jönni, tagadja meg magát, és vegye fel az ő keresztjét minden nap, és kövessen engem.

24 Mert a ki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt; a ki pedig elveszti az ő életét én érettem az megtartja azt.

25 Mert mit használ az embernek, ha mind e világot megnyeri is, ő magát pedig elveszti vagy magában kárt vall?

26 Mert valaki szégyel engem és az én beszédemet, az embernek Fia is szégyelni fogja azt, mikor eljő az ő dicsőségével, és az Atyával és a szent angyalokéval.

27 Mondom pedig néktek bizonnyal, hogy vannak az itt állók közül némelyek, kik a halált meg nem kóstolják, mígnem meglátják az Istennek országát.

28 És lőn e beszédek után mintegy nyolczadnappal, hogy maga mellé vevé Pétert, Jánost és Jakabot, és felméne a hegyre imádkozni.

29 És imádkozása közben az ő orczájának ábrázata elváltozék, és az ő ruhája fehér és fénylő lőn.

30 És ímé, két férfiú beszél vala ő vele, kik valának Mózes és Illyés;

31 Kik dicsőségben megjelenvén, beszélik vala az ő halálát, melyet Jeruzsálemben fog megteljesíteni.

32 But Peter and they that were with him were heavy with sleep: and when they were awake, they saw his glory, and the two men that stood with him.

33 And it came to pass, as they departed from him, Peter said unto Jesus, Master, it is good for us to be here: and let us make three tabernacles; one for thee, and one for Moses, and one for Elias: not knowing what he said.

34 While he thus spake, there came a cloud, and overshadowed them: and they feared as they entered into the cloud.

35 And there came a voice out of the cloud, saying, This is my beloved Son: hear him.

36 And when the voice was past, Jesus was found alone. And they kept *it* close, and told no man in those days any of those things which they had seen.

37 ¶ And it came to pass, that on the next day, when they were come down from the hill, much people met him.

38 And, behold, a man of the company cried out, saying, Master, I beseech thee, look upon my son: for he is mine only child.

39 And, lo, a spirit taketh him, and he suddenly crieth out; and it teareth him that he foameth again, and bruising him hardly departeth from him.

40 And I besought thy disciples to cast him out; and they could not.

41 And Jesus answering said, O faithless and perverse generation, how long shall I be with you, and suffer you? Bring thy son hither.

32 Pétert pedig és a vele lévőket elnyomá az álom; de mikor felébredtek, láták az ő dicsőségét, és ama két, férfiút, kik vele állanak vala.

33 És lőn, mikor azok eltávoztak ő tőle, monda Péter Jézusnak: Mester, jó nékünk itt lennünk: csináljunk azért három hajlékot, egyet néked, Mózesnek is egyet, és egyet Illyésnek; nem tudván mit mond.

34 És mikor ő ezeket mondá, felhő támada és azokat beárnyékozá; ők pedig megfélemlének, mikor azok bementek a felhőbe.

35 És szózat lőn a felhőből, mondván: Ez amaz én szerelmes Fiam, őt hallgassátok.

36 És mikor a szózat lőn, találtaték Jézus csak maga. Ők pedig hallgatának, és semmit abból, a mit láttak, senkinek el nem mondának azokban a napokban.

37 És lőn másnap, mikor ők a hegyről leszállottak, sok nép méne elébe.

38 És ímé egy a sokaság közül felkiálta, mondván: Mester, kérlek téged, tekints az én fiamra; mert nékem egyetlen egyem;

39 És ímé a lélek megragadja őt, és hirtelen kiált; és szaggatja őt annyira, hogy tajtékot túr, és nehezen megy el tőle, szaggatván őt.

40 És kérém a te tanítványaidat, hogy űzzék ki azt, de nem tudták.

41 Felelvén pedig Jézus, monda: Oh hitetlen és elfajult nemzetség! meddig leszek köztetek, és meddig tűrlek titeket? Hozd ide a te fiadat!

42 And as he was yet a coming, the devil threw him down, and tare *him*. And Jesus rebuked the unclean spirit, and healed the child, and delivered him again to his father.

43 ¶ And they were all amazed at the mighty power of God. But while they wondered every one at all things which Jesus did, he said unto his disciples,

44 Let these sayings sink down into your ears: for the Son of man shall be delivered into the hands of men.

45 But they understood not this saying, and it was hid from them, that they perceived it not: and they feared to ask him of that saying.

46 ¶ Then there arose a reasoning among them, which of them should be greatest.

47 And Jesus, perceiving the thought of their heart, took a child, and set him by him,

48 And said unto them, Whosoever shall receive this child in my name receiveth me: and whosoever shall receive me receiveth him that sent me: for he that is least among you all, the same shall be great.

49 ¶ And John answered and said, Master, we saw one casting out devils in thy name; and we forbad him, because he followeth not with us.

50 And Jesus said unto him, Forbid *him* not: for he that is not against us is for us.

51 ¶ And it came to pass, when the time was come that he should

42 A míg pedig az oda méne, azon közben az ördög földhöz ütė azt, és megrángatá. De Jézus megdorgálá a tisztátalan lelket, és meggyógyítá a gyermeket, és adá azt az ő atyjának.

43 Elálmélkodának pedig mindnyájan az Istennek nagyságos erején. Mikor pedig mindnyájan csodálkozának mind azokon, a miket Jézus cselekedék, monda az ő tanítványainak:

44 Vegyétek füleitekbe ezeket a beszédeket: Mert az embernek Fia az emberek kezébe fog adatni.

45 De ők nem érték e mondást, és el vala rejtve előlük, hogy ne értsék azt; és félték őt megkérdezni e mondás felől.

46 Támada pedig bennük az a gondolat, hogy ki nagyobb közöttük.

47 Jézus pedig látván az ő szívök gondolatát, egy kis gyermeket megfogván, maga mellé állitá azt.

48 És monda nékik: Valaki e kis gyermeket befogadja az én nevemben, engem fogad be; és valaki engem befogad, azt fogadja be, a ki engem elküldött; mert a ki legkisebb mindnyájan ti közöttetek, az lesz nagy.

49 Felelvén pedig János, monda: Mester, láttunk valakit, a ki a te nevedben ördögöket űz; és eltiltók, őt, mivelhogy téged nem követ mi velünk.

50 És monda néki Jézus: Ne tiltsátok el: mert a ki nincs ellenünk, mellettünk van.

51 Lőn pedig, mikor az idő elközelgete, hogy ő felvitessék, eltö-

be received up, he stedfastly set his face to go to Jerusalem,

52 And sent messengers before his face: and they went, and entered into a village of the Samaritans, to make ready for him.

53 And they did not receive him, because his face was as though he would go to Jerusalem.

54 And when his disciples James and John saw *this*, they said, Lord, wilt thou that we command fire to come down from heaven, and consume them, even as Elias did?

55 But he turned, and rebuked them, and said, Ye know not what manner of spirit ye are of.

56 For the Son of man is not come to destroy men's lives, but to save *them*. And they went to another village.

57 ¶ And it came to pass, that, as they went in the way, a certain *man* said unto him, Lord, I will follow thee whithersoever thou goest.

58 And Jesus said unto him, Foxes have holes, and birds of the air *have* nests; but the Son of man hath not where to lay *his* head.

59 And he said unto another, Follow me. But he said, Lord, suffer me first to go and bury my father.

60 Jesus said unto him, Let the dead bury their dead: but go thou and preach the kingdom of God.

61 And another also said, Lord, I will follow thee; but let me first go bid them farewell, which are at home at my house.

kélte magát, hogy Jeruzsálembe megy,

52 És követeket külde az ő orczája előtt; és azok elmenvén, bemenének egy samaritánus faluba, hogy néki szállást készítsenek.

53 De nem fogadák be őt, mivelhogy ő Jeruzsálembe megy vala.

54 Mikor pedig ezt láták az ő tanítványai, Jakab és János, mondának: Uram, akarod-é, hogy mondjuk, hogy tűz szálljon alá az égből, és emészsze meg ezeket, mint Illyés is cselekedett?

55 De Jézus megfordulván, megdorgálá őket. mondván: Nem tudjátok, minémü lélek van ti bennetek:

56 Mert az embernek Fia nem azért jött, hogy elveszítse az emberek lelkét, hanem hogy megtartsa. Elmenének azért más faluba.

57 Lőn pedig, mikor menének, valaki monda néki az úton: Követlek téged Uram, valahová mégy!

58 És monda néki Jézus: A rókáknak barlangjuk van, és az égi madaraknak fészkük; de az ember Fiának nincs fejét hová lehajtania.

59 Monda pedig másnak: Kövess engem. Az pedig monda: Uram engedd meg nékem, hogy előbb elmenjek és eltemessem az én atyámat.

60 Monda pedig néki Jézus: Hadd temessék el a halottak az ő halottaikat: te pedig elmenvén, hirdesd az Isten országát.

61 Monda pedig más is: Követlek téged Uram; de előbb engedd meg nékem, hogy búcsút vegyek azoktól. a kik az én házamban vannak.

62 And Jesus said unto him, No man, having put his hand to the plough, and looking back, is fit for the kingdom of God.

CHAPTER X.

AFTER these things the Lord appointed other seventy also, and sent them two and two before his face into every city and place, whither he himself would come.

2 Therefore said he unto them, The harvest truly *is* great, but the labourers *are* few: pray ye therefore the Lord of the harvest, that he would send forth labourers into his harvest.

3 Go your ways: behold, I send you forth as lambs among wolves.

4 Carry neither purse, nor scrip, nor shoes: and salute no man by the way.

5 And into whatsoever house ye enter, first say, Peace *be* to this house.

6 And if the son of peace be there, your peace shall rest upon it: if not, it shall turn to you again.

7 And in the same house remain, eating and drinking such things as they give: for the labourer is worthy of his hire. Go not from house to house.

8 And into whatsoever city ye enter, and they receive you, eat such things as are set before you:

9 And heal the sick that are therein, and say unto them, The kingdom of God is come nigh unto you.

10 But into whatsoever city ye enter, and they receive you not,

62 És monda néki Jézus: Valaki az eke szarvára veti kezét, és hátra tekint, nem alkalmas az Isten országára.

X. RÉSZ.

EZEK után pedig rendele az Úr másokat is, hetvenet, és elküldé azokat kettőnként az ő orczája előtt, minden városba és helyre, a hová ő menendő vala.

2 Monda azért nékik: Az aratni való sok, de a munkás kevés; kérjétek azért az aratásnak Urát, hogy küldjön munkásokat az ő aratásába.

3 Menjetek el: Imé én elbocsátlak titeket, mint bárányokat a farkasok közé.

4 Ne hordozzatok erszényt, se táskát, se sarut: és az úton senkit ne köszöntsetek.

5 Valamely házba bementek, először ezt mondjátok: Békesség e háznak!

6 És ha lesz ott valaki békességnek fia, a ti békességtek azon marad; ha nem, ti reátok tér viszsza.

7 Ugyanazon házban maradjatok pedig, azt evén és iván, a mit ők adnak: mert méltó a munkás az ő jutalmára. Ne járjatok házról-házra.

8 És valamely városba bementek, és befogadnak titeket, azt egyétek a mit előtökbe adnak:

9 És gyógyítsátok a betegeket, a kik ott lesznek, és mondjátok nékik: Elközelített hozzátok az Isten országa.

10 Valamely városba pedig bementek, és titeket be nem fogad-

go your ways out into the streets of the same, and say,

11 Even the very dust of your city, which cleaveth on us, we do wipe off against you: notwithstanding be ye sure of this, that the kingdom of God is come nigh unto you.

12 But I say unto you, that it shall be more tolerable in that day for Sodom, than for that city.

13 Woe unto thee, Chorazin! woe unto thee, Bethsaida! for if the mighty works had been done in Tyre and Sidon, which have been done in you, they had a great while ago repented, sitting in sackcloth and ashes.

14 But it shall be more tolerable for Tyre and Sidon at the judgment, than for you.

15 And thou, Capernaum, which art exalted to heaven, shalt be thrust down to hell.

16 He that heareth you heareth me; and he that despiseth you despiseth me; and he that despiseth me despiseth him that sent me.

17 ¶ And the seventy returned again with joy, saying, Lord, even the devils are subject unto us through thy name.

18 And he said unto them, I beheld Satan as lightning fall from heaven.

19 Behold, I give unto you power to tread on serpents and scorpions, and over all the power of the enemy: and nothing shall by any means hurt you.

20 Notwithstanding in this rejoice not, that the spirits are subject unto you; but rather rejoice,

nak, annak utczáira kimenvén, ezt mondjátok:

11 Még a port is, a mely reánk ragadt a ti várostokból, itt köztetek letöröljük; mindazáltal ez legyen tudtotokra, hogy az Isten országa elközelített hozzátok.

12 Mondom pedig néktek, hogy a Sodomabeliek állapota tűrhetőbb lesz ama napon, hogynem azé a városé.

13 Jaj néked Korazin! Jaj néked Bethsaida! mert ha Tírusban és Sídonban lettek volna azok a csodák, melyek te benned lőnek, régen zsákban és hamuban ülve megtértek volna.

14 Hanem Tírusnak és Sídonnak tűrhetőbb lesz állapota az ítéletkor, hogynem néktek.

15 És te Kapernaum, mely mind az égig felmagasztaltattál, a pokolig fogsz leláztatni.

16 A ki titeket hallgat, engem hallgat, és a ki titeket megvet engem vet meg; és a ki engem vet meg, azt veti meg, a ki engem elküldött.

17 Visszatére pedig a hetven tanítvány örömmel, mondván: Uram, még az ördögök is engednek nékünk a te neved által!

18 Ő pedig monda nékik: Látám a sátánt, mint a villámlást lehullani az égből.

19 Imé adok néktek hatalmat hogy a kígyókon és skorpiókon tapodjatok, és az ellenségnek minden erején; és semmi nem árthat néktek.

20 De azon ne örüljetek, hogy a lelkek néktek engednek; hanem inkább azon örüljetek, hogy a ti

because your names are written in heaven.

21 ¶ In that hour Jesus rejoiced in spirit, and said, I thank thee, O Father, Lord of heaven and earth, that thou hast hid these things from the wise and prudent, and hast revealed them unto babes: even so, Father; for so it seemed good in thy sight.

22 All things are delivered to me of my Father: and no man knoweth who the Son is, but the Father; and who the Father is, but the Son, and *he* to whom the Son will reveal *him*.

23 ¶ And he turned him unto *his* disciples, and said privately, Blessed *are* the eyes which see the things that ye see:

24 For I tell you, that many prophets and kings have desired to see those things which ye see, and have not seen *them;* and to hear those things which ye hear, and have not heard *them*.

25 ¶ And, behold, a certain lawyer stood up, and tempted him, saying, Master, what shall I do to inherit eternal life?

26 He said unto him, What is written in the law? how readest thou?

27 And he answering said, Thou shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy strength, and with all thy mind; and thy neighbour as thyself.

28 And he said unto him, Thou hast answered right: this do, and thou shalt live.

29 But he, willing to justify himself, said unto Jesus, And who is my neighbour?

neveitek fel vannak írva a mennyben.

21 Azon órában örvendeze Jézus lelkében és monda: Hálákat adok néked, Atyám, mennynek és földnek Ura, hogy elrejtetted ezeket a bölcsek és értelmesek elől, és a kisdedeknek megjelentetted. Igen, Atyám, mert így volt kedves te előtted.

22 Mindent nékem adott az én Atyám: és senki sem tudja, kicsoda a Fiú, csak az Atya; és kicsoda az Atya, hanem csak a Fiú, és a kinek a Fiú akarja megjelenteni.

23 És a tanítványokhoz fordulván, monda ő magoknak: Boldog szemek, a melyek látják azokat, a melyeket ti láttok.

24 Mert mondom néktek, hogy sok próféta és király kívánta látni, a miket ti láttok de nem látták; és hallani, a miket hallotok, de nem hallották.

25 És ímé egy törvénytudó felkele, kísértvén őt, és mondván: Mester, mit cselekedjem, hogy az örök életet vehessem?

26 Ő pedig monda annak: A törvényben mi van megírva, mint olvasod?

27 Az pedig felelvén, monda: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből és minden erődből és teljes elmédből; és a te felebarátodat, mint magadat.

28 Monda pedig annak: Jól feleltél; ezt cselekedd, és élsz.

29 Az pedig igazolni akarván magát, monda Jézusnak: De ki az én felebarátom?

30 And Jesus answering said, A certain *man* went down from Jerusalem to Jericho, and fell among thieves, which stripped him of his raiment, and wounded *him*, and departed, leaving *him* half dead.

31 And by chance there came down a certain priest that way: and when he saw him, he passed by on the other side.

32 And likewise a Levite, when he was at the place, came and looked *on him*, and passed by on the other side.

33 But a certain Samaritan, as he journeyed, came where he was: and when he saw him, he had compassion *on him*,

34 And went to *him*, and bound up his wounds, pouring in oil and wine, and set him on his own beast, and brought him to an inn, and took care of him.

35 And on the morrow when he departed, he took out two pence, and gave *them* to the host, and said unto him, Take care of him; and whatsoever thou spendest more, when I come again, I will repay thee.

36 Which now of these three, thinkest thou, was neighbour unto him that fell among the thieves?

37 And he said, He that shewed mercy on him. Then said Jesus unto him, Go, and do thou likewise.

38 ¶ Now it came to pass, as they went, that he entered into a certain village: and a certain woman named Martha received him into her house.

39 And she had a sister called

30 Jézus pedig felelvén, monda: Egy ember megy vala alá Jeruzsálemből Jerikóba, és rablók kezébe esék, a kik azt kifosztván és megsebesítvén, elmenének, és ott hagyák félholtan.

31 Történet szerint pedig megy vala alá azon az úton egy pap, a ki azt látván, elkerülé.

32 Hasonlóképen egy Lévita is, mikor arra a helyre ment, és azt látta, elkerülé.

33 Egy samaritánus pedig az úton menvén, odaért, a hol az vala; és mikor az látta, könyörületességre indula.

34 És hozzájárulván, bekötözé annak sebeit, olajat és bort töltvén azokba; és azt felhelyezvén az ő tulajdon barmára, vivé a vendégfogadó házhoz, és gondját viselé néki.

35 Másnap pedig elmenőben két pénzt kivévén, adá a gazdának, és monda néki: Viselj gondot reá, és valamit ezen fölül reáköltesz, én mikor visszatérek, megadom néked.

36 E három közül azért kit gondolsz, hogy felebarátja volt annak, a ki a rablók kezébe esett?

37 Az pedig monda: Az, a ki könyörült rajta. Monda azért néki Jézus: Eredj el, és te is a képen cselekedjél.

38 Lőn pedig, mikor az úton menének, hogy ő beméne egy faluba; egy Mártha névű asszony pedig befogadá őt házába.

39 És ennek vala egy Mária ne-

Mary, which also sat at Jesus' feet, and heard his word.

40 But Martha was cumbered about much serving, and came to him, and said, Lord, dost thou not care that my sister hath left me to serve alone? bid her therefore that she help me.

41 And Jesus answered and said unto her, Martha, Martha, thou art careful and troubled about many things:

42 But one thing is needful: and Mary hath chosen that good part, which shall not be taken away from her.

CHAPTER XI.

AND it came to pass, that, as he was praying in a certain place, when he ceased, one of his disciples said unto him, Lord, teach us to pray, as John also taught his disciples.

2 And he said unto them, When ye pray, say, Our Father which art in heaven, Hallowed be thy name. Thy kingdom come. Thy will be done, as in heaven, so in earth.

3 Give us day by day our daily bread.

4 And forgive us our sins; for we also forgive every one that is indebted to us. And lead us not into temptation; but deliver us from evil.

5 And he said unto them, Which of you shall have a friend, and shall go to him at midnight, and say unto him, Friend, lend me three loaves;

vezetű testvére, ki is Jézus lábainál leülvén, hallgatja vala az ő beszédét.

40 Mártha pedig foglalatos volt a szüntelen való szolgálatban; elöállván azért, monda: Uram, nincsé arra gondod, hogy az én testvérem magamra hagyott engem, hogy szolgáljak? Mondjad azért néki, hogy segítsen nékem.

41 Felelvén pedig, monda néki Jézus: Mártha, Mártha, szorgalmas vagy és sokra igyekezel:

42 De egy a szükséges dolog: és Mária a jobb részt választotta, mely el nem vétetik ő tőle.

XI. RÉSZ.

ÉS lőn, mikor ő imádkozék egy helyen, minekutána elvégezte, monda néki egy az ő tanítványai közül: Uram, tanits minket imádkozni, miképen János is tanitotta az ő tanitványait.

2 Monda pedig nékik: Mikor imádkoztok, ezt mondjátok: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved. Jöjön el a te országod. Legyen meg a te akaratod, miképen a mennyben, azonképen e földön is.

3 A mi mindennapi kenyerünket add meg nékünk naponként.

4 És bocsásd meg nékünk a mi büneinket; mert mi is megbocsátunk mindeneknek, a kik nékünk adósok. És ne vígy minket kísértetbe; de szabadits meg minket a gonosztól.

5 És monda nékik: Ki az közületek, a kinek barátja van, és ahhoz megy éjfélkor, és ezt mondja néki: Barátom, adj nékem kölcsön három kenyeret,

6 For a friend of mine in his journey is come to me, and I have nothing to set before him?

7 And he from within shall answer and say, Trouble me not: the door is now shut, and my children are with me in bed; I cannot rise and give thee.

8 I say unto you, Though he will not rise and give him, because he is his friend, yet because of his importunity he will rise and give him as many as he needeth.

9 And I say unto you, Ask, and it shall be given you; seek, and ye shall find; knock, and it shall be opened unto you.

10 For every one that asketh receiveth; and he that seeketh findeth; and to him that knocketh it shall be opened.

11 If a son shall ask bread of any of you that is a father, will he give him a stone? or if *he ask* a fish, will he for a fish give him a serpent?

12 Or if he shall ask an egg, will he offer him a scorpion?

13 If ye then, being evil, know how to give good gifts unto your children: how much more shall *your* heavenly Father give the Holy Spirit to them that ask him?

14 ¶ And he was casting out a devil, and it was dumb. And it came to pass, when the devil was gone out, the dumb spake; and the people wondered.

15 But some of them said, He casteth out devils through Beelzebub the chief of the devils.

6 Mert az én barátom én hozzám jött az útról, és nincs mit adjak ennie;

7 Az pedig onnét belőlről felelvén, ezt mondaná: Ne bánts engem: immár az ajtó be van zárva, és az én gyermekeim velem vannak az ágyban; nem kelhetek fel, és nem adhatok néked?

8 Mondom néktek, ha azért nem fog is felkelni és adni néki mert az barátja, de annak tolakodása miatt felkél és ád néki, a mennyi kell.

9 Én is mondom néktek: Kérjetek és megadatik néktek; keressetek és találtok; zörgessetek és megnyittatik néktek.

10 Mert a ki kér, mind kap; és a ki keres, talál; és a zörgetőnek megnyittatik.

11 Melyik atya pedig az közületek, a kitől a fia kenyeret kér. és ő talán követ ád néki? vagy ha halat, vajjon a hal helyett kígyót ád-é néki?

12 Avagy ha tojást kér, vajjon skorpiót ád-é néki?

13 Ha azért ti gonosz létetekre tudtok a ti fiaitoknak jó ajándékokat adni, menynyivel inkább ád a ti mennyei Atyátok Szent Lelket azoknak. a kik tőle kérik.

14 És ördögöt űz vala ki mely néma vala. És lőn, mikor kiment az ördög, megszólala a néma; és csodálkozék a sokaság.

15 Némelyek pedig azok közül mondának: A Belzebúb által, az ördögök fejedelme által űzi ki az ördögöket.

16 And others, tempting *him*, sought of him a sign from heaven.

17 But he, knowing their thoughts, said unto them, Every kingdom divided against itself is brought to desolation; and a house *divided* against a house falleth.

18 If Satan also be divided against himself, how shall his kingdom stand? because ye say that I cast out devils through Beelzebub.

19 And if I by Beelzebub cast out devils, by whom do your sons cast *them* out? therefore shall they be your judges.

20 But if I with the finger of God cast out devils, no doubt the kingdom of God is come upon you.

21 When a strong man armed keepeth his palace, his goods are in peace:

22 But when a stronger than he shall come upon him, and overcome him, he taketh from him all his armour wherein he trusted, and divideth his spoils.

23 He that is not with me is against me: and he that gathereth not with me scattereth.

24 When the unclean spirit is gone out of a man, he walketh through dry places, seeking rest; and finding none, he saith, I will return unto my house whence I came out.

25 And when he cometh, he findeth *it* swept and garnished.

26 Then goeth he, and taketh *to him* seven other spirits more wicked than himself; and they enter in, and dwell there: and the

16 Mások meg, kisértvén őt, mennyei jelt kivánának tőle.

17 Ő pedig tudván azoknak gondolatát, monda nékik: Minden ország, a mely magával meghasonlik, elpusztul; és ház a házzal ha meghasonlik, leomlik.

18 És a sátán is ha ő magával meghasonlik, mimódon állhat meg az ő országa? mert azt mondjátok, hogy én a Belzebúb által űzöm ki az ördögöket.

19 És ha én a Belzebúb által űzöm ki az ördögöket, a ti fiaitok, ki által űzik ki? Annakokáért ők maguk lesznek a ti bíráitok.

20 Ha pedig Isten ujjával űzöm ki az ördögöket, kétség nélkül elérkezett hozzátok az Isten országa.

21 Mikor az erős fegyveres őrzi az ő palotáját, mije van, békességben van;

22 De mikor a nálánál erősebb reá jövén legyőzi őt, minden fegyverét elveszi, melyhez bízott, és a mit tőle zsákmányol, elosztja.

23 A ki velem nincs, ellenem van: és a ki velem nem takar, tékozol.

24 Mikor a tisztátalan lélek kimegy az emberből, víz nélkül való helyeken jár, nyugalmat keresvén; és mikor nem talál, ezt mondja: Visszatérek az én házamba, a honnét kijöttem.

25 És oda menvén, kisöpörve és felékesítve találja azt.

26 Akkor elmegy, és maga mellé vesz más hét lelket, magánál gonoszabbakat, és bemenvén ott lakoznak; és annak az embernek

last *state* of that man is worse than the first.

27 ¶ And it came to pass, as he spake these things, a certain woman of the company lifted up her voice, and said unto him, Blessed *is* the womb that bare thee, and the paps which thou hast sucked.

28 But he said, Yea rather, blessed *are* they that hear the word of God, and keep it.

29 ¶ And when the people were gathered thick together, he began to say, This is an evil generation: they seek a sign; and there shall no sign be given it, but the sign of Jonas the prophet.

30 For as Jonas was a sign unto the Ninevites, so shall also the Son of man be to this generation.

31 The queen of the south shall rise up in the judgment with the men of this generation, and condemn them: for she came from the utmost parts of the earth to hear the wisdom of Solomon; and, behold, a greater than Solomon *is* here.

32 The men of Nineve shall rise up in the judgment with this generation, and shall condemn it: for they repented at the preaching of Jonas; and, behold, a greater than Jonas *is* here.

33 No man, when he hath lighted a candle, putteth *it* in a secret place, neither under a bushel, but on a candlestick, that they which come in may see the light.

34 The light of the body is the eye: therefore when thine eye is single, thy whole body also is full

utolsó állapota gonoszabb lesz az elsőnél.

27 Lőn pedig mikor ezeket mondá, fölemelvén szavát egy asszony a sokaság közül, monda néki: Boldog méh, a mely téged hordozott, és az emlők, melyeket szoptál.

28 Ő pedig monda: Sőt inkább boldogok a kik hallgatják az Istennek beszédét, és megtartják azt.

29 Mikor pedig a sokaság hozzá gyülekezék, kezdé mondani: E nemzetség gonosz: jelt kíván, de jel nem adatik néki, hanem ha Jónás prófétának ama jele;

30 Mert miképen Jónás jelül volt a Ninivébelieknek, azonképen lesz az embernek Fia is e nemzetségnek.

31 A Délnek királynéasszonya felkél majd az ítéletkor e nemzetség férfiaival, és kárhoztatja őket: mert ő eljött a földnek széléről, hogy hallhassa a Salamon bölcseségét; és íme nagyobb van itt Salamonnál.

32 Ninive férfiai az ítéletkor együtt támadnak majd fel e nemzetséggel, és kárhoztatják ezt: mivelhogy ők megtértek a Jónás prédikálására; és ímé nagyobb van itt Jónásnál.

33 Senki pedig, ha gyertyát gyújt, nem teszi rejtekbe, sem a véka alá hanem a gyertyatartóba. hogy a kik bemennek, lássák a világosságot.

34 A testnek lámpása a szem: ha azért a te szemed őszinte, a te egész tested is világos lesz; ha

of light; but when *thine eye* is evil, thy body also *is* full of darkness.

35 Take heed therefore that the light which is in thee be not darkness.

36 If thy whole body therefore *be* full of light, having no part dark, the whole shall be full of light, as when the bright shining of a candle doth give thee light.

37 ¶ And as he spake, a certain Pharisee besought him to dine with him: and he went in, and sat down to meat.

38 And when the Pharisee saw *it*, he marvelled that he had not first washed before dinner.

39 And the Lord said unto him, Now do ye Pharisees make clean the outside of the cup and the platter; but your inward part is full of ravening and wickedness.

40 *Ye* fools, did not he that made that which is without make that which is within also?

41 But rather give alms of such things as ye have; and, behold, all things are clean unto you.

42 But woe unto you, Pharisees! for ye tithe mint and rue and all manner of herbs, and pass over judgment and the love of God: these ought ye to have done, and not to leave the other undone.

43 Woe unto you, Pharisees! for ye love the uppermost seats in the synagogues, and greetings in the markets.

44 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye are as graves which appear not, and

pedig a te szemed gonosz, a te tested is sötét.

35 Meglásd azért, hogy a világosság, mely te benned van, sötétség ne legyen.

36 Annakokáért ha a te egész tested világos, és semmi részében sincs homályosság, olyan világos lesz egészen, mint mikor a lámpás megvilágosít téged az ő világosságával.

37 Beszéd közben pedig kéré őt egy farizeus, hogy ebédeljen nála. Bemenvén azért, leüle enni.

38 A farizeus pedig mikor ezt látta, elcsodálkozék, hogy ebéd előtt előbb nem mosdott meg.

39 Monda pedig az Úr néki: Ti farizeusok jóllehet a pohárnak és tálnak külső részét megtisztítjátok: de a belsőtök rakva ragadománynyal és gonoszsággal.

40 Bolondok, a ki azt teremtette a mi kívül van, nem ugyanaz teremtette-e azt is, a mi belől van?

41 Csak adjátok alamizsnául a mi benne van; és minden tiszta lesz néktek.

42 De jaj néktek farizeusok! mert megadjátok a dézsmát a mentától, rutától és minden paréjtól, de hátra hagyjátok az ítéletet és az Isten szeretetét: pedig ezeket kellene cselekedni, és amazokat sem elhagyni.

43 Jaj néktek farizeusok! mert szeretitek az elölülést a gyülekezetekben, és a piaczokon való köszöntéseket.

44 Jaj néktek képmutató írástudók és farizeusok! mert olyanok vagytok mint a sírok, a melyek

the men that walk over *them* are not aware *of them*.

45 ¶ Then answered one of the lawyers, and said unto him, Master, thus saying thou reproachest us also.

46 And he said, Woe unto you also, *ye* lawyers! for ye lade men with burdens grievous to be borne, and ye yourselves touch not the burdens with one of your fingers.

47 Woe unto you! for ye build the sepulchres of the prophets, and your fathers killed them.

48 Truly ye bear witness that ye allow the deeds of your fathers: for they indeed killed them, and ye build their sepulchres.

49 Therefore also said the wisdom of God, I will send them prophets and apostles, and *some* of them they shall slay and persecute:

50 That the blood of all the prophets, which was shed from the foundation of the world, may be required of this generation:

51 From the blood of Abel unto the blood of Zacharias, which perished between the altar and the temple: verily I say unto you, It shall be required of this generation.

52 Woe unto you, lawyers! for ye have taken away the key of knowledge: ye entered not in yourselves, and them that were entering in ye hindered.

53 And as he said these things unto them, the scribes and the Pharisees began to urge *him* vehemently, and to provoke him to speak of many things:

54 Laying wait for him, and

nem látszanak, és az emberek, a kik azokon járnak, nem tudják.

45 Felelvén pedig egy a törvénytudók közül, monda néki: Mester, mikor ezeket mondod, minket is bántasz.

46 Ő pedig monda: Jaj néktek is törvénytudók! mert elhordozhatatlan terhekkel terhelitek meg az embereket, de ti magatok egy ujjotokkal sem illetitek azokat a terheket.

47 Jaj néktek! mert ti építitek a próféták sírjait; a ti atyáitok pedig megölték őket.

48 Tehát bizonyságot tesztek és jóvá hagyjátok atyáitok cselekedeteit; mert azok megölték őket, ti pedig építitek sírjaikat.

49 Ezért mondta az Isten bölcsesége is: Küldök ő hozzájuk prófétákat és apostolokat; és azok közül némelyeket megölnek, és némelyeket elűldöznek.

50 Hogy számon kéressék e nemzetségtől minden próféták vére, mely a világ fundamentomának felvettetésétől fogva kiontatott.

51 Az Ábel vérétől fogva mind a Zakariás véréig, ki elveszett az oltár és a templom között: bizony, mondom néktek, számon kéretik e nemzetségtől

52 Jaj néktek törvénytudók! mert elvettétek a tudománynak kulcsát: ti magotok nem mentetek be, és a kik be akartak menni, azokat meggátoltátok.

53 Mikor pedig ezeket mondá nékik, az írástudók és farizeusok kezdének felette igen ellene állani, és őt sok dolog felől kikérdezgetni.

54 Olálkodván ő utána, és igye-

seeking to catch something out of his mouth, that they might accuse him.

CHAPTER XII.

IN the mean time, when there were gathered together an innumerable multitude of people, insomuch that they trode one upon another, he began to say unto his disciples first of all, Beware ye of the leaven of the Pharisees, which is hypocrisy.

2 For there is nothing covered, that shall not be revealed; neither hid, that shall not be known.

3 Therefore whatsoever ye have spoken in darkness shall be heard in the light; and that which ye have spoken in the ear in closets shall be proclaimed upon the housetops.

4 And I say unto you my friends, Be not afraid of them that kill the body, and after that have no more that they can do.

5 But I will forewarn you whom ye shall fear: Fear him, which after he hath killed hath power to cast into hell; yea, I say unto you, Fear him.

6 Are not five sparrows sold for two farthings, and not one of them is forgotten before God?

7 But even the very hairs of your head are all numbered. Fear not therefore: ye are of more value than many sparrows.

8 Also I say unto you, Whosoever shall confess me before men, him shall the Son of man also confess before the angels of God:

9 But he that denieth me before

kezvén valamit az ő szájából kikapni, hogy vádolhassák őt.

XII. RÉSZ.

EZENKŐZBEN mikor sok ezerből álló sokaság gyűlt egybe, annyira hogy egymást letapossák, kezdé az ő tanítványainak mondani: Mindenekelőtt oltalmazzátok meg magatokat a farizeusok kovászától, mely a képmutatás;

2 Mert nincs oly rejtett dolog, mely napfényre ne jőne; és oly titok, mely ki ne tudódnék.

3 Annakokáért a mit a sötétben mondatatok, a világosságban fog meghallatszani; és a mit fülbe sugtatok a rejtekházakban, azt a házak tetején fogják hirdetni.

4 Mondom pedig néktek én barátaimnak: Ne féljetek azoktól, kik a testet ölik meg, és azután többet nem árthatnak.

5 De megmondom néktek, kitől féljetek: Féljetek attól, a ki minekutána megöl, van arra is hatalma, hogy a gyehennára vessen. Bizony, mondom néktek, ettől féljetek.

6 Nemde öt verebet meg lehet venni két filléren? és egy sincs azok közül Istennél elfelejtve.

7 De néktek a fejetek hajszálai is mind számon vannak. Ne féljetek azért, sok verébnél drágábbak vagytok.

8 Mondom pedig néktek; Valaki vallást tesz én rólam az emberek előtt, az embernek Fia is vallást tesz arról az Isten angyalai előtt;

9 A ki pedig megtagad engem

men shall be denied before the angels of God.

10 And whosoever shall speak a word against the Son of man, it shall be forgiven him: but unto him that blasphemeth against the Holy Ghost it shall not be forgiven.

11 And when they bring you unto the synagogues, and *unto* magistrates, and powers, take ye no thought how or what thing ye shall answer, or what ye shall say:

12 For the Holy Ghost shall teach you in the same hour what ye ought to say.

13 ¶ And one of the company said unto him, Master, speak to my brother, that he divide the inheritance with me.

14 And he said unto him, Man, who made me a judge or a divider over you?

15 And he said unto them, Take heed, and beware of covetousness: for a man's life consisteth not in the abundance of the things which he possesseth.

16 And he spake a parable unto them, saying, The ground of a certain rich man brought forth plentifully:

17 And he thought within himself, saying, What shall I do, because I have no room where to bestow my fruits?

18 And he said, This will I do: I will pull down my barns, and build greater; and there will I bestow all my fruits and my goods.

19 And I will say to my soul, Soul, thou hast much goods laid

az emberek elött, megtagadtatik az Isten angyalai elött.

10 És ha valaki valamit mond az embernek Fia ellen, megbocsáttatik annak; de annak, a ki a Szent Lélek ellen szól káromlást, meg nem bocsáttatik.

11 Mikor pedig a zsinagógákba visznek benneteket, és a fejedelmek és hatalmasságok elé, ne aggodalmaskodjatok, mimódon vagy mit szóljatok.

12 Mert a Szent Lélek azon órában megtanít titeket, mit kell mondanotok védelmetekre vagy mit mondjatok.

13 Monda pedig néki egy a sokaság közül: Mester, mondd meg az én testvéremnek, hogy ossza meg velem az örökséget.

14 Ő pedig monda néki: Ember, ki tett engem köztetek birává vagy osztóvá?

15 Monda azért nékik: Meglássátok, hogy eltávoztassátok a telhetetlenséget; mert nem a vagyonnal való bővölködésben van az embernek az ő élete.

16 És monda nékik egy példázatot, szólván: Egy gazdag embernek bőségesen termett a földje.

17 Azért magában okoskodék, mondván: Mit cselekedjem? mert nincs hová takarnom az én termésemet.

18 És monda: Ezt cselekszem: Az én csűreimet lerontom, és nagyobbakat építek; és azokba takarom minden gabonámat és az én javaimat.

19 És ezt mondom az én lelkemnek: Én lelkem, sok javaid van-

up for many years; take thine ease, eat, drink, *and* be merry.

20 But God said unto him, *Thou* fool, this night thy soul shall be required of thee: then whose shall those things be, which thou hast provided?

21 So *is* he that layeth up treasure for himself, and is not rich toward God.

22 ¶ And he said unto his disciples, Therefore I say unto you, Take no thought for your life, what ye shall eat; neither for the body, what ye shall put on.

23 The life is more than meat, and the body *is more* than raiment.

24 Consider the ravens: for they neither sow nor reap; which neither have storehouse nor barn; and God feedeth them: how much more are ye better than the fowls?

25 And which of you with taking thought can add to his stature one cubit?

26 If ye then be not able to do that thing which is least, why take ye thought for the rest?

27 Consider the lilies how they grow: they toil not, they spin not; and yet I say unto you, that Solomon in all his glory was not arrayed like one of these.

28 If then God so clothe the grass, which is to day in the field, and to morrow is cast into the oven; how much more *will he clothe* you, O ye of little faith?

29 And seek not ye what ye shall eat, or what ye shall drink, neither be ye of doubtful mind.

nak sok esztendőre eltéve; tedd magadat kényelembe, egyél, igyál, gyönyörködjél!

20 Monda pedig néki az Isten: Bolond, ez éjjel elkérik a te lelkedet te tőled; a miket pedig készítettél, kiéi lesznek?

21 Így van dolga annak, a ki kincset takar magának, és nem az Istenben gazdag.

22 Monda pedig az ő tanítványainak: Annakokáért mondom néktek, ne aggodalmaskodjatok a ti éltetek felől, mit egyetek; se a ti testetek felől, mibe öltözködjetek.

23 Az élet több, hogynem az eledel, és a test, hogynem az öltözet.

24 Tekintsétek meg a hollókat, hogy nem vetnek, sem nem aratnak; kiknek nincs tárházuk, sem csűrük; és az Isten eltartja őket; mennyivel drágábbak vagytok ti a madaraknál?

25 Kicsoda pedig az közületek, a ki aggodalmaskodásával megnövelheti termetét egy araszszal?

26 Annakokáért ha a mi legkisebb dolog, azt sem tehetitek, mit aggodalmaskodtok a többi felől?

27 Tekintsétek meg a liliomokat mimódon növekednek: nem fáradoznak és nem fonnak; de mondom néktek: Salamon minden ő dicsőségében sem öltözött úgy, mint ezek közül egy.

28 Ha pedig a füvet, mely ma a mezőn van, és holnap a kemenczébe vettetik, így ruházza az Isten; mennyivel inkább titeket, ti kicsinyhitűek!

29 Ti se kérdezzétek, mit egyetek vagy mit igyatok; és ne kételkedjetek.

30 For all these things do the nations of the world seek after: and your Father knoweth that ye have need of these things.
31 ¶ But rather seek ye the kingdom of God; and all these things shall be added unto you.
32 Fear not, little flock; for it is your Father's good pleasure to give you the kingdom.
33 Sell that ye have, and give alms; provide yourselves bags which wax not old, a treasure in the heavens that faileth not, where no thief approacheth, neither moth corrupteth.

34 For where your treasure is, there will your heart be also.
35 Let your loins be girded about, and *your* lights burning;

36 And ye yourselves like unto men that wait for their lord, when he will return from the wedding; that when he cometh and knocketh, they may open unto him immediately.
37 Blessed *are* those servants, whom the lord when he cometh shall find watching: verily I say unto you, that he shall gird himself, and make them to sit down to meat, and will come forth and serve them.
38 And if he shall come in the second watch, or come in the third watch, and find *them* so, blessed are those servants.
39 And this know, that if the goodman of the house had known what hour the thief would come, he would have watched, and not have suffered his house to be broken through.

30 Mert mind ezeket a világi pogányok kérdezik; a ti atyátok pedig tudja, hogy néktek szükségetek van ezekre.
31 Csak keressétek az Isten országát, és ezek mind megadatnak néktek.
32 Ne félj te kicsiny nyáj; mert tetszett a ti Atyátoknak, hogy néktek adja az országot.
33 Adjátok el a mitek van, és adjatok alamizsnát, szerezzetek magatoknak oly erszényeket, melyek meg nem avulnak, elfogyhatatlan kincset a mennyországban, a hol a tolvaj hozzá nem fér, sem a moly meg nem emészti.
34 Mert a hol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is.
35 Legyenek a ti derekaitok felövezve, és szövétnekeitek meggyújtva;
36 Ti meg hasonlók az olyan emberekhez, a kik az ő urokat várják, mikor jő meg a menyegzőről, hogy mihelyt megjő és zörget, azonnal megnyissák néki.

37 Boldogok azok a szolgák, kiket az úr, mikor haza megy, vigyázva talál: bizony mondom néktek, hogy felövezvén magát, leülteti azokat, és előjövén, szolgál nékik.

38 És ha megjő a második őrváltáskor, és ha a harmadik őrváltáskor jő meg, és úgy találja őket, boldogok azok a szolgák!
39 Ezt pedig jegyezzétek meg, hogy ha tudná a ház gazdája, melyórában jő el a tolvaj, vigyázna és nem engedné, hogy az ő házába törjön.

40 Be ye therefore ready also: for the Son of man cometh at an hour when ye think not.

41 ¶ Then Peter said unto him, Lord, speakest thou this parable unto us, or even to all?

42 And the Lord said, Who then is that faithful and wise steward, whom *his* lord shall make ruler over his household, to give *them their* portion of meat in due season?

43 Blessed *is* that servant, whom his lord when he cometh shall find so doing.

44 Of a truth I say unto you, that he will make him ruler over all that he hath.

45 But and if that servant say in his heart, My lord delayeth his coming; and shall begin to beat the menservants and maidens, and to eat and drink, and to be drunken;

46 The lord of that servant will come in a day when he looketh not for *him*, and at an hour when he is not aware, and will cut him in sunder, and will appoint him his portion with the unbelievers.

47 And that servant, which knew his lord's will, and prepared not *himself*, neither did according to his will, shall be beaten with many *stripes*.

48 But he that knew not, and did commit things worthy of stripes, shall be beaten with few *stripes*. For unto whomsoever much is given, of him shall be much required: and to whom men have committed much, of him they will ask the more.

49 ¶ I am come to send fire on

40 Ti is azért legyetek készek: mert a mely órában nem gondolnátok, abban jő el az embernek Fia.

41 Monda pedig néki Péter: Uram, nékünk mondod-é ezt a példázatot, vagy mindenkinek is?

42 Monda pedig az Úr: Kicsoda hát a hű és bölcs sáfár, kit az úr gondviselővé tőn az ő háza népén, hogy adja ki nékik élelmüket a maga idejében?

43 Boldog az a szolga, a kit az ő ura, mikor haza jő, ilyen munkában talál!

44 Bizony mondom néktek, hogy minden jószága felett gondviselővé teszi őt.

45 Ha pedig az a szolga így szólna az ő szívében: Halogatja még az én uram a hazajövetelt; és kezdené verni a szolgákat és szolgálóleányokat, és enni és inni és részegeskedni:

46 Megjő annak a szolgának az ura, a mely napon nem várja és a mely órában nem gondolja, és ketté vágatja őt, és a hitetlenek sorsára juttatja.

47 És a mely szolga tudta az ő urának akaratát, és nem végezte el, sem annak akarata szerint nem cselekedett, sokkal büntettetik meg!

48 A ki pedig nem tudta, és büntetésre méltó dolgokat cselekedett, kevesebbel büntettetik. És valakinek sokat adtak, sokat követelnek tőle; és a kire sokat bíztak, többet kívánnak tőle.

49 Azért jöttem, hogy e világra

the earth; and what will I, if it be already kindled?

50 But I have a baptism to be baptized with; and how am I straitened till it be accomplished!

51 Suppose ye that I am come to give peace on earth? I tell you, Nay; but rather division:

52 For from henceforth there shall be five in one house divided, three against two, and two against three.

53 The father shall be divided against the son, and the son against the father; the mother against the daughter, and the daughter against the mother; the mother in law against her daughter in law, and the daughter in law against her mother in law.

54 ¶ And he said also to the people, When ye see a cloud rise out of the west, straightway ye say, There cometh a shower; and so it is.

55 And when *ye see* the south wind blow, ye say, There will be heat; and it cometh to pass.

56 *Ye* hypocrites, ye can discern the face of the sky and of the earth; but how is it that ye do not discern this time?

57 Yea, and why even of yourselves judge ye not what is right?

58 ¶ When thou goest with thine adversary to the magistrate, *as thou art* in the way, give diligence that thou mayest be delivered from him; lest he hale thee to the judge, and the judge deliver thee to the officer, and the officer cast thee into prison.

tüzet bocsássak: és mit akarok, ha az immár meggerjedett?

50 De keresztséggel kell nékem megkereszteltetnem; és mely igen szorongattatom, míglen az elvégeztetik.

51 Gondoljátok-é hogy azért jöttem, hogy békességet adjak e földön? Nem, mondom néktek sőt inkább meghasonlást.

52 Mert mostantól fogva öten lesznek egy házban, a kik meghasonlanak, három kettő ellen, és kettő három ellen.

53 Meghasonlik az atya a fiú ellen, és a fiú az atya ellen; az anya a leány ellen, és a leány az anya ellen; a napa a menye ellen és a menye a napa ellen.

54 Monda pedig a sokaságnak is: Mikor látjátok, hogy napnyugotról felhő támad, azonnal ezt mondjátok: Záporeső jő; és úgy lesz.

55 És mikor halljátok fúni a déli szelet, ezt mondjátok: Hőség lesz; és úgy lesz.

56 Képmutatók, az égnek és a földnek ábrázatáról tudtok ítéletet tenni; erről az időről pedig mi dolog, hogy nem tudtok ítéletet tenni?

57 És mi dolog, hogy ti magatoktól is meg nem ítélitek, mi az igaz?

58 Mikor pedig a te ellenségeddel a fejedelem elé mégy, igyekezzél az úton megmenekedni tőle, hogy téged ne vonjon a bíró elé, és a bíró át ne adjon téged a poroszlónak és a poroszló a tömlöczbe ne vessen téged.

59 I tell thee, thou shalt not depart thence, till thou hast paid the very last mite.

CHAPTER XIII.

THERE were present at that season some that told him of the Galilæans, whose blood Pilate had mingled with their sacrifices.

2 And Jesus answering said unto them, Suppose ye that these Galilæans were sinners above all the Galilæans, because they suffered such things?

3 I tell you, Nay: but, except ye repent, ye shall all likewise perish.

4 Or those eighteen, upon whom the tower in Siloam fell, and slew them, think ye that they were sinners above all men that dwelt in Jerusalem?

5 I tell you, Nay: but, except ye repent, ye shall all likewise perish.

6 ¶ He spake also this parable; A certain *man* had a fig tree planted in his vineyard; and he came and sought fruit thereon, and found none.

7 Then said he unto the dresser of his vineyard, Behold, these three years I come seeking fruit on this fig tree, and find none: cut it down; why cumbereth it the ground?

8 And he answering said unto him, Lord, let it alone this year also, till I shall dig about it, and dung *it:*

9 And if it bear fruit, *well:* and if not, *then* after that thou shalt cut it down.

59 Mondom néked, hogy nem jösz ki onnét, mígnem megfizetsz mind az utolsó fillérig.

XIII. RÉSZ.

JÖVÉNEK pedig ugyanazon időben némelyek, kik néki hírt mondának a Galileabeliek felől, kiknek vérét Pilátus az ő áldozatukkal elegyítette.

2 És felelvén Jézus, mondá nékik: Gondoljátok-é, hogy ezek a Galileabeliek bűnösebbek voltak valamennyi Galileabelinél, mivelhogy ezeket szenvedték?

3 Nem mondom néktek; sőt inkább, ha meg nem tértek, mindnyájan hasonlóképen elvesztek.

4 Vagy az a tizennyolcz, a kire rászakadt a torony Siloámban, és megölte őket, gondoljátok-é, hogy bűnösebb volt minden más Jeruzsálemben lakó embernél?

5 Nem, mondom néktek; sőt inkább, ha meg nem tértek. mindnyájan hasonlóképen elvesztek.

6 És ezt a példázatot mondá: Vala egy embernek egy fügefája szőlejébe ültetve; és elméne, hogy azon gyümölcsöt keressen, és nem találá.

7 És monda a vinczellérnek: Ímé három esztendeje járok gyümölcsöt keresni e fügefán, és nem találok: vágd ki azt; miért foglalja a földet is hiába?

8 Az pedig felelvén, monda néki: Uram, hagyj békét néki még ez esztendőben. míg köröskörül megkapálom és megtrágyázom:

9 És ha jó gyümölcsöt terem, jó; ha pedig nem, azután vágd ki azt.

10 And he was teaching in one of the synagogues on the sabbath.

11 ¶ And, behold, there was a woman which had a spirit of infirmity eighteen years, and was bowed together, and could in no wise lift up *herself*.

12 And when Jesus saw her, he called *her to him*, and said unto her, Woman, thou art loosed from thine infirmity.

13 And he laid *his* hands on her: and immediately she was made straight, and glorified God.

14 And the ruler of the synagogue answered with indignation, because that Jesus had healed on the sabbath day, and said unto the people, There are six days in which men ought to work: in them therefore come and be healed, and not on the sabbath day.

15 The Lord then answered him, and said, *Thou* hypocrite, doth not each one of you on the sabbath loose his ox or *his* ass from the stall, and lead *him* away to watering?

16 And ought not this woman, being a daughter of Abraham, whom Satan hath bound, lo, these eighteen years, be loosed from this bond on the sabbath day?

17 And when he had said these things, all his adversaries were ashamed: and all the people rejoiced for all the glorious things that were done by him.

18 ¶ Then said he, Unto what is the kingdom of God like? and whereunto shall I resemble it?

19 It is like a grain of mustard

10 Tanít vala pedig szombatnapon egy zsinnagógában.

11 És ímé vala ott egy asszony, kiben betegségnek lelke vala tizennyolcz esztendőtől fogva: és meg volt görbedve, és teljességgel nem tudott felegyenesedni.

12 És mikor azt látta Jézus, előszólítá, és monda néki: Asszony feloldattál a te betegségedből!

13 És reá veté kezeit; és azonnal felegyenesedék, és dicsőíté az Istent.

14 Felelvén pedig a zsinagógafő, haragudva, hogy szombatnapon gyógyított Jézus, monda a sokaságnak: Hat nap van, a melyen munkálkodni kell; azokon jőjetek azért és gyógyíttassátok magatokat, és ne szombatnapon.

15 Felele azért néki az Úr, és monda: Képmutató, szombatnapon nem oldja-é el mindenitek az ő ökrét vagy szamarát a jászoltól, és nem viszi-é itatni?

16 Hát ezt, az Abrahám leányát, kit a sátán megkötözött ímé ma tizennyolcz esztendeje, nem kellett-é feloldani e kötélből szombatnapon?

17 És mikor ezeket mondta, megszégyenülének mindnyájan, kik magokat néki ellenébe veték; és az egész nép örül vala mind azokon a dicsőséges dolgokon, a melyek ő általa lettek.

18 Monda pedig Jézus: Mihez hasonló az Isten országa? és mihez hasonlítsam azt?

19 Hasonló a mustármaghoz,

seed, which a man took, and cast into his garden; and it grew, and waxed a great tree; and the fowls of the air lodged in the branches of it.

20 And again he said, Whereunto shall I liken the kingdom of God?

21 It is like leaven, which a woman took and hid in three measures of meal, till the whole was leavened.

22 And he went through the cities and villages, teaching, and journeying toward Jerusalem.

23 Then said one unto him, Lord, are there few that be saved? And he said unto them,

24 ¶ Strive to enter in at the strait gate: for many, I say unto you, will seek to enter in, and shall not be able.

25 When once the master of the house is risen up, and hath shut to the door, and ye begin to stand without, and to knock at the door, saying, Lord, Lord, open unto us; and he shall answer and say unto you, I know you not whence ye are:

26 Then shall ye begin to say, We have eaten and drunk in thy presence, and thou hast taught in our streets.

27 But he shall say, I tell you, I know you not whence ye are; depart from me, all *ye* workers of iniquity.

28 There shall be weeping and gnashing of teeth, when ye shall see Abraham, and Isaac, and Jacob, and all the prophets, in the kingdom of God, and you *yourselves* thrust out.

29 And they shall come from the

melyet az ember vévén, elvet az ő kertjében; és felnevelkedett, és lett nagy fává, és az égi madarak fészket raktak annak ágain.

20 És ismét monda: Mihez hasonlítsam az Isten országát?

21 Hasonló a kovászhoz, melyet az asszony vévén, három mércze lisztbe elegyíte, mígnem az egész megkele.

22 És városokon és falvakon megy vala által, tanítva, és Jeruzsálembe menve.

23 Monda pedig néki valaki: Uram, avagy kevesen vannak-é a kik idvezülnek? Ő pedig monda nékik;

24 Igyekezzetek bemenni a szoros kapun: mert sokan, mondom néktek, igyekeznek bemenni és nem mehetnek.

25 Mikor már a dazda felkél és bezárja az ajtót és kezdetek kivül állani és az ajtot zörgetni, mondván: Uram! Uram! nyisd meg nékünk; és ő felelvén, azt mondja néktek: Nem tudom honnét valók vagytok ti;

26 Akkor kezditek mondani: Te elötted ettünk és ittunk, és a mi utczáinkon tanítottál;

27 De ezt mondja: Mondom néktek, nem tudom honnét valók vagytok ti; távozzatok el én tőlem mindnyájan, kik hamisságot cselekesztek!

28 Ott lesz sírás és fogak csikorgatása, mikor látjátok Ábrahámot. Izsákot és Jákóbot, és a prófétákat mind az Isten országában, magatokat pedig kirekesztve.

29 És jőnek napkeletről és nap-

east, and *from* the west, and from the north, and *from* the south, and shall sit down in the kingdom of God.

30 And, behold, there are last which shall be first, and there are first which shall be last.

31 ¶ The same day there came certain of the Pharisees, saying unto him, Get thee out, and depart hence: for Herod will kill thee.

32 And he said unto them, Go ye, and tell that fox, Behold, I cast out devils, and I do cures to day and to morrow, and the third *day* I shall be perfected.

33 Nevertheless I must walk to day, and to morrow, and the *day* following: for it cannot be that a prophet perish out of Jerusalem.

34 O Jerusalem, Jerusalem, which killest the prophets, and stonest them that are sent unto thee; how often would I have gathered thy children together, as a hen *doth gather* her brood under *her* wings, and ye would not!

35 Behold, your house is left unto you desolate: and verily I say unto you, Ye shall not see me, *until the* time come when ye shall say, Blessed *is* he that cometh in the name of the Lord.

CHAPTER XIV.

AND it came to pass, as he went into the house of one of the chief Pharisees to eat bread on the sabbath day, that they watched him.

2 And, behold, there was a certain man before him which had the dropsy.

3 And Jesus answering spake

nyugatról, és északról és délről, és az Isten országában letelepednek.

30 És ímé vannak utolsók, a kik elsők, lesznek, és vannak elsők, a kik utolsók lesznek.

31 Ugyanazon napon jövének ő hozzá némelyek a farizeusok közül, mondván néki: Eredj ki és menj el innét: mert Heródes meg akar téged ölni.

32 És monda nékik: Elmenvén mondjátok annak a rókának: Ímé ördögöket űzök ki és gyógyítok ma és holnap, és harmadnapon élvegeztetem.

33 Hanem nékem ma és holnap és azután úton kell lennem; mert nem lehetséges, hogy a próféta Jeruzsálemen kivűl vesszen el.

34 Jeruzsálem! Jeruzsálem! ki megölöd a prófétákat, és megkövezed azokat, a kik te hozzád küldettek, hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképen a tyúk az ő kis csirkéit az ő szárnyai alá, és ti nem akarátok!

35 Ímé pusztán hagyatik néktek a ti házatok; és bizony mondom néktek, hogy nem láttok engem, mígnem eljő az idő, mikor ezt mondjátok: Áldott, a ki jő az Úrnak nevében!

XIV. RÉSZ.

ÉS lőn mikor a főfarizeusok közül egynek házához ment szombatnapon kenyeret enni, azok leselkednek vala ő utána.

2 És ímé egy vízkóros ember vala ő előtte.

3 És felelvén Jézus, szóla a tör-

unto the lawyers and Pharisees, saying, Is it lawful to heal on the sabbath day?

4 And they held their peace. And he took *him*, and healed him, and let him go;

5 And answered them, saying, Which of you shall have an ass or an ox fallen into a pit, and will not straightway pull him out on the sabbath day?

6 And they could not answer him again to these things.

7 ¶ And he put forth a parable to those which were bidden, when he marked how they chose out the chief rooms; saying unto them,

8 When thou art bidden of any *man* to a wedding, sit not down in the highest room; lest a more honourable man than thou be bidden of him;

9 And he that bade thee and him come and say to thee, Give this man place; and thou begin with shame to take the lowest room.

10 But when thou art bidden, go and sit down in the lowest room; that when he that bade thee cometh, he may say unto thee, Friend, go up higher: then shalt thou have worship in the presence of them that sit at meat with thee.

11 For whosoever exalteth himself shall be abased; and he that humbleth himself shall be exalted.

12 ¶ Then said he also to him that bade him, When thou makest a dinner or a supper, call not thy friends, nor thy brethren, neither thy kinsmen, nor *thy* rich neighvénytudóknak és a farizeusoknak, mondván: Szabad-é szombatnapon gyógyítani?

4 Azok pedig hallgatának. És ő megfogván azt, meggyógyítá és elbocsátá.

5 És felelvén nékik monda: Ki az közületek, a kinek szamara vagy ökre a kútba esik, és nem vonja ki azt azonnal szombatnapon?

6 És nem felelhetnek vala ő ellene semmit ezekre.

7 És egy peldázatot monda a hivatalosoknak, mikor észre vevé, mimódon válogatják a fő helyeket; mondván nékik:

8 Mikor valaki lakodalomba hiv, ne ülj a fő helyre: mert netalán náladnál nagyobb, tiszteletben álló embert is hivott meg az,

9 És eljövén az, a ki mind téged, mind azt meghívta, ezt mondja majd néked: Engedd ennek a helyet! És akkor szégyennel az utolsó helyre fogsz ülni.

10 Hanem mikor meghívnak, menj el és ülj le az utolsó helyre; hogy mikor eljő az, a ki téged meghívott, ezt mondja néked: Barátom ülj feljebb! Akkor néked dicsőséged lesz azok előtt, a kik veled együtt ülnek.

11 Mert mindenki, a ki magát felmagasztalja, megaláztatik, és a ki magát megalázza, felmagasztaltatik.

12 Monda pedig annak is, a ki őt meghívta: Mikor ebédet vagy vacsorát készítesz, ne hívd barátaidat, se testvéreidet, se rokonaidat, se gazdag szomszédaidat; ne-

bours; lest they also bid thee again, and a recompence be made thee.

13 But when thou makest a feast, call the poor, the maimed, the lame, the blind:

14 And thou shalt be blessed; for they cannot recompense thee: for thou shalt be recompensed at the resurrection of the just.

15 ¶ And when one of them that sat at meat with him heard these things, he said unto him, Blessed *is* he that shall eat bread in the kingdom of God.

16 Then said he unto him, A certain man made a great supper, and bade many:

17 And sent his servant at supper time to say to them that were bidden, Come; for all things are now ready.

18 And they all with one *consent* began to make excuse. The first said unto him, I have bought a piece of ground, and I must needs go and see it: I pray thee have me excused.

19 And another said, I have bought five yoke of oxen, and I go to prove them: I pray thee have me excused.

20 And another said, I have married a wife, and therefore I cannot come.

21 So that servant came, and shewed his lord these things. Then the master of the house being angry said to his servant, Go out quickly into the streets and lanes of the city, and bring in hither the poor, and the maimed, and the halt, and the blind.

22 And the servant said, Lord,

hogy viszont ők is meghívjanak téged, és visszafizessék néked.

13 Hanem mikor lakomát készítesz, hívd a szegényeket, csonkabonkákat, sántákat, vakokat.

14 És boldog leszel; mivelhogy nem fizethetik vissza néked: mert majd visszafizettetik néked az igazak feltámadásakor.

15 Hallván pedig ezeket egy azok közül, a kik ő vele együtt ülnek vala, monda néki: Boldog az, a ki eszik kenyeret az Isten országában.

16 Ő pedig monda annak: Egy ember készíte nagy vacsorát, és sokakat meghíva;

17 És elküldé szolgáját a vacsora idején, hogy megmondja a hivatalosoknak: Jertek el, mert immár minden kész:

18 És mindnyájan egyenlőképen kezdék magokat mentegetni. Az első monda néki: Szántóföldet vettem, és ki kell mennem, hogy azt meglássam; kérlek téged. ments ki engem!

19 És másik monda: Öt iga ökröt vettem, és elmegyek, hogy azokat megpróbáljam; kérlek téged, ments ki engem!

20 A másik pedig monda: Feleséget vettem, és azért nem mehetek.

21 Mikor azért az a szolga haza ment, megmondá ezeket az ő urának. Akkor megharagudván a gazda, monda az ő szolgájának: Eredj hamar a város utczáira és szorosaira, és a szegényeket, csonkabonkákat, sántákat és vakokat hozd be ide.

22 És monda a szolga: Uram,

it is done as thou hast commanded, and yet there is room.

23 And the lord said unto the servant, Go out into the highways and hedges, and compel *them* to come in, that my house may be filled.

24 For I say unto you, That none of those men which were bidden shall taste of my supper.

25 ¶ And there went great multitudes with him: and he turned, and said unto them,

26 If any *man* come to me, and hate not his father, and mother, and wife, and children, and brethren, and sisters, yea, and his own life also, he cannot be my disciple.

27 And whosoever doth not bear his cross, and come after me, cannot be my disciple.

28 For which of you, intending to build a tower, sitteth not down first, and counteth the cost, whether he have *sufficient* to finish *it?*

29 Lest haply, after he hath laid the foundation, and is not able to finish *it*, all that behold *it* begin to mock him,

30 Saying, This man began to build, and was not able to finish.

31 Or what king, going to make war against another king, sitteth not down first, and consulteth whether he be able with ten thousand to meet him that cometh against him with twenty thousand?

32 Or else, while the other is yet a great way off, he sendeth an ambassage, and desireth conditions of peace.

meglett a mint parancsolád, és mégis van hely.

23 Akkor monda az úr a szolgának: Eredj el az utakra és a sövényekhez, és kényszeríts bejönni mindenkit, hogy megteljék az én házam.

24 Mert mondom néktek, hogy senki azok közül a hivatalos férfiak közül meg nem kóstolja az én vacsorámat.

25 Megy vala pedig ő vele nagy sokaság; és megfordulván, monda azoknak:

26 Ha valaki én hozzám jő, és meg nem gyűlöli az ő atyját és anyját, feleségét, és gyermekeit, fitestvéreit és nőtestvéreit, sőt még a maga lekét is nem lehet az én tanítványom.

27 És valaki nem hordozza az ő keresztjét, és én utánam jő, nem lehet az én tanítványom.

28 Mert ha közületek valaki tornyot akar építeni, nemde először leülvén felszámítja a költséget, ha van-é a mivel elvégezze?

29 Nehogy minekutána fundamentomot vetett, és elvégezni nem bírja, csúfolni kezdje őt mindenki, a ki látja.

30 Ezt mondván: Éz az ember elkezdette az építést, és nem bírta véghez vinni!

31 Vagy valamely király, mikor háborúba megy, hogy egy másik királlyal megütközzék, nemde leülvén először tanácskozik, hogy tízezerrel szembeszállhat-e azzal, a ki ő ellene húszezerrel jött?

32 Mert különben még mikor amaz távol van, követséget küldvén, megkérdezi a békefeltételeket.

33 So likewise, whosoever he be of you that forsaketh not all that he hath, he cannot be my disciple.
34 ¶ Salt *is* good: but if the salt have lost his savour, wherewith shall it be seasoned?
35 It is neither fit for the land, nor yet for the dunghill; *but* men cast it out. He that hath ears to hear, let him hear.

CHAPTER XV.

THEN drew near unto him all the publicans and sinners for to hear him.
2 And the Pharisees and scribes murmured, saying, This man receiveth sinners, and eateth with them.
3 ¶ And he spake this parable unto them, saying,
4 What man of you, having an hundred sheep, if he lose one of them, doth not leave the ninety and nine in the wilderness, and go after that which is lost, until he find it?
5 And when he hath found *it*, he layeth *it* on his shoulders, rejoicing.
6 And when he cometh home, he calleth together *his* friends and neighbours, saying unto them, Rejoice with me; for I have found my sheep which was lost.
7 I say unto you, that likewise joy shall be in heaven over one sinner that repenteth, more than over ninety and nine just persons, which need no repentance.
8 ¶ Either what woman having ten pieces of silver, if she lose one piece, doth not light a candle, and sweep the house, and seek diligently till she find *it?*

33 Ezenképen azért valaki közületek búcsút nem vesz minden javaitól, nem lehet az én tanítványom.
34 Jó a só: de ha a só megízetlenül, mivel sozzák meg?
35 Sem a földre, sem a trágyára nem alkalmas: kivetik azt. A kinek van füle a hallásra, hallja.

XV. RÉSZ.

KÖZELGETNEK vala pedig ő hozzá a vámszedők és a bűnösök mind, hogy hallgassák őt.
2 És zúgolódának a farizeusok és az írástudók, mondván: Ez bűnösöket fogad magához, és velök együtt eszik.
3 Ő pedig ezt a példázatot beszélé nékik, mondván:
4 Melyik ember az közületek, a kinek ha száz juha van, és egyet azok közül elveszt, nem hagyja ott a kilenczvenkilenczet a pusztában, és nem megy, az elveszett után, mígnem megtalálja azt?
5 És ha megtalálta, felveti az ő vállára, örülvén.
6 És haza menvén, egybehívja barátait és szomszédait, mondván nékik: Örvendezzetek én velem, mert megtaláltam az én juhomat, a mely elveszett vala.
7 Mondom néktek, hogy ily módon nagyobb öröm lesz a mennyben egy megtérő bűnösön, hogynem kilenczvenkilencz igaz emberen, a kinek nincs szüksége megtérésre.
8 Avagy ha valamely asszonynak tíz drakhmája van, és egy drakhmát elveszt, nem gyújt-é gyertyát és nem sepri-é ki a házat, és nem keresi-é gondosan, mígnem megtalálja?

9 And when she hath found *it*, she calleth *her* friends and *her* neighbours together, saying, Rejoice with me; for I have found the piece which I had lost.

10 Likewise, I say unto you, there is joy in the presence of the angels of God over one sinner that repenteth.

11 ¶ And he said, A certain man had two sons:

12 And the younger of them said to *his* father, Father, give me the portion of goods that falleth *to me*. And he divided unto them *his* living.

13 And not many days after the younger son gathered all together, and took his journey into a far country, and there wasted his substance with riotous living.

14 And when he had spent all, there arose a mighty famine in that land; and he began to be in want.

15 And he went and joined himself to a citizen of that country; and he sent him into his fields to feed swine.

16 And he would fain have filled his belly with the husks that the swine did eat: and no man gave unto him.

17 And when he came to himself, he said, How many hired servants of my father's have bread enough and to spare, and I perish with hunger!

18 I will arise and go to my father, and will say unto him, Father, I have sinned against heaven, and before thee,

19 And am no more worthy to be called thy son: make me as one of thy hired servants.

9 És ha megtalálta, egybehívja az ő asszonybarátait és szomszédait, mondván: Örüljetek én velem, mert megtaláltam a drakhmát, melyet elvesztettem vala!

10 Ezenképen, mondom néktek, örvendezés van az Isten angyalainak színe előtt egy bűnös ember megtérésén.

11 Monda pedig: Egy embernek vala két fia;

12 És monda az ifjabbik az ő atyjának: Atyám, add ki a vagyonból rám eső részt! És az megosztá köztök a vagyont.

13 Nem sok nap mulva aztán a kisebbik fiú összeszedvén mindenét, messze vidékre költözék; és ott eltékozlá vagyonát, mivelhogy dobzódva élt.

14 Minekutána pedig mindent elköltött, támada nagy éhség azon a vidéken, és ő kezde szükséget látni.

15 Akkor elmenvén, hozzá szegődék annak a vidéknek egyik polgárához; és az elküldé őt az ő mezeire disznókat legeltetni.

16 És kívánja vala megtölteni az ő gyomrát azzal a moslékkal, a mit a disznók ettek; és senki sem ád vala néki.

17 Mikor aztán magába szállt, monda: Az én atyámnak mily sok bérese bővölködik kenyérben, én pedig éhen halok meg!

18 Fölkelvén elmegyek az én atyámhoz, és ezt mondom néki: Atyám, vétkeztem az ég ellen és te ellened.

19 És nem vagyok immár méltó, hogy a te fiadnak hivattassam; tégy engem olyanná, mint a te béreseid közül egy!

20 And he arose, and came to his father. But when he was yet a great way off, his father saw him, and had compassion, and ran, and fell on his neck, and kissed him.

21 And the son said unto him, Father, I have sinned against heaven, and in thy sight, and am no more worthy to be called thy son.

22 But the father said to his servants, Bring forth the best robe, and put *it* on him; and put a ring on his hand, and shoes on *his* feet:

23 And bring hither the fatted calf, and kill *it;* and let us eat, and be merry:

24 For this my son was dead, and is alive again; he was lost, and is found. And they began to be merry.

25 Now his elder son was in the field: and as he came and drew nigh to the house, he heard musick and dancing.

26 And he called one of the servants, and asked what these things meant.

27 And he said unto him, Thy brother is come; and thy father hath killed the fatted calf, because he hath received him safe and sound.

28 And he was angry, and would not go in: therefore came his father out, and intreated him.

29 And he answering said to *his* father, Lo, these many years do I serve thee, neither transgressed I at any time thy commandment: and yet thou never gavest me a kid, that I might make merry with my friends:

30 But as soon as this thy son was come, which hath devoured

20 És felkelvén, elméne az ő atyjához. Mikor pedig még távol, meglátá őt az ő atyja, és megesék rajta a szíve, és oda futván, a nyakába esék, és megcsokolgatá őt.

21 És monda néki a fia: Atyám, vétkeztem az ég ellen és te ellened: és nem vagyok immár méltó, hogy a te fiadnak hivattassam

22 Az atyja pedig monda az ő szolgáinak: Hozzátok ki a legszebb ruhát, és adjátok fel rá; és huzzatok gyűrűt a kezére, és sarut a lábaira!

23 És előhozván a hízott tulkot, vágjátok le, és együnk és vígadjunk.

24 Mert ez az én fiam meghalt, és feltámadott; elveszett, és megtaláltatott. Kezdének azért vígadni.

25 Az ő nagyobbik fia pedig a mezőn vala: és mikor hazajövén, közelgetett a házhoz, hallá a zenét és tánczot.

26 És előszólítván egyet a szolgák közül, megtudakozá, mi dolog az?

27 Az pedig monda néki: A te öcséd jött meg; és atyád levágatá a hízott tulkot, mivelhogy egészségben nyerte őt vissza.

28 Erre ő megharaguvék, és nem akara bemenni. Az ő atyja annakokáért kimenvén, kérlelé őt.

29 Ő pedig felelvén, monda atyjának Ímé ennyi esztendőtől fogva szolgálok néked, és soha parancsolatodat át nem hágtam: és nékem soha nem adtál egy kecskefiat, hogy az én barátaimmal vígadjak.

30 Mikor pedig ez a te fiad megjött, a ki paráznákkal emész-

thy living with harlots, thou hast killed for him the fatted calf.

31 And he said unto him, Son, thou art ever with me, and all that I have is thine.

32 It was meet that we should make merry, and be glad : for this thy brother was dead, and is alive again; and was lost, and is found.

CHAPTER XVI.

AND he said also unto his disciples, There was a certain rich man, which had a steward; and the same was accused unto him that he had wasted his goods.

2 And he called him, and said unto him, How is it that I hear this of thee? give an account of thy stewardship; for thou mayest be no longer steward.

3 Then the steward said within himself, What shall I do? for my lord taketh away from me the stewardship : I cannot dig; to beg I am ashamed.

4 I am resolved what to do, that, when I am put out of the stewardship, they may receive me into their houses.

5 So he called every one of his lord's debtors *unto him*, and said unto the first, How much owest thou unto my lord?

6 And he said, An hundred measures of oil. And he said unto him, Take thy bill, and sit down quickly, and write fifty.

7 Then said he to another, And how much owest thou? And he said, An hundred measures of wheat. And he said unto him, Take thy bill, and write fourscore.

8 And the lord commended the unjust steward, because he had

tette föl a te vagyonodat, levágattad néki a hízott tulkott.

31 Az pedig monda néki: Fiam te mindenkor és velem vagy, és mindenem a tied!

32 Vígadnod és örülnöd kellene hát, hogy ez a te testvéred meghalt, és feltámadott; és elveszett, és megtaláltatott.

XVI. RÉSZ.

MONDA pedig az ő tanítványainak is: Vala egy gazdag ember, kinek vala egy sáfára; és az bevádoltaték nála, hogy javait eltékozolja.

2 Hívá azért azt, és monda néki: Mit hallok felőled? Adj számot a te sáfárságodról; mert nem lehetsz tovább sáfár.

3 Monda pedig magában a sáfár: Mit miveljek, mivelhogy az én uram elveszi tőlem a sáfárságot? Kapálni nem tudok; koldulni szégyenlek!

4 Tudom mit tegyek. hogy mikor a sáfárságtól megfosztatom, befogadjanak engem házaikba.

5 És magához hivatván az ő urának minden egyes adósát, monda az elsőnek: Mennyivel tartozol az én uramnak?

6 Az pedig monda: Száz bátus olajjal. És monda néki: Vedd a te írásodat. és leülvén, hamar írj ötvent.

7 Azután monda másnak: Te pedig menynyivel tartozol? Az pedig monda: Száz kórus búzával. És monda annak: Vedd a te írásodat, és irj nyolczvant.

8 És dícséré az úr a hamis sáfárt, eszesen cselekedett; mert

done wisely: for the children of this world are in their generation wiser than the children of light.

9 And I say unto you, Make to yourselves friends of the mammon of unrighteousness; that, when ye fail, they may receive you into everlasting habitations.

10 He that is faithful in that which is least is faithful also in much: and he that is unjust in the least is unjust also in much.

11 If therefore ye have not been faithful in the unrighteous mammon, who will commit to your trust the true *riches?*

12 And if ye have not been faithful in that which is another man's, who shall give you that which is your own?

13 ¶ No servant can serve two masters: for either he will hate the one, and love the other; or else he will hold to the one, and despise the other. Ye cannot serve God and mammon.

14 And the Pharisees also, who were covetous, heard all these things: and they derided him.

15 And he said unto them, Ye are they which justify yourselves before men; but God knoweth your hearts: for that which is highly esteemed among men is abomination in the sight of God.

16 The law and the prophets *were* until John: since that time the kingdom of God is preached, and every man presseth into it.

17 And it is easier for heaven and earth to pass, than one tittle of the law to fail.

18 Whosoever putteth away his wife, and marrieth another, com-

e világnak fiai eszesebbek a világosságnak fiainál a maguk nemében.

9 Én is mondom néktek, szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonból, hogy, mikor meghaltok, befogjanak benneteket az örök hajlékokba.

10 A ki hű a kevesen, a sokon is hű az; és a ki a kevesen hamis a sokan is hamis az.

11 Ha azért a hamis mammonon hívek nem voltatok, ki bízná reátok az igazi kincset?

12 És ha a másén hívek nem voltatok, ki adja oda néktek, a mi a tiétek?

13 Egy szolga sem szolgálhat két úrnak: mert vagy az egyiket gyűlöli, és a másikat szereti; vagy az egyikhez ragaszkodik, és a másikat megveti. Nem szolgálhattok az Istennek és a mammonnak.

14 Hallák pedig mindezeket a farizeusok is, kik pénzszeretők valának; és csúfolák őt.

15 És monda nékik: vagytok, a kik az emberek előtt magatokat megigazítjátok; de az Isten ismeria ti szíveteket: mert a mi az emberek közt magasztos, az Isten előtt útálatos.

16 A törvény és a próféták Keresztelő Jánosig valának: az időtől fogva az Istennek országa hirdettetik, és mindenki erőszakkal tör abba.

17 Könnyebb pedig a mennynek és a földnek elmúlni, hogynem a törvényből egy pontocskának elesni.

18 Valaki elbocsátja felesegét, és mást vesz el, paráználkodik;

mitteth adultery: and whosoever marrieth her that is put away from *her* husband committeth adultery.

19 ¶ There was a certain rich man, which was clothed in purple and fine linen, and fared sumptuously every day:

20 And there was a certain beggar named Lazarus, which was laid at his gate, full of sores,

21 And desiring to be fed with the crumbs which fell from the rich man's table: moreover the dogs came and licked his sores.

22 And it came to pass, that the beggar died, and was carried by the angels into Abraham's bosom: the rich man also died, and was buried;

23 And in hell he lift up his eyes, being in torments, and seeth Abraham afar off, and Lazarus in his bosom.

24 And he cried and said, Father Abraham, have mercy on me, and send Lazarus, that he may dip the tip of his finger in water, and cool my tongue; for I am tormented in this flame.

25 But Abraham said, Son, remember that thou in thy lifetime receivedst thy good things, and likewise Lazarus evil things: but now he is comforted, and thou art tormented.

26 And beside all this, between us and you there is a great gulf fixed: so that they which would pass from hence to you cannot; neither can they pass to us, that *would come* from thence.

27 Then he said, I pray thee therefore, father, that thou wouldest send him to my father's house:

és valaki férjétől elbocsátott aszszonyt vesz feleségül, paráználkodik.

19 Vala pedig egy gazdag ember, és öltözik vala bíborba és patyolatba, mindennap dúsan vigadozván:

20 És vala egy Lázár nevű koldus, ki az ő kapuja elé volt vetve, fekélyekkel tele.

21 És kíván vala megelégedni a morzsalékokkal, melyek hullanak vala a gazdagnak asztaláról; de az ebek is eljővén, nyalják vala az ő sebeit.

22 Lőn pedig, hogy meghala a koldus, és viteteték az angyaloktól az Abrahám kebelébe; meghala pedig a gazdag is, és eltemetteték.

23 És a pokolban felemelé az ő szemeit, kínokban lévén, és látá Ábrahámot távol, és Lázárt annak kebelében.

24 És ő kiáltván, monda: Atyám Ábrahám! könyörülj rajtam, és bocsásd el Lázárt, hogy mártsa az ő ujjának hegyét vízbe, és hűsítse meg az én nyelvemet; mert gyötrettetem e lángban.

25 Monda pedig Ábrahám: Fiam, emlékezzél meg róla, hogy te javaidat elvetted a te életedben, hasonlóképen Lázár is az ő bajait: most pedig ez vígasztaltik, te pedig gyötrettetel.

26 És mindenekfelett, mi köztünk és ti közöttetek nagy közbevetés van, úgy, hogy a kik akarnának innét ti hozzátok általmenni, nem mehetnek, sem azok onnét hozzánk át nem jöhetnek.

27 Monda pedig amaz: Kérlek azért téged Atyám, hogy bocsásd el őt az én atyámnak házához;

28 For I have five brethren; that he may testify unto them, lest they also come into this place of torment.

29 Abraham saith unto him, They have Moses and the prophets; let them hear them.

30 And he said, Nay, father Abraham: but if one went unto them from the dead, they will repent.

31 And he said unto him, If they hear not Moses and the prophets, neither will they be persuaded, though one rose from the dead.

CHAPTER XVII.

THEN said he unto the disciples, It is impossible but that offences will come: but woe *unto him,* through whom they come!

2 It were better for him that a millstone were hanged about his neck, and he cast into the sea, than that he should offend one of these little ones.

3 ¶ Take heed to yourselves: If thy brother trespass against thee, rebuke him; and if he repent, forgive him.

4 And if he trespass against thee seven times in a day, and seven times in a day turn again to thee, saying, I repent; thou shalt forgive him.

5 And the apostles said unto the Lord, Increase our faith.

6 And the Lord said, If ye had faith as a grain of mustard seed, ye might say unto this sycamine tree, Be thou plucked up by the root, and be thou planted in the sea; and it should obey you.

7 But which of you, having a servant plowing or feeding cattle,

28 Mert van öt testvérem; hogy bizonyságot tegyen nékik, hogy ők is ide e gyötrelemnek helyére ne jussanak.

29 Monda néki Ábrahám: Vannak Mózesök és prófétáik; hallgassák azokat.

30 Ama pedig monda: Nem úgy atyám Ábrahám; hanem ha a halottak közül megy valaki hozzájok, megtérnek!

31 Ő pedig monda néki: Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki a halottak közül feltámad.

XVII. RÉSZ.

MONDA pedig a tanitványoknak: Lehetetlen dolog, hogy botránkozások ne essenek; de jaj annak, a ki által esnek.

2 Jobb annak, ha egy malomkövet vetnek a nyakába, és ha a tengerbe vettetik, hogynem mint egyet e kicsinyek közül megbotránkoztasson.

3 Őrizzétek meg magatokat: ha pedig a te atyádfia vétkezik ellened, dorgáld meg őt; és ha megtér, bocsáss meg néki.

4 És ha egy napon hétszer vétkezik ellened, és egy napon hétszer te hozzád tér, mondván: Megbántam; megbocsáss néki.

5 És mondának az apostolok az Úrnak: Növeljed a mi hitünket.

6 Monda pedig az Úr: Ha annyi hitetek volna, mint a mustármag, ezt mondanátok ím ez eperfának: Szakadj ki gyökerestől, és plántáltassál a tengerbe; és engedne néktek.

7 Kicsoda pedig ti közületek az a ki ha egy szolgája van, és az

will say unto him by and by, when he is come from the field, Go and sit down to meat?

8 And will not rather say unto him, Make ready wherewith I may sup, and gird thyself, and serve me, till I have eaten and drunken; and afterward thou shalt eat and drink?

9 Doth he thank that servant because he did the things that were commanded him? I trow not.

10 So likewise ye, when ye shall have done all those things which are commanded you, say, We are unprofitable servants: we have done that which was our duty to do.

11 ¶ And it came to pass, as he went to Jerusalem, that he passed through the midst of Samaria and Galilee.

12 And as he entered into a certain village, there met him ten men that were lepers, which stood afar off:

13 And they lifted up *their* voices, and said, Jesus, Master, have mercy on us.

14 And when he saw *them*, he said unto them, Go shew yourselves unto the priests. And it came to pass, that, as they went, they were cleansed.

15 And one of them, when he saw that he was healed, turned back, and with a loud voice glorified God,

16 And fell down on *his* face at his feet, giving him thanks: and he was a Samaritan.

17 And Jesus answering said, Were there not ten cleansed? but where *are* the nine?

18 There are not found that returned to give glory to God, save this stranger.

szánt vagy legeltet, tüstént azt mondja annak, mihelyt a mezőről megjő: Jer elő, ülj asztalhoz?

8 Sőt nem ezt mondja-e néki: Készíts vacsorámra valót, és felövezvén magadat, szolgálj nékem, míg én eszem és iszom; és azután egyél és igyál te?

9 Avagy megköszöni-é annak a szolgának, hogy azt mívelte, a mit néki parancsolt? Nem gondolom.

10 Ezenképen ti is, ha mindazokat megcselekedtétek, a mik néktek parancsoltattak, mondjátok, hogy: Haszontalan szolgák vagyunk; mert a mit kötelesek voltunk cselekedni, azt cselekedtük.

11 És lőn, mikor útban vala Jeruzsálem felé, hogy ő Samariának és Galileának közepette méne által.

12 És mikor egy faluba beméne, jöve elébe tíz bélpoklos férfi, kik távol megállának:

13 És felemelék szavokat, mondván: Jézus, Mester, könyörülj rajtunk!

14 És mikor őket látta, monda nékik: Elmenvén, mutassátok meg magatokat a papoknak. És lőn, hogy míg odamenének, megtisztulának.

15 Egy pedig ő közülök, mikor látta, hogy meggyógyult, visszatére, dicsőítvén az Istent nagy szóval;

16 És arczczal leborula az ő lábainál, hálákat adván néki; és az Samariabeli vala.

17 Felelvén pedig Jézus, monda: Avagy nem tízen tisztulának-é meg? A kilencze pedig hol van?

18 Nem találkoztak a kik visszatérnének, hogy dicsőséget adjanak Istennek, hanem csak ez az idegen.

turned to give glory to God, save this stranger.

19 And he said unto him, Arise, go thy way: thy faith hath made thee whole.

20 ¶ And when he was demanded of the Pharisees, when the kingdom of God should come, he answered them and said, The kingdom of God cometh not with observation:

21 Neither shall they say, Lo here! or, lo there! for, behold, the kingdom of God is within you.

22 And he said unto the disciples, The days will come, when ye shall desire to see one of the days of the Son of man, and ye shall not see *it*.

23 And they shall say to you, See here; or, see there: go not after *them*, nor follow *them*.

24 For as the lightning, that lighteneth out of the one *part* under heaven, shineth unto the other *part* under heaven; so shall also the Son of man be in his day.

25 But first must he suffer many things, and be rejected of this generation.

26 And as it was in the days of Noe, so shall it be also in the days of the Son of man.

27 They did eat, they drank, they married wives, they were given in marriage, until the day that Noe entered into the ark, and the flood came, and destroyed them all.

28 Likewise also as it was in the days of Lot; they did eat, they drank, they bought, they sold, they planted, they builded;

29 But the same day that Lot went out of Sodom it rained fire

tértek volna dicsőséget adni az Istennek, csak ez az idegen?

19 És monda néki: Kelj föl, és menj el: a te hited téged megtartott.

20 Megkérdeztetvén pedig a farizeusoktól, mikor jő el az Isten országa, felele nékik és monda: Az Isten országa nem szemmel láthatólag jő el.

21 Sem azt nem mondják: Ímé itt, vagy: Ímé amott van; mert ímé az Isten országa ti bennetek van.

22 Monda pedig a tanítványoknak: Eljő az idő, mikor kívántok látni egyet az ember Fiának napjai közül, és nem láttok.

23 És mondják majd néktek: Ímé itt, vagy: Ímé amott van; de ne menjetek el. és ne kövessétek;

24 Mert miként a felvillanó villámlás az ég aljától az ég aljáig fénylik; úgy lesz az embernek fia is az ő napján.

25 De előbb sokat kell néki szenvednie és megvettetnie e nemzetségtől.

26 És miként a Noé napjaiban lett, úgy lesz az ember Fiának napjaiban is.

27 Ettek, ittak, házasodtak, férjhezmentek mindama napig, a melyen Noé a bárkába beméne, és eljöve az özönvíz, és mindeneket elveszte.

28 Hasonlóképen mint a Lót napjaiban is lett; ettek, ittak, vettek, adtak, ültettek, építettek;

29 De a mely napon kiment Lót Sodomából, tűz és kénkő

and brimstone from heaven, and destroyed *them* all.

30 Even thus shall it be in the day when the Son of man is revealed.

31 In that day, he which shall be upon the housetop, and his stuff in the house, let him not come down to take it away: and he that is in the field, let him likewise not return back.

32 Remember Lot's wife.

33 Whosoever shall seek to save his life shall lose it; and whosoever shall lose his life shall preserve it.

34 I tell you, in that night there shall be two *men* in one bed; the one shall be taken, and the other shall be left.

35 Two *women* shall be grinding together; the one shall be taken, and the other left.

36 Two *men* shall be in the field; the one shall be taken, and the other left.

37 And they answered and said unto him, Where, Lord? And he said unto them, Wheresoever the body *is*, thither will the eagles be gathered together.

CHAPTER XVIII.

AND he spake a parable unto them *to this end*, that men ought always to pray, and not to faint;

2 Saying, There was in a city a judge, which feared not God, neither regarded man:

3 And there was a widow in that city; and she came unto him, saying, Avenge me of mine adversary.

4 And he would not for a while:

esett az égből, és mindenkit elvesztett;

30 Ezenképen lesz azon a napon melyen az embernek Fia megjelenik.

31 Az nap, a ki a háztetőn lesz, és az ő holmija a házban, ne szálljon le, hogy elvigye: és a ki a mezőn, azonképen ne forduljon hátra.

32 Emlékezzetek Lót feleségére!

33 Valaki igyekezik az ő életét megtartani, elveszti azt, és valaki elveszti azt, megeleveníti azt.

34 Mondom néktek, azon az éjszakán ketten lesznek egy ágyban; az egyik felvétetik, és a másik elhagyatik.

35 Két asszony őröl együtt; az egyik felvétetik, és a másik elhagyatik.

36 Ketten lesznek a mezőn; az egyik felvétetik, és a másik elhagyatik.

37 És felelvén, mondának néki: Hol, Uram? Ő pedig monda nékik: a hol a test, oda gyülnek a saskeselyűk.

XVIII. RÉSZ.

MONDA pedig nékik példázatot is arról, hogy mindig imádkozni kell, és meg nem restülni;

2 Mondván: Volt egy bíró egy városban, a ki Istent nem félt és embert nem becsült.

3 Volt pedig abban a városban egy özvegyasszony, és elméne ahhoz mondván: Állj bosszút értem az én ellenségemen.

4 Az pedig nem akará egy ideig;

but afterward he said within himself, Though I fear not God, nor regard man;

5 Yet because this widow troubleth me, I will avenge her, lest by her continual coming she weary me.

6 And the Lord said, Hear what the unjust judge saith.

7 And shall not God avenge his own elect, which cry day and night unto him, though he bear long with them?

8 I tell you that he will avenge them speedily. Nevertheless when the Son of man cometh, shall he find faith on the earth?

9 And he spake this parable unto certain which trusted in themselves that they were righteous, and despised others:

10 Two men went up into the temple to pray; the one a Pharisee, and the other a publican.

11 The Pharisee stood and prayed thus with himself, God, I thank thee, that I am not as other men *are*, extortioners, unjust, adulterers, or even as this publican.

12 I fast twice in the week, I give tithes of all that I possess.

13 And the publican, standing afar off, would not lift up so much as *his* eyes unto heaven, but smote upon his breast, saying, God be merciful to me a sinner.

14 I tell you, this man went down to his house justified *rather* than the other: for every one that exalteth himself shall be abased; and he that humbleth himself shall be exalted.

15 And they brought unto him

de azután monda ő magában: Jól lehet Istent nem félek és embert nem becsülök:

5 Mindazáltal mivelhogy nékem terhemre van ez az özvegyasszony, megszabadíto mőt, hogy, szüntelen reám járván, ne gyötörjön engem.

6 Monda pedig az Úr: Halljátok, mit mond e hamis bíró!

7 Hát az Isten nem áll-é bosszút az ő választottaiért kik ő hozzá kiáltanak éjjel és nappal, ha hozszútűrő is iránt uk!

8 Mondom néktek, hogy bosszút áll értük hamar. Mindazáltal az embernek Fia mikor eljő, avagy talál-e hitet e földön?

9 Némelyeknek pedig, kik elbizakodtak magukban, hogy ők igazak, és a többieket semmibe sem vették, ezt a példázatot is mondá:

10 Két ember méne fel a templomba imádkozni; az egyik farizeus, és a másik vámszedő.

11 A farizeus megállván, ily módon imádkozék magában: Isten! hálákat adok néked, hogy nem vagyok olyan, mint egyéb emberek ragadozók, hamisak, paráznák, vagy mint ím e vámszedő is.

12 Bőjtölök kétszer egy héten; dézsmát adok mindenből, a mit szerzek.

13 A vámszedő pedig távol állván, még szemeit sem akarja vala az égre emelni, hanem veri vala mellét, mondván: Isten, légy irgalmas nékem bűnösnek!

14 Mondom néktek, ez megigazulva méne alá az ő házához, inkább hogynem amaz: mert valaki felmagasztalja magát, megaláztatik; és a ki megalázza magát, felmagasztaltatik.

15 Vivének pedig hozzá kis

also infants, that he would touch them: but when *his* disciples saw *it*, they rebuked them.

16 But Jesus called them *unto him*, and said, Suffer little children to come unto me, and forbid them not: for of such is the kingdom of God.

17 Verily I say unto you, Whosoever shall not receive the kingdom of God as a little child shall in no wise enter therein.

18 And a certain ruler asked him, saying, Good Master, what shall I do to inherit eternal life?

19 And Jesus said unto him, Why callest thou me good? none *is* good, save one, *that is*, God.

20 Thou knowest the commandments, Do not commit adultery, Do not kill, Do not steal, Do not bear false witness, Honour thy father and thy mother.

21 And he said, All these have I kept from my youth up.

22 Now when Jesus heard these things, he said unto him, Yet lackest thou one thing: sell all that thou hast, and distribute unto the poor, and thou shalt have treasure in heaven: and come, follow me.

23 And when he heard this, he was very sorrowful: for he was very rich.

24 And when Jesus saw that he was very sorrowful, he said, How hardly shall they that have riches enter into the kingdom of God!

25 For it is easier for a camel to go through a needle's eye, than for a rich man to enter into the kingdom of God.

gyermekeket is, hogy illesse azokat; mikor pedig a tanitványok ezt látták, megdorgálák azokat.

16 De Jézus magához híván őket, monda: Engedjétek, hogy a kis gyermekek én hozzám jöjenek, és ne tiltsátok el őket: mert ilyeneké az Istennek országa.

17 Bizony mondom néktek: A ki nem úgy fogadja az Isten országát, mint gyermek, semmiképen nem megy be abba.

18 És megkérdé őt egy főember, mondván: Jó Mester, mit cselekedjem, hogy az örökéletet elnyerhessem?

19 Monda pedig néki Jézus: Miért mondasz engem jónak? Nincs senki jó, csak egy, az Isten.

20 A parancsolatokat tudod: Ne paráználkodjál; ne ölj: ne lopj; hamis tanubizonyságot ne tégy; tiszteld atyádat és anyádat.

21 Az pedig monda: Mindezeket ifjúságomtól fogva megtartottam.

22 Jézus ezeket hallván, monda néki: Még egy fogyatkozás van benned: Add el mindenedet, a mid van, és oszd el a szegényeknek, és kincsed lesz mennyországban; és jer, kövess engem.

23 Az pedig ezeket hallván, igen megszomorodék; mert igen gazdag vala.

24 És mikor látta Jézus, hogy az igen megszomorodék, monda: Mily nehezen mennek be az Isten országába, a kiknek gazdagságuk van!

25 Mert könnyeb a tevének a tű fokán átmenni, hogynem a gazdanak az Isten országába bejutni.

26 And they that heard *it* said, Who then can be saved?
27 And he said, The things which are impossible with men are possible with God.
28 Then Peter said, Lo, we have left all, and followed thee.
29 And he said unto them, Verily I say unto you, There is no man that hath left house, or parents, or brethren, or wife, or children, for the kingdom of God's sake,
30 Who shall not receive manifold more in this present time, and in the world to come life everlasting.
31 ¶ Then he took *unto him* the twelve, and said unto them, Behold, we go up to Jerusalem, and all things that are written by the prophets concerning the Son of man shall be accomplished.
32 For he shall be delivered unto the Gentiles, and shall be mocked, and spitefully entreated, and spitted on:
33 And they shall scourge *him*, and put him to death: and the third day he shall rise again.
34 And they understood none of these things: and this saying was hid from them, neither knew they the things which were spoken.
35 ¶ And it came to pass, that as he was come nigh unto Jericho, a certain blind man sat by the way side begging:
36 And hearing the multitude pass by, he asked what it meant.
37 And they told him, that Jesus of Nazareth passeth by.
38 And he cried, saying, Jesus, *thou* son of David, have mercy on me.

26 A kik pedig ezt hallották, mondának: Ki idvezülhet tehát?
27 Ő pedig monda: A mi embereknél lehetetlen, lehetséges az Istennél
28 És monda Péter: Ímé mi mindent elhagytunk, és követtünk téged!
29 Ő pedig monda nékik: Bizony mondom néktek, hogy senki nincs, a ki elhagyta házát, vagy szüleit, vagy testvéreit, vagy feleségét vagy gyermekeit az Isten országáért.
30 A ki sokszorta többet ne kapna ebben az időben, a jövendő világon pedig örök életet.

31 És maga mellé vévén a tizenkettőt, monda nékik: Ímé felmegyünk Jeruzsálembe, és beteljesedik minden az embernek Fián, a mit a próféták megírtak.

32 Mert a pogányok kezébe adatik, és megcsúfoltatik, és meggyaláztatik, és megköpdöstetik;

33 És megostorozván, megölik őt; és harmadnapon feltámad.

34 Ők pedig ezekből semmit nem értének; és e beszéd ő előlük el vala rejtve, és nem fogták fel a mondottakat.
35 Lőn pedig, mikor Jerikhóhoz közeledett, egy vak ül vala az út mellett koldulván.

36 És mikor hallotta a mellette elmenő sokaságot, tudakozódék, mi dolog az?
37 Megmondák pedig néki, hogy a Názáretbeli Jézus, megy el arra.
38 És kiálta, mondván: Jézus, Dávidnak fia, könyörülj rajtam!

39 And they which went before rebuked him, that he should hold his peace: but he cried so much the more, *Thou* son of David, have mercy on me.

40 And Jesus stood, and commanded him to be brought unto him: and when he was come near, he asked him,

41 Saying, What wilt thou that I shall do unto thee? And he said, Lord, that I may receive my sight.

42 And Jesus said unto him, Receive thy sight: thy faith hath saved thee.

43 And immediately he received his sight, and followed him, glorifying God: and all the people, when they saw *it*, gave praise unto God.

CHAPTER XIX.

AND *Jesus* entered and passed through Jericho.

2 And, behold, *there was* a man named Zacchæus, which was the chief among the publicans, and he was rich.

3 And he sought to see Jesus who he was; and could not for the press, because he was little of stature.

4 And he ran before, and climbed up into a sycomore tree to see him: for he was to pass that *way*.

5 And when Jesus came to the place, he looked up, and saw him, and said unto him, Zacchæus, make haste, and come down; for to day I must abide at thy house.

6 And he made haste, and came down, and received him joyfully.

7 And when they saw *it*, they all murmured, saying, That he

39 A kik pedig elöl mentek, dorgálák őt, hogy hallgasson; de ő annál inkább kiálta: Dávidnak Fia, könyörülj rajtam!

40 És Jézus megállván, parancsolá hogy vigyék azt hozzá; és mikor közel ért, megkérdé őt,

41 Mondván: Mit akarsz, hogy cselekedjem veled? Az pedig monda: Uram, hogy az én szemem világa megjöjjön.

42 És Jézus monda néki: Láss; a te hited téged megtartott.

43 És azonnal megjöve annak szeme világa, és követé őt, dicsőítvén az Istent, az egész sokaság pedig ezt látván, dicsőséget ada az Istennek.

XIX. RÉSZ.

ÉS bemenvén, általméne Jérikhón.

2 És ímé vala ott egy ember, a kit nevéről Zákeusnak hívtak; és az fővámszedő vala, és gazdag.

3 És igyekezék Jézust látni, ki az; de a sokaságtól nem láthatá, mivelhogy termete szerint kis ember volt.

4 És előre futván felhága egy eperfüge fára, hogy őt lássa; mert arra vala elmenendő.

5 És mikor arra a helyre jutott, feltekintvén Jézus látá őt, és monda néki: Zákeus, hamar szállj alá; mert ma nékem a te házadnál kell maradnom.

6 És sietve leszálla, és örömmel fogadá őt.

7 És mikor ezt látták, mindnyájan zúgolódának, mondván hogy:

was gone to be guest with a man that is a sinner.

8 And Zacchæus stood, and said unto the Lord; Behold, Lord, the half of my goods I give to the poor; and if I have taken any thing from any man by false accusation, I restore *him* fourfold.

9 And Jesus said unto him, This day is salvation come to this house, forsomuch as he also is a son of Abraham.

10 For the Son of man is come to seek and to save that which was lost.

11 And as they heard these things, he added and spake a parable, because he was nigh to Jerusalem, and because they thought that the kingdom of God should immediately appear.

12 He said therefore, A certain nobleman went into a far country to receive for himself a kingdom, and to return.

13 And he called his ten servants, and delivered them ten pounds, and said unto them, Occupy till I come.

14 But his citizens hated him, and sent a message after him, saying, We will not have this *man* to reign over us.

15 And it came to pass, that when he was returned, having received the kingdom, then he commanded these servants to be called unto him, to whom he had given the money, that he might know how much every man had gained by trading.

16 Then came the first, saying, Lord, thy pound hath gained ten pounds.

Bűnös emberhez ment be szállásra.

8 Zákeus pedig előállván, monda az Úrnak: ímé minden vagyonomnak felét a szegényeknek adom, és ha valakitől valamit patvarkodással elvettem, négy annyit adok helyébe.

9 Monda pedig néki Jézus: Ma lett idvessége ennek a háznak! mivelhogy ő is Ábrahám fia.

10 Mert azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse ésmegtartsa, a mi elveszett.

11 És mikor azok ezeket hallották, folytatá és monda egy példázatot, mivelhogy közel vala Jeruzsálemhez, és azok az gondolák, hogy azonnal megjelenik az Isten országa.

12 Monda azért: Egy nemes ember elméne messze tartományba, hogy országot vegyen magának, aztán visszatérjen.

13 Előszólítván azért tíz szolgáját, ada nékik tiz gírát, és monda nékik: Kereskedjetek, míg megjövök.

14 Az ő alattvalói pedig gyűlölék őt, és követséget küldének utána, mondván: Nem akarjuk, hogy ő uralkodjék mi rajtunk.

15 És lőn, mikor megjött az ország vétele után, parancsolá, hogy az ő szolgáit, a kiknek a pénzt adta, hívják ő hozzá hogy megtudja, ki mint kereskedett.

16 Eljöve pedig az első, mondván: Uram, a te gírád tíz gírát nyert.

17 And he said unto him, Well, thou good servant: because thou hast been faithful in a very little, have thou authority over ten cities.

17 Ő pedig monda néki: Jól vagyon jó szolgám; mivelhogy kevesen voltál hív, legyen birodalmad tiz városon.

18 And the second came, saying, Lord, thy pound hath gained five pounds.

18 És jöve a második, mondván: Uram, a te gírád öt gírát nyert.

19 And he said likewise to him, Be thou also over five cities.

19 Monda pedig ennek is: Né ked is legyen birodalmad öt városon.

20 And another came, saying, Lord, behold, *here is* thy pound, which I have kept laid up in a napkin:

20 És jöve egy másik, mondván Uram, imhol á te gírád, melyet egy keszkenőben eltéve tartottam;

21 For I feared thee, because thou art an austere man: thou takest up that thou layedst not down, and reapest that thou didst not sow.

21 Mert féltem tőled, mivelhogy kemény ember vagy; elveszed a mit nem te tettél el, és aratod, a mit nem te vetettél.

22 And he saith unto him, Out of thine own mouth will I judge thee, *thou* wicked servant. Thou knewest that I was an austere man, taking up that I laid not down, and reaping that I did not sow:

22 Monda pedig annak: A te szádból ítéllek meg téged, gonosz szolga. Tudtad, hogy én kemény ember vagyok, ki elveszem a mit nem én tettem el, és aratom a mit nem én vetettem;

23 Wherefore then gavest not thou my money into the bank, that at my coming I might have required mine own with usury?

23 Miért nem adtad azért az én pénzemet a pénzváltók asztalára, és én megjövén, kamatostól kaptam volna azt vissza?

24 And he said unto them that stood by, Take from him the pound, and give *it* to him that hath ten pounds.

24 És az ott állóknak monda: Vegyétek el ettől a gírát, és adjátok annak, a kinek tíz gírája van!

25 (And they said unto him, Lord, he hath ten pounds.)

25 És mondának néki: Uram, tíz gírája van!

26 For I say unto you, That unto every one which hath shall be given; and from him that hath not, even that he hath shall be taken away from him.

26 És ő monda: Mert mondom néktek, hogy mindenkinek, a kinek van, adatik; a kinek pedig nincs, még a mije van is, elvétetik tőle.

27 But those mine enemies, which would not that I should reign over them, bring hither, and slay *them* before me.

27 Sőt ennek felette amaz én ellenségeimet is, kik nem akarták, hogy én ő rajtok uralkodjam, hozzátok ide, és öljétek meg előttem!

28 ¶ And when he had thus spoken, he went before, ascending up to Jerusalem.

29 And it came to pass, when he was come nigh to Bethphage and Bethany, at the mount called *the mount* of Olives, he sent two of his disciples,

30 Saying, Go ye into the village over against *you;* in the which at your entering ye shall find a colt tied, whereon yet never man sat: loose him, and bring *him hither.*

31 And if any man ask you, Why do ye loose *him?* thus shall ye say unto him, Because the Lord hath need of him.

32 And they that were sent went their way, and found even as he had said unto them.

33 And as they were loosing the colt, the owners thereof said unto them, Why loose ye the colt?

34 And they said, The Lord hath need of him.

35 And they brought him to Jesus: and they cast their garments upon the colt, and they set Jesus thereon.

36 And as he went, they spread their clothes in the way.

37 And when he was come nigh, even now at the descent of the mount of Olives, the whole multitude of the disciples began to rejoice and praise God with a loud voice for all the mighty works that they had seen;

38 Saying, Blessed *be* the King that cometh in the name of the Lord: peace in heaven, and glory in the highest.

39 And some of the Pharisees from among the multitude said

28 És ezeket mondván, megy vala elől, felmenvén Jeruszálembe.

29 És lőn, mikor közelgetett Béthfágéhoz és Bethániához, a hegyhez, mely Olajfák hegyének hívatik, elküldé kettőt az ő tanitványai közül,

30 Mondván: Menjetek el az átellenben levő faluba; melybe bemenvén, találtok egy megkötött vemhet, melyen soha egy ember sem ült: eloldván azt, hozzátok ide.

31 És ha valaki kérdez titeket: Miért oldjátok el? ezt mondjátok annak: Mert az Urnak szüksége van reá,

32 És elmenvén a küldöttek, úgy találák, a mint nékik mondotta.

33 És mikor a vemhet eloldák, mondának néki annak gazdái: Miért oldjátok el a vemhet?

34 Ők pedig mondának: Az Úrnak szüksége van reá.

35 Elvivék azért a Jézushoz: és az ő felsőruháikat a vemhére vetvén, Jézust reá helyezteték.

36 És mikor ő méne, az ő felsőruháikat az útra teriték.

37 Mikor pedig immár közelgete az Olajfák hegyének lejtőjéhez a tanitványok egész sokasága örvendezve kezdé dicsérni az Istent fenszóval mindazokért a csodákért, a melyeket láttak;

38 Mondván: Áldott a Király, ki jő az Úrnak nevében! Békesség a mennyben, és dicsőség a magasságban!

39 És némelyek a farizeusok közül a sokaságból mondának néki:

unto him, Master, rebuke thy disciples.

40 And he answered and said unto them, I tell you that, if these should hold their peace, the stones would immediately cry out.

41 ¶ And when he was come near, he beheld the city, and wept over it,

42 Saying, If thou hadst known, even thou, at least in this thy day, the things *which belong* unto thy peace! but now they are hid from thine eyes.

43 For the days shall come upon thee, that thine enemies shall cast a trench about thee, and compass thee round, and keep thee in on every side,

44 And shall lay thee even with the ground, and thy children within thee; and they shall not leave in thee one stone upon another; because thou knewest not the time of thy visitation.

45 And he went into the temple, and began to cast out them that sold therein, and them that bought;

46 Saying unto them, It is written, My house is the house of prayer: but ye have made it a den of thieves.

47 And he taught daily in the temple. But the chief priests and the scribes and the chief of the people sought to destroy him,

48 And could not find what they might do: for all the people were very attentive to hear him.

CHAPTER XX.

AND it came to pass, *that* on one of those days, as he taught the people in the temple,

Mester, dorgáld meg a te tanitványaidat.

40 És ő felelvén, monda nékik: Mondom néktek, hogyha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani.

41 És mikor közeledett, látván a várost, síra azon.

42 Mondván: Vajha megismerted volna te is, csak e te mostani napodon is, a mik néked a te békességedre valók! de most elrejtettek a te szemeid elől.

43 Mert jőnek reád napok, mikor a te ellenségeid te körülted palánkot építenek, és körülvesznek téged, és mindenfelől megszorítanak téged.

44 És a földre tipornak téged és a te fiaidat te benned; és nem hagynak te benned követ kövön; mivelhogy nem ismerted meg a te meglátogatásodnak idejét.

45 És bemenvén a templomba, kezde kiűzni azokat, a kik adnak és vesznek vala abban,

46 Mondván nékik: Meg van írva: Az én házam imádságnak háza; ti pedig azt latroknak barlangjává tettétek.

47 És tanít vala minden nap a templomban. A főpapok pedig és az írástudók és a nép, elökelői igyekeznek vala őt elveszteni:

48 És nem találták el, mit cselekedjenek; mert az egész nép ő rajta függ vala, reá hallgatván.

XX. RÉSZ.

ÉS lőn azok közül a napok közül egyen, mikor ő a népet tanítá a templomban, és az evan-

and preached the gospel, the chief priests and the scribes came upon *him* with the elders,

2 And spake unto him, saying, Tell us, by what authority doest thou these things? or who is he that gave thee this authority?

3 And he answered and said unto them, I will also ask you one thing; and answer me:

4 The baptism of John, was it from heaven, or of men?

5 And they reasoned with themselves, saying, If we shall say, From heaven; he will say, Why then believed ye him not?

6 But and if we say, Of men; all the people will stone us: for they be persuaded that John was a prophet.

7 And they answered, that they could not tell whence *it was*.

8 And Jesus said unto them, Neither tell I you by what authority I do these things.

9 Then began he to speak to the people this parable; A certain man planted a vineyard, and let it forth to husbandmen, and went into a far country for a long time.

10 And at the season he sent a servant to the husbandmen, that they should give him of the fruit of the vineyard: but the husbandmen beat him, and sent *him* away empty.

11 And again he sent another servant: and they beat him also, and entreated *him* shamefully, and sent *him* away empty.

12 And again he sent a third: and they wounded him also, and cast *him* out.

13 Then said the lord of the vineyard, What shall I do? I will

gyéliomot hirdeté, előállának a főpapok és az írástudók a vénekkel egybe,

2 És mondának néki, így szólván: Mondd meg nékünk, micsoda hatalommal cselekszed ezeket? vagy ki az, a ki néked ezt a hatalmat adta?

3 Felelvén pedig, monda nékik: Én is kérdek egy dolgot tőletek; mondjátok meg azért nékem:

4 A János keresztsége mennyből vala-é, vagy emberektől?

5 Azok pedig tanakodának magok közt, mondván: Ha ezt mondjuk: Mennyből; azt fogja mondani: Miért nem hittetek tehát néki?

6 Ha pedig ezt mondjuk: Emberektől; az egész nép megkövez, minket: mert meg van győződve hogy János prófétа volt.

7 Felelének azért, hogy ők nem tudják, honnét vala.

8 És Jézus monda nékik: Én sem mondom meg néktek, micsoda hatalommal cselekszem ezeket.

9 És kezdé a népnek e példázatot mondani: Egy ember plántála szőlőt, és kiadá azt munkásoknak, és hosszú időre elutazék.

10 És annak idején elküldé szolgáját a munkásokhoz, hogy adjanak néki a szőlő gyümölcséből; a munkások pedig azt megvervén, üresen bocsáták el.

11 És még másik szolgát is külde; de azok azt is megvervén és meggyalázván, üresen bocsáták el.

12 És még harmadikat is külde: de azok azt is megsebesítvén, kiveték.

13 Monda azért a szőlőnek ura: Mit cselekedjem? Elküldöm az

send my beloved son: it may be they will reverence *him* when they see him.

14 But when the husbandmen saw him, they reasoned among themselves, saying, This is the heir: come, let us kill him, that the inheritance may be our's.

15 So they cast him out of the vineyard, and killed *him*. What therefore shall the lord of the vineyard do unto them?

16 He shall come and destroy these husbandmen, and shall give the vineyard to others. And when they heard *it*, they said, God forbid.

17 And he beheld them, and said, What is this then that is written, The stone which the builders rejected, the same is become the head of the corner?

18 Whosoever shall fall upon that stone shall be broken; but on whomsoever it shall fall, it will grind him to powder.

19 ¶ And the chief priests and the scribes the same hour sought to lay hands on him; and they feared the people: for they perceived that he had spoken this parable against them.

20 And they watched *him*, and sent forth spies, which should feign themselves just men, that they might take hold of his words, that so they might deliver him unto the power and authority of the governor.

21 And they asked him, saying Master, we know that thou sayest and teachest rightly, neither acceptest thou the person *of any*, but teachest the way of God truly:

én szerelmes fiamat: talán azt, ha látják, megbecsülik.

14 De mikor azt látták a munkások, tanakodának egymás közt, mondván: Ez az örökös; jertek, öljük meg őt, hogy a miénk legyen az örökség!

15 És kivetvén őt a szőlőből, megölék. Mit cselekszik azért a szőlőnek ura azokkal?

16 Elmegy és elveszti azokat a munkásokat, és a szőlőt másoknak adja. És mikor ezt hallották, mondának: Távol legyen az!

17 Ő pedig reájok tekintvén, monda: Mi az tehát, a mi meg van írva: A mely követ az építők megvetettek, az lett a szegelet fejévé?

18 Valaki erre a kőre esik reá, szétzúzatik; a kire pedig ez esik reá, szétmorzsolja azt.

19 És igyekezn ek vala a főpapok és az írástudók kezeiket ő reá vetni azon órában; de félének a néptől; mert megérték, hogy ő ellenök mondta e példázatot.

20 Annakokáért vigyázván ő reá, leselkedőket küldének ki, a kik igazaknak tetteték magokat, hogy őt megfogják beszédében; hogy átadják a felsőbbségnek és a helytartó hatalmának.

21 Kik megkérdezék őt, mondván: Mester, tudjuk, hogy te helyesen beszélsz és tanítasz, és személyt nem válogatsz, hanem az Istennek útát igazán tanítod:

22 Is it lawful for us to give tribute unto Cæsar, or no?

23 But he perceived their craftiness, and said unto them, Why tempt ye me?

24 Shew me a penny. Whose image and superscription hath it? They answered and said, Cæsar's.

25 And he said unto them, Render therefore unto Cæsar the things which be Cæsar's, and unto God the things which be God's.

26 And they could not take hold of his words before the people: and they marvelled at his answer, and held their peace.

27 ¶ Then came to *him* certain of the Sadducees, which deny that there is any resurrection; and they asked him,

28 Saying, Master, Moses wrote unto us, If any man's brother die, having a wife, and he die without children, that his brother should take his wife, and raise up seed unto his brother.

29 There were therefore seven brethren: and the first took a wife, and died without children.

30 And the second took her to wife, and he died childless.

31 And the third took her; and in like manner the seven also: and they left no children, and died.

32 Last of all the woman died also.

33 Therefore in the resurrection whose wife of them is she? for seven had her to wife.

34 And Jesus answering said

22 Szabad-é nékünk adót fizetnünk a császárnak, vagy nem?

23 Ő pedig észrevevén álnokságukat, monda nékik: Mit kísértetek engem?

24 Mutassatok nekem egy pénzt; kinek a képe és felirata van rajta? És felelvén, mondának: A császáré.

25 Ő pedig monda nékik: Adjátok meg azért a mi a császáré, a császárnak, és a mi az Istené, az az Istennek.

26 És nem tudták őt megfogni beszédében a nép előtt; és csodálkozván az ő feleletén, elhallgatának.

27 Hozzá menvén pedig a sadduczeusok közül némelyek, a kik tagadják, hogy van feltámadás, megkérdék őt,

28 Mondván: Mester, Mózes megírta nékünk, ha valakinek testvére meghal, kinek felesége volt és magzatok nélkül hal meg, hogy annak testvére elvegye annak feleségét, és támaszszon magot az ő testvérének.

29 Hét testvér vala azért: és az első feleséget vévén, meghalt magzatok nélkül;

30 A másik vevé el azért annak feleségét, és az is magzatok nélkül halt meg;

31 Akkor a harmadik vette el azt; és hasonlóképen mind a heten is; és nem hagytak magot, és meghaltak.

32 Mind ezek után pedig meghalt az asszony is.

33 A feltámadáskor azért kinek a felesége lesz közülök? mert mind a hétnek felesége volt.

34 És felelvén, monda nékik Jé-

unto them, The children of this world marry, and are given in marriage :

35 But they which shall be accounted worthy to obtain that world, and the resurrection from the dead, neither marry, nor are given in marriage :

36 Neither can they die any more : for they are equal unto the angels; and are the children of God, being the children of the resurrection.

37 Now that the dead are raised, even Moses shewed at the bush, when he called the Lord the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob.

38 For he is not a God of the dead, but of the living : for all live unto him.

39 ¶ Then certain of the scribes answering said, Master, thou hast well said.

40 And after that they durst not ask him any *question at all.*

41 And he said unto them, How say they that Christ is David's son?

42 And David himself saith in the book of Psalms, The Lord said unto my Lord, Sit thou on my right hand,

43 Till I make thine enemies thy footstool.

44 David therefore calleth him Lord, how is he then his son?

45 ¶ Then in the audience of all the people he said unto his disciples,

46 Beware of the scribes, which desire to walk in long robes, and love greetings in the markets, and the highest seats in the synazus: E világnak fiai házasodnak és férjhez adatnak:

35 De a kik méltókká tétetnek, hogy ama világot elvegyék, és a halálból való feltámadást, sem nem házasodnak, sem férjhez nem adatnak:

36 Mert meg sem halhatnak többé: mert hasonlók az angyalokhoz; és az Isten fiai, mivelhogy a feltámadásnak fiai.

37 Hogy pedig a hallottak feltámadnak, Mózes is megjelentette a csipkebokornál, mikor az Urat Ábrahám Istenének és Izsák Istenének és Jákób Istenének mondja.

38 Az Isten pedig nem a holtaknak, hanem az élőknek Istene: mert mindenek élnek ő néki.

39 Felelvén pedig némelyek az írástudók közül, mondának: Mester jól mondád!

40 És többé semmit sem mertek tőle kérdezni.

41 Monda pedig nékik: Mimódon mondják, hogy a Krisztus Dávidnak fia?

42 Holott maga Dávid mondja a zsoltárok könyvében: Monda az Úr az én Uramnak, ülj az én jobbkezem felől,

43 Míglen vetem a te ellenségeidet a te lábaid alá zsámolyul.

44 Dávid azért Urának mondja őt, mimódon fia tehát néki?

45 És az egész nép hallására monda az ő tanítványainak:

46 Oltalmazzátok meg mag magatokat az írástudóktól, kik hosszú köntösökben akarnak járni, és szeretik a piaczokon való köszön-

gogues, and the chief rooms at feasts;

47 Which devour widows' houses, and for a shew make long prayers: the same shall receive greater damnation.

CHAPTER XXI.

AND he looked up, and saw the rich men casting their gifts into the treasury.

2 And he saw also a certain poor widow casting in thither two mites.

3 And he said, Of a truth I say unto you, that this poor widow hath cast in more than they all:

4 For all these have of their abundance cast in unto the offerings of God: but she of her penury hath cast in all the living that she had.

5 ¶ And as some spake of the temple, how it was adorned with goodly stones and gifts, he said,

6 *As for* these things which ye behold, the days will come, in the which there shall not be left one stone upon another, that shall not be thrown down.

7 And they asked him, saying, Master, but when shall these things be? and what sign *will there be* when these things shall come to pass?

8 And he said, Take heed that ye be not deceived: for many shall come in my name, saying, I am *Christ;* and the time draweth near: go ye not therefore after them.

9 But when ye shall hear of wars

téseket, és a gyülekezetekben az első ülést, és a lakomákon a főhelyeket;

47 Kik az özvegyeknek házát felemésztik és színből hosszan imádkoznak; ezek súlyosabb ítélet alá esnek.

XXI. RÉSZ,

ÉS mikor feltekintett, látá, hogy a gazdagok hányják az ő ajándékaikat a perselybe.

2 Láta pedig egy szegény özvegy asszonyt is, hogy abba két fillért vete.

3 És monda: Igazán mondom néktek, hogy e szegény özvegy mindenkinél többet vete.

4 Mert mind ezek az ő fölöslegükből vetettek Istennek az ajándékokhoz: ez pedig az ő szegénységéből minden vagyonát, a mije volt, oda veté.

5 És mikor némelyek mondának a templom felől, hogy szép kövekkel és ajándékokkal van felékesítve, monda:

6 Ezekből, a miket láttok, jőnek napok, melyekben kő kövön nem marad, mely le nem romboltatnék.

7 Megkérdék pedig őt, mondván: Mester, mikor lesznek azért ezek? és mi lesz a jel, mikor mind ezek meglesznek?

8 Ő pedig monda: Meglássátok, hogy el ne hitessenek benneteket: mert sokan jőnek el az én nevemben, kik ezt mondják: Én vagyok; és: Az idő elközelgett: ne menjetek azért utánok.

9 És mikor hallotok háborúkról

and commotions, be not terrified: for these things must first come to pass; but the end *is* not by and by.

10 Then said he unto them, Nation shall rise against nation, and kingdom against kingdom:

11 And great earthquakes shall be in divers places, and famines, and pestilences: and fearful sights and great signs shall there be from heaven.

12 But before all these, they shall lay their hands on you, and persecute *you*, delivering *you* up to the synagogues, and into prisons, being brought before kings and rulers for my name's sake.

13 And it shall turn to you for a testimony.

14 Settle *it* therefore in your hearts, not to meditate before what ye shall answer:

15 For I will give you a mouth and wisdom, which all your adversaries shall not be able to gainsay nor resist.

16 And ye shall be betrayed both by parents, and brethren, and kinsfolks, and friends; and *some* of you shall they cause to be put to death.

17 And ye shall be hated of all *men* for my name's sake.

18 But there shall not an hair of your head perish.

19 In your patience possess ye your souls.

20 And when ye shall see Jerusalem compassed with armies, then know that the desolation thereof is nigh.

21 Then let them which are in Judæa flee to the mountains; and

és zendülésekről, meg ne félemljetek; mert ezeknek meg kell lenni előbb, de nem jő mindjárt a vég.

10 Akkor monda nékik: Nemzet nemzet ellen támad, és ország ország ellen;

11 És minden felé nagy földindulások lesznek, és éhségek és döghalálok; és rettegtetések és nagy jelek lesznek az égből.

12 De mind ezeknek elötte kezeiket reátok vetik, és üldöznek titeket, adván a gyülekezetek elé és tömlöczökbe és királyok és helytartók elé visznek az én nevemért.

13 De ebből néktek lesz tanúbizonyságotok.

14 Tökéljétek el azért a tiszívetekben, hogy nem gondoskodtok előre, hogy mit feleljetek védelmetekre:

15 Mert én adok néktek szájat és bölcseséget, melynek ellene nem szólhatnak sem ellene nem állhatnak mind azok, a kik magokat ellenetekbe vetik.

16 Elárúlnak pedig titeket szülők és testvérek is, rokonok és barátok is; és megölnek némelyeket ti közületek.

17 És gyülöletesek lesztek mindenki elött az én nevemért.

18 De fejeteknek egy hajszála sem vész el.

19 A ti béketüréstek által nyeritek meg lelketeket.

20 Mikor pedig látjátok Jeruzsálemet hadseregektől körülvéve, akkor tudjátok meg, hogy elközelgett az ő elpusztulása.

21 Akkor a kik Júdeában lesznek, fussanak a hegyekre; és a

let them which are in the midst of it depart out; and let not them that are in the countries enter thereinto.

22 For these be the days of vengeance, that all things which are written may be fulfilled.

23 But woe unto them that are with child, and to them that give suck, in those days! for there shall be great distress in the land, and wrath upon this people.

24 And they shall fall by the edge of the sword, and shall be led away captive into all nations: and Jerusalem shall be trodden down of the Gentiles, until the times of the Gentiles be fulfilled.

25 ¶ And there shall be signs in the sun, and in the moon, and in the stars; and upon the earth distress of nations, with perplexity; the sea and the waves roaring;

26 Men's hearts failing them for fear, and for looking after those things which are coming on the earth: for the powers of heaven shall be shaken.

27 And then shall they see the Son of man coming in a cloud with power and great glory.

28 And when these things begin to come to pass, then look up, and lift up your heads; for your redemption draweth nigh.

29 And he spake to them a parable; Behold the fig tree, and all the trees;

30 When they now shoot forth, ye see and know of your own selves that summer is now nigh at hand.

31 So likewise ye, when ye see these things come to pass, know

kik annak közepette, menjenek ki abból, és a kik a mezőben, ne menjenek be abba.

22 Mert azok a bosszúállásnak napjai, hogy beteljesedjenek mind azok, a mik megírattak.

23 Jaj pedig a terhes és szoptató asszonyoknak azokban a napokban; mert nagy szükség lesz e földön, és harag e népen.

24 És elhullanak fegyvernek éle által, és fogva vitetnek minden pogányok közé; és Jeruzsálem megtapodtatik a pogányoktól, míglen betelik a pogányok ideje.

25 És lesznek jelek a napban, holdban és csillagokban; és a földön pogányok szorongása a kétség miatt, mikor a tenger és a hab zúgni fog.

26 Mikor az emberek, elhalnak a félelem miatt és azoknak várása miatt a mik e föld kerekségére következnek: mert az egek erősségei megrendülnek.

27 És akkor meglátják az embernek Fiát eljőni a felhőben, hatalommal és nagy dicsőséggel.

28 Mikor pedig ezek kezdenek meglenni, nézetek fel és emeljétek fel a ti fejeteket; mert elközelget a ti válságtok.

29 Monda pedig nékik egy példázatot: Tekintsétek meg a fügefát és minden fákat:

30 Mikor immár hajtanak, és ezt látjátok, ti magatoktól tudjátok, hogy már közel van a nyár.

31 Ezenképen ti is, mikor látjátok, hogy ezek meglesznek, tud-

ye that the kingdom of God is nigh at hand.

32 Verily I say unto you, This generation shall not pass away, till all be fulfilled.

33 Heaven and earth shall pass away: but my words shall not pass away.

34 ¶ And take heed to yourselves, lest at any time your hearts be overcharged with surfeiting, and drunkenness, and cares of this life, and *so* that day come upon you unawares.

35 For as a snare shall it come on all them that dwell on the face of the whole earth.

36 Watch ye therefore, and pray always, that ye may be accounted worthy to escape all these things that shall come to pass, and to stand before the Son of man.

37 And in the day time he was teaching in the temple; and at night he went out, and abode in the mount that is called *the mount* of Olives.

38 And all the people came early in the morning to him in the temple, for to hear him.

CHAPTER XXII.

NOW the feast of unleavened bread drew nigh, which is called the Passover.

2 And the chief priests and scribes sought how they might kill him; for they feared the people.

3 ¶ Then entered Satan into Judas surnamed Iscariot, being of the number of the twelve.

4 And he went his way, and com-

játok meg, hogy közel van az Isten országa.

32 Bizony mondom néktek, hogy e nemzetség el nem múlik, mígnem mind ezek megleszsznek.

33 Az ég és a föld elmúlnak, de az én beszédeim semmiképen el nem múlnak.

34 De vigyázzatok magatokra hogy valamikor meg ne nehezedjék a ti szívetek dobzódásnak, részegségnek és ez élet gonjainak miatta, és váratlanul reátok ne jőjjön az a nap:

35 Mert mintegy tőr úgy lep meg mindeneket, a kik az egész föld színén lakoznak.

36 Vigyázzatok azért minden időben, kérvén, hogy méltókká tétessetek arra, hogy elkerüljétek mindezeket, a mik bekövetkeznek és megállhassatok az embernek Fia előtt!

37 Tanít vala pedig naponta a templomban; éjszakára pedig kimenvén a hegyen vala, mely Olajfák hegyének neveztetik.

38 És kora reggel hozzá megy vala az egész nép, hogy őt hallgassa a templomban.

XXII. RÉSZ.

ELKŐZELGETETT pedig a kovásztalan kenyerek ünnepe, mely husvétnak mondatik.

2 És a főpapok és az írástudók keresnek vala módot, hogyan öljék meg őt; mert féltek a néptől.

3 Beméne pedig a sátán Júdásba, ki Iskáriótesnek neveztetik, és a tizenkettőnek számából vala;

4 És elmenvén, megbeszélé a fő-

muned with the chief priests and captains, how he might betray him unto them.

5 And they were glad, and covenanted to give him money.

6 And he promised, and sought opportunity to betray him unto them in the absence of the multitude.

7 ¶ Then came the day of unleavened bread, when the passover must be killed.

8 And he sent Peter and John, saying, Go and prepare us the passover, that we may eat.

9 And they said unto him, Where wilt thou that we prepare?

10 And he said unto them, Behold, when ye are entered into the city, there shall a man meet you, bearing a pitcher of water; follow him into the house where he entereth in.

11 And ye shall say unto the goodman of the house, The Master saith unto thee, Where is the guestchamber, where I shall eat the passover with my disciples?

12 And he shall shew you a large upper room furnished: there make ready.

13 And they went, and found as he had said unto them: and they made ready the passover.

14 And when the hour was come, he sat down, and the twelve apostles with him.

15 And he said unto them, With desire I have desired to eat this passover with you before I suffer:

16 For I say unto you, I will not any more eat thereof, until it be fulfilled in the kingdom of God.

papokkal és a vezérekkel, mimódon adja őt nékik kezökbe,

5 És azok örülének, és megszerződének, hogy pénzt adnak néki;

6 Ő pedig megigéré, és keres vala jó alkalmat, hogy őt nékik kezökbe adja zenebona nélkül.

7 Eljöve pedig a kovásztalan kenyerek napja, melyen meg kelle öletni a husvétibáránynak;

8 És elküldé Pétert és Jánost, mondván: Elmenvén készítsétek el nékünk a husvétibárányt, hogy megegyük.

9 Ők pedig mondának néki: Hol akarod, hol elkészítsük?

10 És ő monda nékik: Ímé, mikor bementek a városba, szembe jő veletek egy ember, ki egy korsó vizet visz; kövessétek őt abba a házba, a melybe bemegy.

11 És mondjátok a ház gazdájának: Ezt mondja néked a Mester: Hol van az a szállás, a hol megeszem az én tanítványaimmal a husvétibárányt?

12 És ő mutat néktek egy nagy vacsoráló helyet, berendezve, ott készítsétek el.

13 Elmenvén pedig, úgy találák, a mint mondta nékik; és elkészíték a húsvétibárányt.

14 És mikor eljött az idő, asztalhoz üle, és a tizenkét apostol ő vele egyetembe.

15 És monda nékik: Kívánva kívántam a husvétibárányt megenni veletek, mielőtt én szenvednék:

16 Mert mondom néktek, hogy többé nem eszem abból, míglen beteljesedik az Isten országában.

17 And he took the cup, and gave thanks, and said, Take this, and divide *it* among yourselves :

17 És a pohárt vévén, minekutána hálákat adott, monda: Vegyétek ezt, és oszszátok el magatok között:

18 For I say unto you, I will not drink of the fruit of the vine, until the kingdom of God shall come.

18 Mert mondom néktek, hogy nem iszom a szőlőtőkének gyümölcséből, míglen eljő az Isten országa.

19 ¶ And he took bread, and gave thanks, and brake *it*, and gave unto them, saying, This is my body which is given for you : this do in remembrance of me.

19 És minekutána a kenyeret vette, hálákat adván megszegé, és adá nékik, mondván: Ez az én testem, mely ti érettetek adatik: ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.

20 Likewise also the cup after supper, saying, This cup *is* the new testament in my blood, which is shed for you.

20 Hasonlóképen a pohárt is, minekutána vacsorált, ezt mondván: E pohár amaz új szövetség az én véremben, mely ti érettetek kiontatik.

21 ¶ But, behold, the hand of him that betrayeth me *is* with me on the table.

21 De imé annak a keze, a ki engem elárul, velem van az asztalon.

22 And truly the Son of man goeth, as it was determined : but woe unto that man by whom he is betrayed !

22 És az embernek Fia jóllehet elmegy, mint elvégeztetett: de jaj annak az embernek, a ki által elárultatatik!

23 And they began to enquire among themselves, which of them it was that should do this thing.

23 És ők kezdék egymás között kérdezni, vajjon ki lehet az ő közöttük, a ki ezt meg fogja tenni?

24 ¶ And there was also a strife among them, which of them should be accounted the greatest.

24 Támada pedig köztük versengés is, hogy ki tekinthető köztük nagyobbnak.

25 And he said unto them, The kings of the Gentiles exercise lordship over them; and they that exercise authority upon them are called benefactors.

25 Ő pedig monda nékik: A pogányokon uralkodnak az ő királyaik, és a kiknek azokon hatalmuk van, jóltévőknek hivatnak.

26 But ye *shall* not *be* so : but he that is greatest among you, let him be as the younger; and he that is chief, as he that doth serve.

26 De ti nem úgy: hanem a ki legnagyobb köztetek, olyan legyen mint a ki legkisebb; és a ki fő, mint a ki szolgál.

27 For whether *is* greater, he that sitteth at meat, or he that serveth? *is* not he that sitteth at meat?

27 Mert melyik nagyobb, az-é, a ki asztalnál ül, vagy a ki szolgál? nemde a ki asztalnál ül? De én

but I am among you as he that serveth.

28 Ye are they which have continued with me in my temptations.

29 And I appoint unto you a kingdom, as my Father hath appointed unto me;

30 That ye may eat and drink at my table in my kingdom, and sit on thrones judging the twelve tribes of Israel.

31 ¶ And the Lord said, Simon, Simon, behold, Satan hath desired *to have* you, that he may sift *you* as wheat:

32 But I have prayed for thee, that thy faith fail not: and when thou art converted, strengthen thy brethren.

33 And he said unto him, Lord, I am ready to go with thee, both into prison, and to death.

34 And he said, I tell thee, Peter, the cock shall not crow this day, before that thou shalt thrice deny that thou knowest me.

35 And he said unto them, When I sent you without purse, and scrip, and shoes, lacked ye any thing? And they said, Nothing.

36 Then said he unto them, But now, he that hath a purse, let him take *it*, and likewise *his* scrip: and he that hath no sword, let him sell his garment, and buy one.

37 For I say unto you, that this that is written must yet be accomplished in me, And he was reckoned among the transgressors: for the things concerning me have an end.

38 And they said, Lord, behold,

ti köztetek olyan vagyok, mint a ki szolgál.

28 Ti vagytok pedig azok. kik megmaradtatok én vélem az én kísértéseimben;

29 Én azért adok néktet, miképen az én Atyám adott nékem, országot.

30 Hogy egyetek és igyatok az én asztalomon az én országomban és üljetek királyi székeken, ítélvén az Izráelnek tizenkét nemzetségét.

31 Monda pedig az Úr: Simon! Simon! ímé a sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát;

32 De én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited: te azért idővel megtérvén, a te atyádfiait erősítsed.

33 Ő pedig monda néki: Uram, te veled kész vagyok mind tömlöczre, mind halálra menni!

34 És ő monda: Mondom néked Péter: Ma nem szól addig a kakas, míg te háromszor meg nem tagadod, hogy ismersz engem.

35 És monda nékik: Mikor elküldtelek bennetek erszény, táska és saru nélkül, volt-é valamiben fogyatkozástok? Ők pedig mondának: Semmiben sem.

36 Monda azért nékik: De most, a kinek erszénye van elővegye, hasonlóképen a táskát: és a kinek nincs, adja el felső ruháját, és vegyen szablyát.

37 Mert mondom néktek, hogy még ennek az írásnak be kell teljesülni rajtam, hogy: És a gonoszok közé számláltatott. Mert a mik reám vonatkoznak is, elvégesztetnek.

38 Azok pedig mondának: Uram

here *are* two swords. And he said unto them, It is enough.

39 ¶ And he came out, and went, as he was wont, to the mount of Olives; and his disciples also followed him.

40 And when he was at the place, he said unto them, Pray that ye enter not into temptation.

41 And he was withdrawn from them about a stone's cast, and kneeled down, and prayed,

42 Saying, Father, if thou be willing, remove this cup from me: nevertheless not my will, but thine, be done.

43 And there appeared an angel unto him from heaven, strengthening him.

44 And being in an agony he prayed more earnestly: and his sweat was as it were great drops of blood falling down to the ground.

45 And when he rose up from prayer, and was come to his disciples, he found them sleeping for sorrow,

46 And said unto them, Why sleep ye? rise and pray, lest ye enter into temptation.

47 ¶ And while he yet spake, behold a multitude, and he that was called Judas, one of the twelve, went before them, and drew near unto Jesus to kiss him.

48 But Jesus said unto him, Judas, betrayest thou the Son of man with a kiss?

49 When they which were about him saw what would follow, they said unto him, Lord, shall we smite with the sword?

50 ¶ And one of them smote the

ímé van itt két szablya. Ő pedig monda: Elég.

39 És kimenvén, méne az ő szokása szerint az Olajfák hegyére: követék pedig őt az ő tanítványai is.

40 És mikor ott a helyen vala, monda nékik: Imádkozzatok, hogy kísértetbe né essetek.

41 És ő eltávozék tőlök mintegy kőhajításnyira; és térdre esvén, imádkozék,

42 Mondván: Atyám, ha akarod távoztasd el tőlem e pohárt; mindazáltal ne az én akaratom, hanem a tiéd legyen!

43 És angyal jelenék meg néki mennyből, erősítvén őt.

44 És haláltusában lévén, buzgóságosabban imádkozék; és az ő veritéke olyan vala, mint a nagy vércseppek, melyek a földre hullanak.

45 És minekutána fölkelt az imádkozástól, az ő tanitványaihoz menvén. aludva találá őket a szomorúság miatt.

46 És monda nékik: Mit alusztok? Keljetek fel és imádkozzatok, hogy kisértetbe ne essetek.

47 És mikor még beszéle, ímé sokaság jöve, melynek az méne elötte, a ki Júdásnak neveztik, egy a tizenkettő közül: és közelgete Jézushoz, hogy őt megcsókolja.

48 Jézus pedig monda néki: Júdás, csókkal árulod el az embernek Fiát?

49 Látván pedig azok, a kik ő körülötte valának, a mi következik, mondának néki: Uram, vágjuk-é őket fegyverrel?

50 És közülök valaki megvágá a

servant of the high priest, and cut off his right ear.

51 And Jesus answered and said, Suffer ye thus far. And he touched his ear, and healed him.

52 Then Jesus said unto the chief priests, and captains of the temple, and the elders, which were come to him, Be ye come out, as against a thief, with swords and staves?

53 When I was daily with you in the temple, ye stretched forth no hands against me: but this is your hour, and the power of darkness.

54 ¶ Then took they him, and led *him*, and brought him into the high priest's house. And Peter followed afar off.

55 And when they had kindled a fire in the midst of the hall, and were set down together, Peter sat down among them.

56 But a certain maid beheld him as he sat by the fire, and earnestly looked upon him, and said, This man was also with him.

57 And he denied him, saying, Woman, I know him not.

58 And after a little while another saw him, and said, Thou art also of them. And Peter said, Man, I am not.

59 And about the space of one hour after another confidently affirmed, saying, Of a truth this *fellow* also was with him: for he is a Galilæan.

60 And Peter said, Man, I know not what thou sayest. And immediately, while he yet spake, the cock crew.

61 And the Lord turned, and looked upon Peter. And Peter

főpap szolgáját, és levágá annak jobb fülét.

51 Felelvén pedig Jézus, monda. Elég eddig. És illetvén annak fülét, meggyógyítá azt.

52 Monda pedig Jézus azoknak, a kik ő hozzá mentek, a főpapoknak, a templom tisztjeinek és a véneknek: Mint valami latorra úgy jöttetek szablyákkal és fustélyokkal?

53 Mikor minden nap veletek voltam a templomban, a ti kezeiteket nem vetétek én reám: de ez a ti órátok. és a sötétségnek hatalma.

54 Megfogván azért őt, elvezeték, és elvivék a főpap házába. Péter pedig követi vala távol.

55 És mikor tüzet gerjesztettek ez udvar közepén, és ők együtt leültek, Péter is leüle ő velök.

56 És meglátván őt egy szolgálóleány, a mint a világosnál ült, szemeit reá vetvén, monda; Ez is ő vele vala!

57 Ő pedig megtagadá őt, mondván: Asszony, nem ismerem őt!

58 És egy kevéssel azután más látván őt, monda: Te is azok közül való vagy! Péter pedig monda: Ember, nem vagyok!

59 És úgy egy óra mulva más valaki erősíté, mondván; Bizony ez is vele vala; mert Galileából való is.

60 Monda pedig Péter: Ember, nem tudom, mit mondasz! És azonnal, mikor ő még beszélt, megszólalt a kakas.

61 És hátra fordulván az Úr, tekinte Péterre. És megemlékezék

remembered the word of the Lord, how he had said unto him, Before the cock crow, thou shalt deny me thrice.

62 And Peter went out, and wept bitterly.

63 ¶ And the men that held Jesus mocked him, and smote *him*.

64 And when they had blindfolded him, they struck him on the face, and asked him, saying, Prophesy, who is it that smote thee?

65 And many other things blasphemously spake they against him.

66 ¶ And as soon as it was day, the elders of the people and the chief priests and the scribes came together, and led him into their council, saying,

67 Art thou the Christ? tell us. And he said unto them, If I tell you, ye will not believe:

68 And if I also ask *you*, ye will not answer me, nor let *me* go.

69 Hereafter shall the Son of man sit on the right hand of the power of God.

70 Then said they all, Art thou then the Son of God? And he said unto them, Ye say that I am.

71 And they said, What need we any further witness? for we ourselves have heard of his own mouth.

CHAPTER XXIII.

AND the whole multitude of them arose, and led him unto Pilate.

2 And they began to accuse him,

Péter az Úr szaváról, a mint néki mondta; Mielőtt a kakas szól, háromszor megtagadsz engem.

62 És kimenvén Péter, keservesen sírá.

63 És azok a férfiak, a kik fogva tarták Jézust, csúfolják vala, vervén őt.

64 És szemeit betakarván, arczul csapdosák őt, és kérdezék őt, mondván: Prófétáld meg ki az, a ki téged vere?

65 És sok egyéb dolgot mondanak néki, szidalmazván őt.

66 És a mint nappal lett, egybegyüle a nép véneinek tanácsa, főpapok és írástudók: és vivék őt az ő gyülekezetükbe.

67 Mondván: Ha te vagy a Krisztus, mondd meg nékünk. Monda pedig nékik: Ha mondom néktek, nem hiszitek:

68 De ha kérdezlek is, nem feleltek nékem, sem el nem bocsátotok.

69 Mostantól fogva ül az embernek Fia az Isten hatalmának jobbja felől.

70 Mondának pedig mindnyájan: Te vagy tehát az Isten Fia? Ő pedig monda nékik: Ti mondjátok, hogy én vagyok!

71 Azok pedig mondának: Mi szükségünk van még bizonyságra? Hiszen mi magunk hallottuk az ő szájából.

XXIII. RÉSZ.

ÉS fölkelvén az ő egész sokaságuk, vivék őt Pilátushoz.

2 És kezdék őt vádolni, mond-

saying, We found this *fellow* perverting the nation, and forbidding to give tribute to Cæsar, saying that he himself is Christ a King.

ván: Úgy találtuk, hogy ez a népet félrevezeti és tiltja a császár adójának fizetését, mivelhogy ő magát ama király Krisztusnak mondja.

3 And Pilate asked him, saying, Art thou the King of the Jews? And he answered him and said, Thou sayest *it*.

3 Pilátus pedig megkérdé őt, mondván: Te vagy-é zsidók királya? És ő felelvén néki, monda: Te mondod!

4 Then said Pilate to the chief priests and *to* the people, I find no fault in this man.

4 Monda pedig Pilátus a főpapoknak és a sokaságnak: Semmi bűnt nem találok ez emberben.

5 And they were the more fierce, saying, He stirreth up the people, teaching throughout all Jewry, beginning from Galilee to this place.

5 De azok erősködének, mondván: A népet felzendíti, tanítván az egész Júdeában, elkezdve Galileától mind idáig.

6 When Pilate heard of Galilee, he asked whether the man were a Galilæan.

6 Pilátus pedig Galileát hallván, megkérdé, vajon galileai ember-é ő?

7 And as soon as he knew that he belonged unto Herod's jurisdiction, he sent him to Herod, who himself also was at Jerusalem at that time.

7 És mikor megtudta, hogy ő a Héródes hatósága alá tartozik, Héródeshez küldé őt, mivelhogy az is Jeruzsálemben vala azokban a napokban.

8 ¶ And when Herod saw Jesus, he was exceeding glad : for he was desirous to see him of a long *season*, because he had heard many things of him; and he hoped to have seen some miracle done by him.

8 Héródes pedig Jézust látván igen megörüle: mert sok időtől fogva kívánta őt látni, mivelhogy sokat hallott ő felőle, s reménylé, hogy majd valami csodát lát, melyet ő tesz.

9 Then he questioned with him in many words; but he answered him nothing.

9 Kérdezé pedig őt sok beszéddel; de ő semmit nem felele néki.

10 And the chief priests and scribes stood and vehemently accused him.

10 Ott állanak pedig a főpapok és az írástudók, teljes igyekezettel vádolván őt.

11 And Herod with his men of war set him at nought, and mocked *him*, and arrayed him in a gorgeous robe, and sent him again to Pilate.

11 Héródes pedig az ő katonáival egybe semminek állítván és kicsúfolván őt, minekutána felöltöztette fényes ruhába, visszaküldé Pilátushoz.

12 ¶ And the same day Pilate and Herod were made friends to-

12 És az napon lőnek barátok egymással Pilátus és Héródes;

gether: for before they were at enmity between themselves.

13 ¶ And Pilate, when he had called together the chief priests and the rulers and the people,

14 Said unto them, Ye have brought this man unto me, as one that perverteth the people: and, behold, I, having examined *him* before you, have found no fault in this man touching those things whereof ye accuse him:

15 No, nor yet Herod: for I sent you to him; and, lo, nothing worthy of death is done unto him.

16 I will therefore chastise him, and release *him*.

17 (For of necessity he must release one unto them at the feast.)

18 And they cried out all at once, saying, Away with this *man*, and release unto us Barabbas:

19 (Who for a certain sedition made in the city, and for murder, was cast into prison.)

20 Pilate therefore, willing to release Jesus, spake again to them.

21 But they cried, saying, Crucify *him*, crucify him.

22 And he said unto them the third time, Why, what evil hath he done? I have found no cause of death in him: I will therefore chastise him, and let *him* go.

23 And they were instant with loud voices, requiring that he might be crucified. And the voices of them and of the chief priests prevailed.

24 And Pilate gave sentence that it should be as they required.

25 And he released unto them him that for sedition and murder

mert az előtt ellenségeskedésben valának egymással.

13 Pilátus pedig a főpapokat, főembereket és a népet egybegyűjtvén,

14 Monda nékik: Ide hoztátok nékem ez embert, mint a ki a népet félrevezeti: és ímé én ti előttetek kivallatván, semmi olyan bűnt nem találtam ez emberben, a mivel őt vádoljátok:

15 De még Heródes sem; mert titeket ő hozzá igazítálak; és ímé semmi halálra való dolgot nem cselekedett ő.

16 Megfenyítvén azért őt, elbocsátom.

17 Kell vala pedig elbocsátania nékik ünnepenként egy foglyot.

18 De felkiálta az egész sokaság, mondván: Vidd el ezt, és bocsásd el nékünk Barabbást!

19 Ki a városban lett valami lázadásért és gyilkosságért vettetett a tömlöczbe.

20 Pilátus azért ismét felszólala, el akarván bocsátani Jézust;

21 De azok ellene kiáltának, mondván: Feszitsd meg! Feszítsd meg őt!

22 Ő pedig harmadszor is monda nékik: Mert mi gonoszt tett ez? Semmi halálra való bűnt nem találtam ő benne; megfenyítvén azért őt, elbocsátom!

23 Azok pedig nagy fenszóval sürgeték, kérvén, hogy megfeszíttessék; és az ő szavok és a főpapoké erőt vesz vala.

24 És Pilátus megítélé, hogy meglegyen, a mit kérnek vala.

25 És elbocsátá nékik azt, a ki lázadásért és gyilkosságért vettetett

was cast into prison, whom they had desired; but he delivered Jesus to their will.

26 And as they led him away, they laid hold upon one Simon, a Cyrenian, coming out of the country, and on him they laid the cross, that he might bear *it* after Jesus.

27 ¶ And there followed him a great company of people, and of women, which also bewailed and lamented him.

28 But Jesus turning unto them said, Daughters of Jerusalem, weep not for me, but weep for yourselves, and for your children.

29 For, behold, the days are coming, in the which they shall say, Blessed *are* the barren, and the wombs that never bare, and the paps which never gave suck.

30 Then shall they begin to say to the mountains, Fall on us; and to the hills, Cover us.

31 For if they do these things in a green tree, what shall be done in the dry?

32 And there were also two other, malefactors, led with him to be put to death.

33 And when they were come to the place, which is called Calvary, there they crucified him, and the malefactors, one on the right hand, and the other on the left.

34 ¶ Then said Jesus, Father, forgive them; for they know not what they do. And they parted his raiment, and cast lots.

35 And the people stood beholding. And the rulers also with them derided *him*, saying, He

a tömlöczbe, a kit kértek vala; Jézust pedig kiszolgáltatá az ő akaratuknak.

26 Mikor azért elvivék őt, egy Czirénenebeli Simont megragadván, ki a mezőről jöve, arra tevék a keresztfát, hogy vigye Jézus után.

27 Követé pedig őt a népnek és az aszszonyoknak nagy sokasága, a kik gyászolák és siraták őt.

28 Jézus pedig hozzájok fordulván, monda: Jeruzsálem leányai, ne sírjatok én rajtam, hanem ti magatokon sírjatok, és a ti magzataitokon.

29 Mert ímé jőnek napok, melyeken ezt mondják: Boldogok a meddők, és a mely, méhek nem szültek, és az emlők melyek nem szoptattak!

30 Akkor kezdik mondani a hegyeknek: Essetek mi reánk; és a halmoknak: Borítsatok el minket!

31 Mert ha a zöldelő fán ezt mívelik, mi esik a száraz fán?

32 Vivének pedig két másikat is, két gonosztevőt ő vele, hogy megölessenek.

33 Mikor pedig elmenének a helyre, mely Koponya helyének mondatik, ott megfeszíték őt és a gonosztevőket, egyiket jobbkézfelől, a másikat balkéz felől.

34 Jézus pedig monda: Atyám! bocsásd meg nékik: mert nem tudják mit cselekesznek. Elosztván pedig az ő ruháit, vetének reájok sorsot.

35 És a nép megálla nézni. Csúfolák pedig őt a főemberek is azokkal egybe, mondván: Egyebe-

saved others; let him save himself, if he be Christ, the chosen of God.

36 And the soldiers also mocked him, coming to him, and offering him vinegar,

37 And saying, If thou be the king of the Jews, save thyself.

38 And a superscription also was written over him in letters of Greek, and Latin, and Hebrew, THIS IS THE KING OF THE JEWS.

39 ¶ And one of the malefactors which were hanged railed on him, saying, If thou be Christ, save thyself and us.

40 But the other answering rebuked him, saying, Dost not thou fear God, seeing thou art in the same condemnation?

41 And we indeed justly; for we receive the due reward of our deeds: but this man hath done nothing amiss.

42 And he said unto Jesus, Lord, remember me when thou comest into thy kingdom.

43 And Jesus said unto him, Verily I say unto thee, To day shalt thou be with me in paradise.

44 And it was about the sixth hour, and there was a darkness over all the earth until the ninth hour.

45 And the sun was darkened, and the veil of the temple was rent in the midst.

46 ¶ And when Jesus had cried with a loud voice, he said, Father, into thy hands I commend my spirit: and having said thus, he gave up the ghost.

ket megtartott, tartsa meg magát ha ő a Krisztus, az Istennek ama választottja.

36 Csúfolák pedig őt a vitézek is, oda járulván és eczettel kínálván őt.

37 És ezt mondván néki: Ha te vagy a zsidóknak ama Királya, szabadítsd meg magadat!

38 Vala pedig egy felirat is fölébe írva görög, római és zsidó betükkel: Ez a zsidóknak ama Királya.

39 A felfüggesztett gonosztevők közül pedig az egyik szidalmazá őt, mondván: Ha te vagy a Krisztus, szabadítsd meg magadat, minket is!

40 Felelvén pedig a másik, megdorgálá őt, mondván: Az Istent sem féled-é te? hiszen te ugyanazon ítélet alatt vagy!

41 És mi ugyan méltán; mert a mi cselekedetünknek méltó büntetését vesszük: ez pedig semmi méltatlan dolgot nem cselekedett.

42 És monda Jézusnak: Uram, emlékezzél meg én rólam, mikor eljősz a te országodban!

43 És monda néki Jézus: Bizony mondom néked: Ma velem leszel a paradicsomban.

44 Vala pedig mintegy hat óra, és sötétség lőn az egész tartományban mind kilencz órakorig.

45 És meghomályosodék a nap és a templom kárpítja középen ketté hasada.

46 És kiáltván Jézus nagy szóval, monda: Atyám, a te kezeidbe teszem le az én lelkemet. És ezeket mondván, meghala.

47 Now when the centurion saw what was done, he glorified God, saying, Certainly this was a righteous man.

48 And all the people that came together to that sight, beholding the things which were done, smote their breasts, and returned.

49 And all his acquaintance, and the women that followed him from Galilee, stood afar off, beholding these things.

50 ¶ And, behold, *there was* a man named Joseph, a counsellor; *and he was* a good man, and a just:

51 (The same had not consented to the counsel and deed of them;) *he was* of Arimathæa, a city of the Jews: who also himself waited for the kingdom of God.

52 This *man* went unto Pilate, and begged the body of Jesus.

53 And he took it down, and wrapped it in linen, and laid it in a sepulchre that was hewn in stone, wherein never man before was laid.

54 And that day was the preparation, and the sabbath drew on.

55 And the women also, which came with him from Galilee, followed after, and beheld the sepulchre, and how his body was laid.

56 And they returned, and prepared spices and ointments; and rested the sabbath day according to the commandment.

CHAPTER XXIV.

NOW upon the first *day* of the week, very early in the morning, they came unto the

47 Látván pedig a százados a mi történt, dicsőíté az Istent mondván: Bizony ez ember igaz vala.

48 És az egész sokaság, mely e dolognak látására ment oda, látván azokat, a mik történtek, mellét verve megtére.

49 Az ő ismerősei pedig mind, és az asszonyok, a kik Galileából követék őt, távol állának, nézvén ezeket.

50 És ímé egy ember, kinek József vala neve, tanácsbeli, jó és igaz férfiú,

51 Ki nem vala részes azoknak tanácsában és cselekedetében. Arimathiából, a zsidók városából való, ki maga is várja vala az Istennek országát:

52 Ez oda menvén Pilátushoz elkéré a Jézus testét.

53 És levévén azt, begöngyölé azt gyolcsba, és helyhezteté azt egy sziklába vágott sírboltba, melyben még senki sem feküdt.

54 És az nap péntek vala, és szombat virrada rá.

55 Az őt követő asszonyok is pedig, kik vele Galileából jöttek, megnézék a sírt, és hogy miképen helyeztetett el az ő teste.

56 Visszatérvén pedig, készítének fűszerszámokat és keneteket. 57 És szombaton nyugovának a parancsolat szerint.

XXIV. RÉSZ.

A hétnek első napján pedig kora reggel a sírhoz menének. vivén az elkészített fűszerszámo-

sepulchre, bringing the spices which they had prepared, and certain *others* with them.

2 And they found the stone rolled away from the sepulchre.

3 And they entered in, and found not the body of the Lord Jesus.

4 And it came to pass, as they were much perplexed thereabout, behold, two men stood by them in shining garments:

5 And as they were afraid, and bowed down *their* faces to the earth, they said unto them, Why seek ye the living among the dead?

6 He is not here, but is risen: remember how he spake unto you when he was yet in Galilee,

7 Saying, The Son of man must be delivered into the hands of sinful men, and be crucified, and the third day rise again.

8 And they remembered his words,

9 And returned from the sepulchre, and told all these things unto the eleven, and to all the rest.

10 It was Mary Magdalene, and Joanna, and Mary *the mother* of James, and other *women that were* with them, which told these things unto the apostles.

11 And their words seemed to them as idle tales, and they believed them not.

12 Then arose Peter, and ran unto the sepulchre; and stooping down, he beheld the linen clothes laid by themselves, and departed, wondering in himself at that which was come to pass.

13 ¶ And, behold, two of them

kat, és némely más asszonyok is velök.

2 És a követ a sírról elhengerítve találák.

3 És mikor bementek, nem találák az Úr Jézus testét.

4 És lőn, hogy mikor ők e felett megdöbbenének, ímé két férfiú álla melléjök fényes öltözetben:

5 És mikor ők megrémülvén a földre hajták orczájokat, azok mondának nékik: Mit keresitek a holtak között az élőt?

6 Nincs itt, hanem feltámadott: emlékezzetek rá, mint beszélt néktek, még mikor Galileában volt.

7 Mondván: Szükség az ember Fiának átadatni a bűnös emberek kezébe, és megfeszíttetni, és harmadnapon feltámadni.

8 Megemlékezének azért az ő szavairól.

9 És visszatérvén a sírtól, elmondák mindezeket a tizenegynek, és mind a többieknek.

10 Valának pedig Mária Magdaléna, és Johanna, és a Jakab anyja Mária, és egyéb asszonyok ő velök, a kik ezeket mondák az apostoloknak.

11 De az ő szavuk csak üres beszédnek látszék azok előtt; és nem hivének nékik.

12 Péter azonban felkelvén elfuta a sírhoz, és behajolván látá, hogy csak a lepedők vannak ott; és elméne magában csodálkozván e dolgon.

13 Es ímé azok közül ketten

went that same day to a village called Emmaus, which was from Jerusalem *about* threescore furlongs.

14 And they talked together of all these things which had happened

15 And it came to pass, that, while they communed *together* and reasoned, Jesus himself drew near, and went with them.

16 But their eyes were holden that they should not know him.

17 And he said unto them, What manner of communications *are* these that ye have one to another, as ye walk, and are sad?

18 And the one of them, whose name was Cleopas, answering said unto him, Art thou only a stranger in Jerusalem, and hast not known the things which are come to pass there in these days?

19 And he said unto them, What things? And they said unto him, Concerning Jesus of Nazareth, which was a prophet mighty in deed and word before God and all the people:

20 And how the chief priests and our rulers delivered him to be condemned to death, and have crucified him.

21 But we trusted that it had been he which should have redeemed Israel: and beside all this, to day is the third day since these things were done.

22 Yea, and certain women also of our company made us astonished, which were early at the sepulchre;

23 And when they found not his

mennek vala ugyanazon a napon egy faluba, mely Jeruzsálemtől hatvan futamatnyira vala, melynek neve vala Emmaus.

14 És beszélgetének magok közt mindazokról, a mik történtek.

15 És lőn, hogy a mint beszélgetének és egymástól kérdezősködének, maga Jézus hozzájok menvén, velök együtt megy vala az úton.

16 De az ő szemeik visszatartóztatának, hogy őt meg ne ismerjék.

17 Monda pedig nékik: Micsoda szavak ezek, amelyeket egymással váltotok jártotokban? és miért vagytok szomorú ábrázattal?

18 Felelvén pedig az egyik, kinek neve Kleofás, monda néki: Csak te vagy-é jövevény Jeruzsálemben, és nem tudod, minémü dolgok lettek abban e napokon?

19 És monda nékik: Micsoda dolgok? Azok pedig mondának néki: A melyek esének a Názáretbeli Jézuson, ki próféta vala, cselekedetben és beszédben hatalmas Isten előtt és az egész nép előtt:

20 És mimódon adák őt a főpapok és a mi főembereink halálos ítéletre, és megfeszíték őt.

21 Pedig mi azt reméltük, hogy ő az, a ki meg fogja váltani az Izráelt. De mindezek mellett ma van harmadnapja, hogy ezek lettek.

22 Hanem valami közülünk való asszony is megdöbbentettek minket, kik jó reggel a sírnál valának;

23 És mikor nem találták az ő

46 And said unto them, Thus it is written, and thus it behoved Christ to suffer, and to rise from the dead the third day:
47 And that repentance and remission of sins should be preached in his name among all nations, beginning at Jerusalem.
48 And ye are witnesses of these things.
49 ¶ And, behold, I send the promise of my Father upon you: but tarry ye in the city of Jerusalem, until ye be endued with power from on high.
50 ¶ And he led them out as far as to Bethany, and he lifted up his hands, and blessed them.
51 And it came to pass, while he blessed them, he was parted from them, and carried up into heaven.
52 And they worshipped him, and returned to Jerusalem with great joy:
53 And were continually in the temple, praising and blessing God. Amen.

46 És monda nékik: Igy van megírva, és így kellett szenvedni a Krisztusnak, és feltámadni a halálból harmadnapon:
47 És prédikáltatni az ő nevében a megtérésnek és a bűnök bocsánatának minden pogányok között. Jeruzsálemtől elkezdve.
48 Ti vagytok pedig ezeknek bizonyságai.
49 És ímé én elküldöm ti reátok az én Atyámnak ígéretét; ti pedig maradjatok Jeruzsálem városában, mígnem felruháztattok mennyei erővel.
50 Kivivé pedig őket Bethániáig; és felemelvén az ő kezeit, megáldá őket.
51 És lőn, hogy míg áldá őket tőlök felviteték a mennybe.
52 Ők pedig imádván őt, visszatérének nagy örömmel Jeruzsálembe;
53 És mindenkor a templomban valának, dicsérvén és áldván az Istent. Ámen.

Printed by Trowitzsch & Son, Berlin.